

**A Liszt Ferenc Zeneakadémia és Koncertközpont
esélyegyenlőségi programja**

Tartalom

Bevezetés	3
Az Esélyegyenlőségi program kontextusa és struktúrája	5
Fogalomtisztázás a megfogalmazott alapvetések, valamint a további elemzések kontextusában	9
Az esélyegyenlőség-elv minőségi szempontú definiálása	12
Az esélyegyenlőség érvényesítésére vonatkozó, azt előíró és szabályozó jogszabályi háttér	15
Az esélyegyenlőség érvényesítésének területei	18
Az európai uniós és hazai pályázatokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi elvárások szempontjai - Oktatás	22
A Zeneakadémia esélyegyenlőséget biztosító stratégiai célrendszere az oktatás területén	24
A megújuló Zeneakadémia könyvtári szolgáltatásai az oktatás és az esélyegyenlőség elősegítésében	47
A Zeneakadémia esélyegyenlőséget biztosító stratégiai célrendszere az épített – és az infokommunikációs infrastruktúra területén	50
A Zeneakadémia esélyegyenlőséget biztosító stratégiai célrendszere — infokommunikációs infrastruktúra	51
A Zeneakadémia esélyegyenlőséget biztosító stratégiai célrendszere — épített infrastruktúra	54
A rekonstrukciós projekt által érintett épületek - Wesselényi utcai, Ligeti-épület	57
A rekonstrukciós projekt által érintett épületek - Liszt Ferenc téri épület	71
Esélyegyenlőség a munkavállalás, szociális szolgáltatások, egészségügyi szolgáltatások területén	82
Nemek, férfiak és nők közötti esélykülönbségek csökkentése	85
Fogyatékos személyek életminőségének és munkaerőpiaci esélyeinek javítása – hallgatók	88

Bevezetés

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem 90 %-ban Uniós, 10 %-ban állami forrásból finanszírozott fejlesztési projektjének keretein belül a Zeneakadémia¹ Liszt Ferenc téri műemlék épülete megújul.

A projekt címe: *Liszt Ferenc Zeneakadémiája, az európai felsőfokú zenei oktatás megújuló központja Budapesten.*

Az esélyegyenlőségi program célja az, hogy bemutassa, miként biztosítja a célcsoportok és a szervezetben dolgozók számára az esélyegyenlőséget Liszt Akadémiájának infrastrukturális és rekonstrukciós projektje a tartalmi fejlesztéseknek és a jogszabályokban megjelölt elvárásoknak megfelelően.

Az esélyegyenlőség biztosítása egyrészt olyan, általában passzív cselekedet, amely valamit kinyit, lehetővé tesz az adott védett csoport számára is. Az esélyegyenlőség előmozdítása másrészt aktív cselekedet, amelynek eredménye, hogy az érintettek valóban élni tudnak a számukra biztosított lehetőségekkel. Az esélyegyenlőség érvényesüléséről csak akkor beszélhetünk, ha mindkét cél egyszerre teljesül, az adott védett csoport tényleges résztvevővé válik. A programban tehát túl a célmeghatározáson azt mutatjuk be, miként biztosítja a Zeneakadémia megújulási projektje a védett csoportok számára a részvételt.

Az esélyegyenlőség pozitív befolyásolásához megerősítő intézkedések készítésére van szükség. Ennek stratégiai terve az esélyegyenlőségi intézkedési terv. Az esélyegyenlőségi intézkedési terv része egy részletes, alapos helyzetelemzés, az alapelvek, célok meghatározása, a továbblépés lehetőségeinek megkeresése, amelyhez elengedhetetlenül szükséges a partnerségi megközelítés.

Az Esélyegyenlőségi intézkedési terv alapja a Köztársasági Esélyegyenlőségi Program, amely kiterjed:

- a jogi és szociális, szolgáltató és információs rendszer építésére,
- az érintett köztisztviselők, közalkalmazottak képzésére,
- a hátrányos helyzetű csoportok tagjainak médiajelenlétét biztosító közvéleményformáló programok szervezésére,

---

¹ Az elnevezés hivatkozása.

- a fogyatékkal élő emberek számára a környezet bejárhatóvá tételére,
- az erőszaktól szenvedők számára létrehozott komplex jogi, szociális és pszichológiai segítséget nyújtó krízisintervenciós központok kialakítására,
- területi szinten halmozottan megjelenő hátrányok újszerű társadalompolitikai² kezelésére.

Az **esélyegyenlőségi Program** (továbbiakban Ep.) **elkészítését** a következő **jogszabályi hivatkozások** írják elő.

- Az Európai Unió támogatási alapot élvező projekteknek fontos elve az esélyegyenlőség. A sikeres pályázóknak nagy hangsúlyt kell fektetniük szervezetükön belül az esélyegyenlőség elősegítésére.
- Hazai vagy nemzetközi forrásokra kiírt pályázatok esetén kötelező az Intézményi Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzés és Terv elkészítése.
- Kötelező 2004 óta esélyegyenlőségi tervvel rendelkeznie a nagyobb munkáltatóknak de megválaszthatják azt, hogy melyik esélyegyenlőségi területre dolgoznak ki intézkedési tervet. Az esélyegyenlőségi terv a pályázatok kötelező mellékletévé vált.
- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2006. évi CIV. törvénnyel módosított 2003. évi CXXV. törvény 63. §. (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy "Az ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szervek és többségi állami tulajdonban álló jogi személyek kötelesek esélyegyenlőségi tervet elfogadni."

Az esélyegyenlőség pozitív befolyásolásához megerősítő intézkedések készítésére van szükség. Ennek stratégiai terve az esélyegyenlőségi intézkedési terv. Az esélyegyenlőségi intézkedési terv része egy részletes, alapos helyzetelemzés, az alapelvek, célok meghatározása, a továbblépés lehetőségeinek megkeresése, amelyhez elengedhetetlenül szükséges a partnerségi megközelítés.

---

² <http://www.gyak.jgypk.u-szeged.hu/pdf/alapdok/eselyegyterv.pdf>

Az esélyegyenlőségi program kontextusa és struktúrája

Az Intézmény a *Liszt Ferenc Zeneakadémiája, az európai felsőfokú zenei oktatás megújuló központja Budapesten* című projekt révén megpróbál mérhető előrelépést tenni az esélyegyenlőség terén.

A programban megjelenő elemzésekkel egyúttal az a célunk, hogy bizonyítsuk a Zeneakadémia Esélyegyenlőségi Programjának proaktív hatásait az intézmény saját szervezetének, a támogatás által nyújtott szolgáltatásainak és más tevékenységeinek szintjén, végeredményben az Intézmény világviszonylatban is mérhető kultúralakító hatásainak szintjén.

A projekt címében szereplő „**megújuló**” metafora értelmezésre szorul: egyszerre két, strukturális és tartalmi szempontból egymással kölcsönviszonyban álló jelenségcsoportra utal. Az európai léptékekkel számolva is nagyszabású rekonstrukciós munkasorozatot ugyanis alapvetően az épületbiztonságot valamint a tartalmi munkát meghatározó elégtelen kondíciók kényszerítették ki. Ezek a kondíciók egyúttal viszont az Egyetem mindenkori – rövid - és hosszútávú - stratégiai célkitűzéseit határozták meg.

Az immár mintegy másfél évszázadra visszatekintő világszínvonalú művészeti képzés folytonosságát a rekonstrukció oly módon turbulálja, hogy az Egyetem két fő funkciójának: a nemzetközi színvonalú oktatásnak, valamint a világszínvonalú hangverseny-életnek biztosítja a folyamatosan változó hazai és nemzetközi szakmai-társadalmi-gazdasági kihívásoknak megfelelő további fejlődését - még ha e mátrixban a közelebbi jövő minden esetben nem is látható be könnyen.

Ezen a ponton jelezzük egyúttal azt, hogy jelen projekt esetében az **esélyegyenlőség**-fogalom által jelölt jelenségek köre alapvetően az oktatással szembeni **minőségi elvárásokkal** azonosítható.

A Zeneakadémia Esélyegyenlőségi programjában éppen ezért kitüntetett hangsúlyt kapnak az oktatási szolgáltatások minőségével kapcsolatos fejlesztések és intézkedések. Az elemző részekben kerül bemutatásra az, miként biztosítja a rekonstrukció az esélyegyenlőség elsősorban minőségi szempontú értelmezésében egy új, - bizonyos értelemben - előzmények nélküli trend kidolgozásának és működtetésének lehetőségét.

Ez a trend lényege szerint kettős: egyszerre teszi olvashatóvá és láthatóvá a **Zeneakadémiát Koncertközpontként**, valamint a **művészeti oktatás világszínvonalú műhelyeként**.

Olyan funkcióról van szó tehát, mely lényege szerint az esélyegyenlőséget az oktatási rendszeren belüli minőséggel, minőségi oktatással, minőségi szolgáltatások sorával azonosítja.

Miként arra egy korábban megfogalmazott dokumentumban³ utaltunk már, ez az értelmezési paradigma teljes egészében egybevághat az Akadémia szakmai hagyományaival, tradicionális szakmai presztízsre törekvésével, s a tanári kultúra professzionalizmusával. Ebben a megközelítésben válik igazán nyilvánvalóvá az, hogy az esélyegyenlőség fogalmának ez az újabb megközelítése azzal az attitűddel egyezik meg tartalmilag, amely a mindenkori hallgatóság viszonyulásait az Intézmény alapítása óta alapvetően formálta, s hosszú távon alapozta meg az intézmény versenyképességét hazai és nemzetközi viszonylatban egyaránt.

Mindez közvetlen összefüggésbe állítandó azzal a misszióval, amit az Intézmény a társadalomfejlesztés és az esélyegyenlőség terén kíván elérni. Az Ep. célja többek között az, hogy úgy a hivatkozott missziót, mint az esélyegyenlőség fogalmának minőségi szempontú értelmezését prezentálja.

E strukturális - tartalmi megújulás ugyanakkor per definitionem érvényesíti az esélyegyenlőségnek az európai és a hazai társadalom viszonylatában is releváns tartalmait. Az esélyegyenlőség azon általános alapelvét is, melynek lényeges szempontjai az Európai Közösség alapító intézményének 6. cikkelyében (a nemzeti hovatartozás miatti diszkrimináció tilalma), valamint a 119. cikkelyében vannak lefektetve. Ezek az alapelvek a társadalmi-gazdasági élet számos alapvető vonását határozzák meg, illetve azokat a magatartásformákat, melyeket az esélytudatos társadalomnak és közösségnek követnie kell.

A minőség egyik legfontosabb kritériumává vált az, hogy a különféle célok a képzésben résztvevő hallgatók nyelvi, etnikai, kulturális, szociális háttérétől függetlenül is megvalósíthatók legyenek. Egy folyamatosan változó gazdasági-társadalmi mátrix vonatkozásában fogalmazzuk meg tehát a Zeneakadémia esélyegyenlőségi programját, mely az előre rögzített, külső kritériumoknak (pl.) való megfelelés helyett az oktatási környezet megteremtése során a **funkcionális szempontokat** helyezi előtérbe.

Az esélyegyenlőség kiemelkedő jelentőségű kérdéskör, mely az Európai Unió minden részpolitikájában megjelenik, így az esélyegyenlőségi elveknek az Unió minden egyes programja esetében érvényesülniük is kell. Lényege szerint tehát *horizontális* elvárásokról van

---

³ Zeneakadémia esélyegyenlőségi programjának szinopszisa.

szó, s ezek azok az elvek, melyek a gazdasági, környezeti és szociális szempontból kiegyensúlyozott, **fenntartható** fejlődés feltételeit megteremtik.

A horizontális elvek teljesítése **jogosultsági feltétel**ként szerepel a pályázati rendszerben.

Azt megelőzően, hogy az ún. horizontális szempontok mentén bemutatásra kerülne, miként érvényesülnek az esélyegyenlőségi elvek és értékek a **Zeneakadémia Projektjének jellegéhez és témájához igazodva**, ki kell jelölnünk a fogalom jelentésmezőjét. Annál is inkább, mert egyrészt a továbbiakban az absztrakt, fogalmi szinten megjelölt értelmezési pályák fogják strukturálni alapvetően az Esélyegyenlőségi Programot. Másrészt a törvényi háttér bemutatása is már egy explicitté tett kontextusban nyeri el értelmét, reelevanciáját.

Az *esélyegyenlőség*-fogalom, miként az eddigiekből kiderült, maga sem egyértékű tehát, ám a fogalmi tisztázás annál is inkább fontos, mert a kontextusához számos – nyilvánvalóan önálló jelentéssel bíró - metafora áll közel, keverésük azonban elvi hibák forrása lehet.

Az esélyegyenlőségért folytatott küzdelem során hazánkban is jogszabályok és konkrét intézkedések születtek a fogyatékkal élők érdekében. Az intézkedések sorából az oktatás kiemelkedik, hiszen az emberi jogok előmozdításának alapvető eszköze. A fogalomtisztázást megelőzően szeretnénk röviden jelezni azt, hogy a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem jelen projektje Az Új Magyarország Fejlesztési Terv⁴ fejlesztési prioritásai⁵ közül számosat lefed, érvényre juttat.

---

4 Esélyegyenlőségi célok az ÚMFT-ben: Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó Szabályozás (1083/2006/EK rendelet) kiemel két olyan támogatási alapelvet, amelyeket minden pályázat tervezése, végrehajtása és elbírálása során figyelembe kell venni: az esélyegyenlőséget és a fenntartható fejlődést. A két alapelv érvényesült az ÚMFT, valamint az egyes operatív programok tervezése során, és érvényesül az értékelés és a döntéshozás intézményrendszereiben, valamint érvényesíteni kell a kiválasztás jogosultságai és értékelési szempontjai között.

Az esélyegyenlőség horizontális területei a Strukturális Alapok felhasználását szabályozó rendelet szerint az alábbiak:

„...a tagállamok és a Bizottság biztosítják a nők és férfiak közötti egyenlőség... elősegítését az alapok különböző végrehajtási szakaszai során.”

„...a tagállamok és a Bizottság biztosítják megteszik a megfelelő lépéseket a nemen, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékkal élőkön, koron vagy szexuális irányultságon alapuló bármilyen megkülönböztetés megakadályozására...”

„az alapokhoz való hozzáférés ...különösen a fogyatékkal élő személyek hozzáférése”

Az ÚMFT nyomán a Regionális Fejlesztési Programok (ROP) pedig a következő követelményeket tartalmazzák:

„Az Európai Unió elvárásainak megfelelően a fenntarthatósági és az esélyegyenlőségi követelmények - különös tekintettel a romák, a fogyatékkal élők esélyegyenlőségére, valamint a nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőségre - teljesítését program és projekt szinten kell nyomon követni.”

⁵ Vö.: TIOP-prioritások

- Elveit illetően a CXXV. Törvényhez kapcsolódó **Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program** prioritásai által megjelölt tartalmak közül az Akadémia-rekonstrukció *fejleszti az oktatási és kulturális infrastruktúrát*; mellyel végső soron közösségfejlesztéshez járul hozzá.
- A **Társadalmi Megújulás Operatív Program** által megjelölt prioritások közül a rekonstrukciós projekt az *emberi erőforrások fejlesztésével a minőségi képzéshez, a kutatás és az innováció fejlesztéséhez* járul hozzá.
- A különféle operatív programok közötti átjárhatóságot biztosító ún. **Zászlóshajó Projektek** (a továbbiakban:ZhP) (12) közül a 1. számú *Gyermek* című projekt prioritásai közül jeleníti meg a Zeneakadémia saját célja szerint is (!) oktatási tartalmaival a *Magyar Génius* névvel lefedett opciókat⁶; a 2. számú a **Leghátrányosabb helyzetű kistérségek - ZhP** tartalmai közül „az oktatás hatékonysági mutatóinak javítása” tartalommal közös célokat valósít meg; valamint a 11. számú **Akadálymentes Magyarország ZhP** tartalmát⁷ a „Zenei oktatás megújuló központja” nevű zeneakadémiai projekt szinte teljes egészében megvalósítja.

A Magyar Génius című projekt célja: célja egy komplex, fenntartható tehetségsegítő rendszer kialakítása az alapfokú oktatástól a kutató egyetemig, mely új fejlesztéseivel képes a meglévő állami, civil és egyházi formák hatékonyságát megsokszorozni, és a tehetség

---

⁶ www.google.hu/search?q=zászlóshajó+projektek&ie=utf-8&oe=utf-8

⁷ A projekt a fogyatékos emberek önálló életvitelének és társadalmi integrációjának erősítését, a fizikai és info-kommunikációs akadálymentesítést támogatja. Az egyenlő esélyű hozzáférés feltételeit a fogyatékos személyek különböző csoportjainak eltérő szükségleteire figyelemmel kell meghatározni. Cél, hogy ezzel a lépéssel a mozgássérült személyek mellett más fogyatékosági csoportok elégedettsége is emelkedjen a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés valódi biztosítása esetén.

www.google.hu/search?q=zászlóshajó+projektek&ie=utf-8&oe=utf-8&aq=t&rls=org.mozilla:hu:official&client=firefox-a

hasznosulásával, valamint az ország tehetség-imázsának kialakításával a befektetett összeg nagyságrendekkel nagyobb megtérülést ér el. Ehhez át kell alakítani a tehetséggondozás egész rendszerét, a kutató-fejlesztő kapacitást az európai átlagnak megfelelő szintre kell fejleszteni, és a jelenleginél célzottabban támogatott kollégiumi-szakkollégiumi hálózatot kell kialakítani.

Fogalomtisztázás a megfogalmazott alapvetések, valamint a további elemzések kontextusában

Mivel az Ep.nek nem célja az esélyegyenlőség fogalmának elvi kidolgozása, ezért a fogalmi tisztázás során a hivatkozott konceptusokkal kapcsolatos szakirodalomra⁸ támaszkodunk alapvetően. A Program további részeiben kerülhet sor arra, hogy a fogalom aktuális jelentésével összefüggő anomáliákra utaljunk: erre kerül sor pl. az épített környezet kialakításának bemutatása során.

Az alábbiakban a magyarázat a következő két fogalomra irányul: *egyenlő bánásmód*; *esélyegyenlőség*. Az Ep. további, kifejtő részeiben már kontextualizálva határozzuk meg az *oktatásban megvalósuló méltányosság*, a *hátrányos megkülönböztetés* és a *gender mainstreaming* fogalmakat.

Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség kifejezéseket gyakran szinonimaként használják, pedig nem azok.⁹

- **„Egyenlő bánásmód”**: az ember azon joga, hogy úgy bánjanak vele, ugyanazon szabályok szerint, mint más, vele összehasonlítható helyzetben lévő emberrel.” Ennek eszközei a *kötelezés, tiltás, ellenőrzés*.

---

⁸ Dr. KASZÁS Klaudia: *Különbözőség? Sokféleség!*
www.egyenlobanasmod.hu/tamopl.../EBHworkshop_KaszasKlaudia_dr.p...,
DOMONKOS Szilárd: *Esélyegyenlőségi képzés*.
[doktori.unideb.hu/.../Esélyegyenlőségi%20képzés%202012.%20február...](http://doktori.unideb.hu/.../Eselyegyenlőségi%20képzés%202012.%20február...)

⁹ Dr. KASZÁS: *ih*.

- Alapja: nemzetközi jog, EU joga, magyar Alkotmány és alacsonyabb rendű jogszabályok.
- Megszegése: diszkrimináció (hátrányos megkülönböztetés) és egyéb, ehhez kapcsolódó magatartásformák (ld. 2003. évi CXXV. Törvényt az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról¹⁰)

Az egyenlő bánásmód elve tehát a *közvetlen vagy közvetett diszkriminációtól való mentesség biztosítását* jelenti, azaz valójában formai egyenlőséget teremt pusztán, de nem elegendő az egyenlőtlenségek felszámolásához. Ennek alapján viszont értelmet nyer a *diszkrimináció tilalma* (másként az egyenlő bánásmód elve) - fogalom is, ami tehát „azt jelenti, hogy senkit nem érhet hátrány azért, mert rendelkezik valamilyen tulajdonsággal. Ilyen tulajdonság lehet különösen a **nem**, az **életkor**, az **etnikai hovatartozás**, **betegség**, **fogyatékoság** vagy a **szociális helyzet**”¹¹. Az egyenlő bánásmód követelményét sértheti: a közvetlen és a közvetett hátrányos megkülönböztetés, a zaklatás, a jogellenes elkülönítés, a megtorlás és az ezekre adott utasítás.

Azaz amellett, hogy egy projekt nem alkalmaz diszkriminatív gyakorlatot a munkatársak felvétele során (például romák és nem romák, férfiak és nők között), ugyanígy alapvető elvárás az is, hogy az általa nyújtott szolgáltatást igénybevevők között sem tehet különbséget faji, nemi, vagy egészségi alapon.

A Zeneakadémia Esélyegyenlőségi programjában a „Saját szervezetet”, valamint a „támogatásból nyújtott szolgáltatásokat és más tevékenységeket” illető esélyegyenlőségi gyakorlat bemutatásakor, az ún. „**helyzetelemzés**” című fejezetekben használunk konkrét adatokat az esélyegyenlőség érvényesítésének Intézményen belüli bemutatására.

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében megvalósítandó minden egyes projektre egyaránt érvényes előírás a diszkrimináció burkolt, rejtett formájának a tilalma, az, amikor az intézmény olyan feltételeket fogalmaz meg a szolgáltatások nyújtása vagy igénybe vétele során, amelyek keretei között az érintett célcsoportok egy részét kizárja a munkavállalásból vagy valamely szolgáltatásból.¹² A diszkrimináció tilalma azonban önmagában nem oldja meg a problémákat, nem szünteti meg a létező egyenlőtlenségeket. Az intézményi projekt nem akkor felel meg az esélyegyenlőség elvárásának, ha nem alkalmaz diszkriminációt, így a pályázatok esetében sem számít érdemnek ennek az elkerülése. Ez alapvető követelmény. A Zeneakadémia projektjének esetében a feladat az, hogy a projekt adottságainak és

¹⁰ <http://www.egyenlobanasmod.hu/data/Ebkvtv.pdf>

¹¹ DOMONKOS: *ih.*

¹² DOMONKOS: *ih.*

lehetőségeinek megfelelően megtalálja azokat a megoldásokat, amelyekkel elősegítheti a célcsoportok esélyegyenlőségének előmozdítását. Ehhez minden esetben szükség van állami szinten deklarált esélyegyenlőségi politikára.

Az egyenlő bánásmóddal szemben az **esélyegyenlőségi politika** tehát azt kívánja meg, hogy a diszkrimináció tilalmának betartásán túl az intézmények a szervezeten belül, valamint a projektbe bevont célcsoport tagjainak körét illetően is erőfeszítéseket tegyenek a nők, a romák, valamint a fogyatékossgal élők esélyegyenlőségének javítására. Az esélyegyenlőség fő célcsoportjai tehát: a nők, a 40 évnél idősebbek, a romák, a fogyatékkal élők, két vagy több, 10 éven aluli gyermeket nevelő munkavállalók és a 10 éven aluli gyermeket nevelő egyedülálló munkavállalók.

Az esélyegyenlőség tehát ezen rögzített kritériumok értelmében a hátrányok, esélyegyenlőtlenségek leküzdése érdekében alkalmazott eltérő elbánást jelenti.

Az egyenlő bánásmód így valójában az esélyegyenlőség elérésének jogilag garantált eszköze, míg az

- **Esélyegyenlőség:** a gazdasági, politikai és szociális egyenlőség megteremtésére irányuló, **konkrét intézkedéseket** is tartalmazó **integrált** megközelítés, mely szükség esetén az előnyben részesítést is magában foglalhatja. Az esélyegyenlőség elérésének eszközei általában a pozitív, megerősítő intézkedések¹³, azaz az esélyegyenlőség ténylegesen azonos esély a jogok gyakorlására, a lehetőségekhez való hozzáférésre.

Azon jogi és nem jogi eszközök összessége jelölhető ki általa, melyek célja:

- hogy mindenki azonos eséllyel érvényesülhessen az élet különféle területein,
- hogy csökkentse, illetve megszüntesse a hátrányokat.

Az esélyegyenlőség elérésének eszközei általában a pozitív, megerősítő intézkedések. Az esélyegyenlőség előmozdítása pedig elsősorban állami feladat¹⁴

---

¹³ *Megerősítő intézkedés* (a szakirodalomban általában a „pozitív diszkriminációval” szinonim fogalomként használt kifejezésnél szűkebb értelemben véve a fogalmat). *Tehát a megerősítő intézkedés eredendően valamely adott, szociális jellegű hátrány kompenzálására szolgál, azaz valamely spontán egyenlőtlenségi helyzethez kötődve kapcsolódik a diszkrimináció-tilalomhoz.* Lehet viszont egy másik, a hátrányos megkülönböztetés tilalmához további ponton is kapcsolódó alkalmazása ezen intézkedéseknek, még hozzá az, amikor a kompenzálendő hátrány önmagában diszkriminációból ered. In.: SZAJBÉLY Katalin: *A pozitív intézkedések fogalma és alkalmazásuk lehetősége a faji diszkrimináció elleni küzdelemben az Európai Unió tagállamaiban.* <http://jesz.ajk.elte.hu/szajbely19.html>

¹⁴ KASZÁS: ih.

Az esélyegyenlőség-elv minőségi szempontú definiálása

A következő gondolategységben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Esélyegyenlőségi programjában érvényesülő, a *Bevezetésben* az "előre rögzített, külső kritériumok" mellett hangsúlyosan érvényesítendő tartalmi, funkcionális szempontokkal kapcsolatos argumentációnak adunk helyet. Erre az akadémiai projekt koncepciója miatt van szükség alapvetően.

Amint azt Batta András, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora egy nyilatkozatában megfogalmazta, a Zeneakadémia – jól lehet eddig sem kizárólag, de – a jövőben egyáltalán „nem csupán diplomát adó intézmény lesz”. E funkció betöltése ugyanis már régen nem elegendő ahhoz, hogy az Intézmény jó zeneakadémiának számítsa nemzetközi viszonylatban.

Az Association of European Conservatories akkreditációs szempontjaival összhangban álló elvárások már ún. stakeholderekkel számolnak, s ilyen vonatkozásban figyelnek a Liszt Akadémiára is. Azaz a jelenlegi projekt középpontjában álló Akadémiát aszerint értékelik, hogy annak milyen mértékben sikerül létrehoznia, megerősítenie, fenntartania és folyamatosan megújítania **a zenei élet szereplőinek**: a **zenekaroknak**, a különféle zenei élettel kapcsolatos **szervezeteknek** és a **közönségnek** a kapcsolatát.

Az infrastrukturális megújulást kikényszerítő tartalmi, koncepciózus fejlesztések lényegük szerint tehát egy, az esélyegyenlőségi szempontokat **funkcionális** szempontból is mozgósító összetett hatásmechanizmust eredményeznek. Ezek a változások ugyanis közvetlenül érintik a **kulturális tőkéhez való hozzáférés** lehetőségét.

A kortárs gazdasági-társadalmi mátrixban megváltoztak az oktatással szembeni külső elvárások. Ezt a helyzetet valójában kihívásként kell felfogniuk a Liszt Akadémia oktatási rendszerében részt vevő hallgatóknak, az ott tanító oktatóknak, a menedzsmentnek s az adminisztrációnak egyaránt. „E kihívások részben a munka világában zajló változásokban, részben a társadalmi kohézió jelentőségének felértékelődésében gyökereznek¹⁵. A munkaerőpiac elvárásai például leértékelték a gyorsan elévülő lexikális tudást, s felértékelték

---

¹⁵ RADÓ Péter: *Esélyegyenlőség és oktatás*.

bizonyos készségeket és attitűdöket. Ilyenek pl. az élethosszig tartó tanulásra vagy a csoportmunkára való alkalmasság, illetve éppen a művészlét másik, individuális megformálására és „értékesítésére” való képesség, az egyéni érvényesülésre való képesség.

Ez a kettős kihívás esélyegyenlőségi szempontból paradigmaticus kérdéseket vet fel. A kérdésekre adható válaszok megfogalmazása nem feladata az Ep.-nek, ám a megújuló Zeneakadémia-projekt természetes módon kényszeríti ki olyan kérdésirány kijelölését is, mely proaktívan hathat vissza az intézmény működtetésével kapcsolatos összefüggésekre. Ezek közül fogalmazunk meg most egyet ezen a ponton: az AEC akkreditációs szempontjaival, de a Liszt Akadémia történelmi múltjában is már fel-felbukkanó funkcionális változtatásokat eredményező értékek érvényesítésével nem billen-e meg az Intézmény fejlődését meghatározó strukturális és funkcionális értékek egyensúlya? A kérdésfelvetéssel áttételesen jelezni szeretnénk azt is, hogy az Európai Unió projekt az Intézmény jelen és jövőbeli működését meghatározó összefüggések felismerését is kikényszerítheti.

Az egyszerre strukturális és funkcionális összefüggésekkel kapcsolatos, a jövőbeni működés eredményességét befolyásoló vizsgálódási irányok:

- Azzal, hogy a strukturálisan megújul a Liszt Ferenc téri épület, a városrészi struktúrába illő rekonstrukcióval és az átalakítással a Zeneakadémia funkcionális működésének biztosít a projekt a korábbiakhoz képest új lehetőségeket.
- Növekedett a Liszt Ferenc téri épület komfortfokozata, miközben a rekonstrukció üzemeltetési költségcsökkentést eredményezett.
- A strukturális átalakítás részeként hiányzó oktatási és oktatásszervezési funkcióval ellátott épület jött létre a Wesselényi utcában, mely a korábbiakhoz képest alkalmas arra, hogy az oktatási időben is változó hallgatói és oktatói igényeket kielégítse.
- A Liszt téren és a Zeneakadémia Ligeti-épületében, a W52-ben többfunkciós közösségi használati terek jöttek létre
- Az infrastruktúra mindkét épületben alkalmassá vált új technológiák befogadására. Az oktatási infrastruktúra fejlesztése túl azon, hogy lehetővé teszi az oktatás hatékonyságának növekedését, egyenlőbb esélyeket biztosít a Zeneakadémia képzési struktúrájában résztvevők számára.
- A műemlékvédelmi előírások figyelembe vételével megtörtént a szükséges és elégséges mértékű akadálymentesítés.
- Korszerűsödtek a férőhelyek.
- Lehetővé vált az oktatás hatékonyságának növekedése.

Az egyik hagyományos **strukturális** jellegű **kérdés** az intézményen belüli **szelekció** jelenségével kapcsolatos. A hallgatói-művészi **teljesítmények értékelése**, azaz a hallgatók teljesítményének megfelelő „szintezése” egyrészt akkor méltányos, ha az oktatási rendszeren belül zajló tanítási-tanulási folyamatok eszközszerkezete és humán erőforrás-rendszer a képzés nemzetközi viszonylatban is mérhető tendenciáival kompatibilisek, hiszen a Zeneakadémián végző hallgatók munkaerőpiaci szempontból a mesterségük természetéből következően nemzetközi léptékben gondolkodnak. /A művészetnek a határai nyilvánvalóan messze nem esnek egybe egyetlen náció határaival sem./

Másrészt méltányos a szintezés akkor, ha például a tanítási-tanulási folyamat struktúrája az infrastruktúrától a humán-erőforrásig lehetővé teszi minden érintett számára a képességeiknek megfelelő fejlődést.

A **Liszt Akadémiája megújul-projekt** tartalomfejlesztéseiről számos helyen lehet olvasni az Egyetem rektorának és menedzsmentjének a nyilatkozataiban. Jelen dokumentumban azért kerül sor ezen fejlesztésekre a bemutatására, mert a mindenkori szakmai-művészi-pedagógiai munka felértékeléséhez biztosítanak alapot. Mindezen túl biztosítják a menedzsment és az adminisztráció számára is azokat a körülményeket, amelyek végső soron nem pusztán intézményi vonatkozásban, hanem tágabb, társadalmi relációban is egyensúlyt biztosítanak a választás lehetősége és az esélyegyenlőség érvényesítése között, miközben több szinten érvényesülő rendszerintegrációs problémák megoldására adnak alkalmat. A minőség egyik legfontosabb kritériumává vált az, hogy a különféle célok a képzésben részt vevő hallgatók nyelvi, etnikai, kulturális, szociális háttérétől függetlenül is megvalósíthatóak legyenek. Egy folyamatosan változó gazdasági-társadalmi mátrix vonatkozásában fogalmazzuk meg a ZAK esélyegyenlőségi programját, mely az oktatási környezet megteremtése során a funkcionális szempontokat helyezi előtérbe.

Az esélyegyenlőség fogalmának további pontosítása a fogalom adott kontextusú használatakor minden esetben a szempontokhoz/prioritásokhoz tartozó **helyzetelemzéssel**, majd egy arra épülő „**Célok és a célokat megvalósító programokat**” bemutatató résszel egészül ki.

Az esélyegyenlőség érvényesítésére vonatkozó, azt előíró és szabályozó jogszabályi háttér

Nemzetközi kontextus:

E kontextusról bővebb, diakronikus szempontú elemzés olvasható *Az Esélyegyenlőségi Terv hatásának vizsgálata* című, „Az esélyegyenlőség a munka világában” című kutatás 3. tematikus tanulmánya alcímet viselő kiadványban¹⁶. A megközelítés módszerére azért hivatkozunk most, itt, mert a dokumentum szerzői az **esélyegyenlőség** történeti vizsgálata során a jelenséget minden esetben a mindenkori egyén **jogtudatosságának összefüggésében** ismerték el. A Zeneakadémia esélyegyenlőségi programjának pedig az a célja, hogy a fogalom körébe sorolható tartalmakkal összefüggésben az Intézményben tanuló hallgatókban, az ott dolgozó oktatókban, valamint a szervezet működését biztosító szervezeti egységek dolgozóiban saját mindenkori helyzetüket illetően reflexívebb attitűd létrejöttét iniciálja.

Az esélyegyenlőség érvényesítésével összefüggő hazai jogszabályi környezet:

- 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.), valamint a - a 2005. évi XXVI. és a 2005. évi LXXXIII. törvénnyel módosított - 2003. évi CXXV. törvény
- 362/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet az Egyenlő Bánásmód Hatóságról és eljárásának részletes szabályairól
- 1089/2006. (IX. 25.) Korm. határozat létrehozta a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlősége Tanácsot
- 1004/2010. (I. 21.) Korm. határozat és *A nők és férfiak társadalmi egyenlőségét elősegítő Nemzeti Stratégia - Irányok és Célok 2010-2021* című melléklete¹⁷.

---

¹⁶ *Az esélyegyenlőség rövid története* In: „Az esélyegyenlőség a munka világában” című kutatás 3. tematikus tanulmánya 25.o. http://www.egyenlobanasmod.hu/tamop/data/eselyegyenlosegiterv_vegleges.pdf

¹⁷ http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/doc1_15652_877604593.pdf

A stratégia megalkotására készített nemzetközi egyezményekről, rendeletekről lásd tk.: *A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia általános célja a Kormány programja és a nemzetközi kötelezettségek tükrében II. fejezet, 2. bek.*

A mellékletben a Stratégia 6 prioritást határoz meg olyan területeken, ahol a nők és férfiak társadalmi egyenlőségének eléréséhez határozott kormányzati lépések megtétele szükséges. Ezek a következők: 1. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok

- A diszkrimináció tilalmát a magyar jogban az Alkotmány 70/A§-a és az Egyenlő
- Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003.évi CXXV. Törvény határozza meg.
- Alkotmány 70/A §-a
- A fogyatékossgal élő hallgatókra vonatkozó rendelkezések¹⁸:
  - A Felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 147. § 8. pont¹⁹
  - 39.§ (7) bekezdés c) pontja
  - 44.§ (1) bekezdés
  - 44.§ (3) bekezdés
- A fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányaival kapcsolatos elvek [az Ftv. 61. §-ának (2) bekezdéséhez]
- 79/2006. (IV. 5.) Korm. rendelet a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- 79/2006. (IV. 5.) Korm. rendelet határozza meg, melynek 19. § (1) bekezdés²⁰
- 2009. évi LX. Törvény az elektronikus közszolgáltatásról²¹
- 2007. évi XCII. Törvény a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény
- **A fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányaival kapcsolatos elvek**
- Az Ftv.61.§-nak 2. bekezdése

---

felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele. 2. A szakmai, a magán – és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása. 3.A férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén. 5. a Nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása. Az oktatásra vonatkozó EU-s irányelvek azt hangsúlyozzák, hogy lehetőséget kell adni mindenki számára a személyes fejlődésre, az új nemzetközi környezet által megkívánt legmagasabb szintű teljesítmény elérésére és a társadalmi integrációhoz szükséges forrásokhoz való hozzájutásra. 6. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott anyaggyűjtés).

¹⁸ Mindezzel összefüggésben lásd: *Fogyatékossgal élő hallgatók a felsőoktatásban*. 2009. https://neptun.uni-obuda.hu/system/files/felsoo_fogytaj_090213.pdf

¹⁹ **Fogyatékossgal élő hallgató (jelentkező):** az a hallgató (jelentkező), aki testi, érzékszervi, beszéd fogyatékos, autista, megismerés és viselkedésfejlődési rendellenességű. Fogyatékossgal csoportok: ld. ott

²⁰ A fogyatékossgal megállapításának és igazolásának rendjét mondja ki.

²¹ Előírja az elektronikus közszolgáltatások feltételrendszerét, ill. ahol az ügy természete ezt lehetővé teszi, biztosítani kell a különféle fogyatékossgal élők számára az akadálymentes ügyintézés lehetőségét.

Az esélyegyenlőség jogszabályi háttere: a fizikai/épített és az infokommunikációs infrastruktúra akadálymentessége (kötelező adatszolgáltatás – esélyegyenlőségi indikátorok)

- 1997. évi LXXVII. Törvény az épített környezet alakításáról és védelméről²².
- 211/2012. (VII.30.) Korm. Rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997.(XII.20.) Korm. Rendelet módosításáról

Az esélyegyenlőség jogszabályi háttere a szervezet működésének kontextusában
Kötelező adatszolgáltatás – esélyegyenlőségi indikátorok

- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992.évi XXXIII.törvény 20/A par. alapján hirdet álláspályázatot a munkáltató.

---

²² A törvény hatálya az épített környezet alakítása és védelme érdekében kiterjed a településrendezés, a településtervezés, az építmények, építési munkák, építési tevékenységek építési előírásaira, az építészeti-műszaki tervezésre, a kivitelezésre, az építési termékek, anyagok, szerkezetek, berendezések, módszerek minőségi követelményeire

Az esélyegyenlőség érvényesítésének területei

A lehetséges esélyegyenlőségi vállalások egyik része a pályázó szervezetéhez, míg a másik közvetlenül a megvalósítandó projekthez kötődik.

50-nél több főt alkalmazó Közhasznú szervezetként a Zeneakadémiának volt Esélyegyenlőségi programja. Ennek tartalma funkcionálisan a jelen program helyzetleírásának feleltethető meg. Az intézmény a *Liszt Ferenc Zeneakadémiája, az európai felsőfokú zenei oktatás megújuló Központja Budapesten* című **projekt révén próbál mérhető előrelépést hozni az esélyegyenlőség terén**, ilyen lehet például egy új épület felépítése esetén a körültekintő akadálymentesítés. Ugyancsak a projekthez kötődik az a szándék, hogy már a **projekt tervezése** során figyelembe vegyék bizonyos csoportok igényeit – ennek érdekében szükséges lehet *szakértő* bevonása a szükségleteknek megfelelő tervezés érdekében, vagy *érdekképviselői csoportok* bevonása a projekt kivitelezésébe, példa lehet erre egy halmozottan hátrányos településen készülő foglalkoztatási projekt esetén az ott működő roma civil szervezetek bevonása a projekt tervezésébe és kivitelezésébe.

A lehetséges vállalások egy másik része nem kapcsolódik közvetlenül a projekthez, hanem a **pályázó szervezetre** vonatkozik, erre egy példa az, ha a szervezet munkavállalóira vonatkozóan vállalja annak biztosítását, hogy valóban érvényesüljön az egyenlő munkáért egyenlő bért elve az azonos munkakörben dolgozó nők és férfiak között.²³

Az esélyegyenlőség szervezetben ható relevanciája implicit módon egyúttal egyet jelent az LFZ mint közintézmény vezetői számára is érvényes esélyegyenlőségi prioritások ismeretével és érvényesítésével.

Az esélyegyenlőség javításának céljai a projekt megvalósítása során:

**Célcsoportok: a mindenkori Intézményt látogató közönség,
: a szervezet polgárai**

---

²³ Esélyegyenlőségi Útmutató. Regionális Fejlesztési Programok pályázók és értékelők számára

: a szervezet dolgozói

: a szervezet oktatói

- A célcsoport képviselőinek bevonása a pályázat elkészítésébe.
- Esélyeik javításán azt kell érteni, hogy **hatékonyan elérik őket a projekttel kapcsolatos információk.**
- A projekt javítja hozzáférésüket a már létező szolgáltatásokhoz, illetve új szolgáltatásokkal látja el őket.
- Információk hozzátétele a fogyatékkal élők számára is elérhető, érthető módon.
- Az érintett célcsoportok (nők, romák, fogyatékkal élők) és szervezeteik elérésének, tájékoztatása az esélyegyenlőségi elvárásoknak megfelelő legyen.
- Annak kinyilvánítása, hogy a szolgáltatás az érintett célcsoportok (nők, romák, fogyatékkal élők) előtt is nyitva áll.
- A projekt megvalósítása során az esélyegyenlőséggel kapcsolatban szerzett tapasztalatok elemzése, közzététele.
- A projekt negatív és pozitív hatásainak elemzése az érintett célcsoportokra nézve.
- Annak elősegítése, hogy az érintett célcsoportok tagjai minél nagyobb arányban vegyék igénybe a szolgáltatást.
- Az akadálymentesítésen túl speciális szolgáltatások létrehozása - a hozzáférés megkönnyítése érdekében – fogyatékkal élők számára.
- Gyermekgondozási szolgáltatások nyújtása – a kisgyermekesek részvételének elősegítése érdekében.
- A projekt eredménye legyen pozitív hatással az érintett célcsoportokra.
- Utazási, lakhatási kedvezmények nyújtása annak érdekében, hogy a környéken élő érintett célcsoportok munkavállalói élni tudjanak az esetleges álláslehetőséggel.
- A támogatásból nyújtott szolgáltatás és más tevékenység során a pályázó intézmény arra törekszik, hogy a célcsoportok tagjai:
  - > minél nagyobb számban részesüljenek az intézmény szolgáltatásaiból és más tevékenységeiből,
  - > személyre szabott, speciális igényeket kielégítő szolgáltatásokat kapjanak.
  - > a célcsoportok versenyképességét, helyzetét, életkörülményeit érdemben javítsák a pályázó szolgáltatásai,
  - > a célcsoport minél nagyobb számban kapjon információt a projekt-fejlesztéseket hasznosító szolgáltatásairól.
-

A felsorolásból látható: van lehetőség arra, hogy az esélyegyenlőség elve egyszerre érvényesüljön a projektre vonatkozó általános - és a projektspecifikus követelményeknek megfelelően.

Az esélyegyenlőség javításának lehetőségei speciálisan a pályázó szervezetét illetően:

- A pályázó figyel arra, hogy nagyobb esélyt kapjanak ezen célcsoportok a munkavállalásra és az előmenetelre.
- A pályázó szervezet segíti a munkahely és a gyermeknevelés összehangolását munkavállalói körében.
- A munkatársak esélyegyenlőséggel kapcsolatos képzésen, felkészítésen való részvételét segíti.
- Esélyegyenlőség kérdésével foglalkozó munkatárs alkalmazását biztosítja.
- Elősegíti a rugalmas foglalkoztatást.
- A diszkrimináció elleni védekezés (állás betöltésekor és a munkavégzés folyamán is) formalizált mechanizmusait előnyben részesíti.
- Hátrányos helyzetű munkavállalókat (pályakezdő, 50 év feletti, gyesről visszatérő) foglalkoztat.
- Az érintett célcsoportok arányának növelésére törekszik a szervezet munkavállalói, illetve vezetői között.

A két szempontsor alapján egyértelműen meghatározhatók azon területek, melyeken úgy a projekt, mint a pályázó szervezetét illetően a projekt célcsoportjai vagy a szervezet tagjai hátrányokat szenvedhetnek el.

Ezek az:

I. Oktatás

II. Épített -és infokommunikációs infrastruktúra

III. Munkavállalás, szociális szolgáltatások, egészségügyi szolgáltatások

IV. Fogyatékos személyek életminőségének javítása

V. A nők és a romák társadalmi helyzetét illető esélyegyenlőségi intézkedések

Minden egyes esélyegyenlőségi területen belül számos vállalási lehetőség közül lehet választani. Ez az elvi környezet biztosítja azt, hogy a Zeneakadémia *Megújulás*-pályázata az ún. külső, szervezetre vonatkozó követelmények mellett megfeleljen az Intézmény arculatának, céljainak, szervezeti jellegének.

Az alábbiakban Az európai uniós és hazai pályázatokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi elvárások szempontjainak – az esélyegyenlőség területeinek a bemutatása²⁴ következik.

A minőség egyik legfontosabb kritériumává vált az, hogy a különféle célok a képzésben részt vevő hallgatók nyelvi, etnikai, kulturális, szociális háttérétől függetlenül is megvalósíthatóak legyenek. Egy folyamatosan változó gazdasági-társadalmi mátrix vonatkozásában fogalmazzuk meg a ZAK esélyegyenlőségi programját, mely az oktatási környezet megteremtése során a funkcionális szempontokat helyezi előtérbe.

Így állítjuk fókuszba a fogalom használatával az oktatás esélyteremtő funkcióját, valamint a fentebb említett funkcionális szempontokat érvényesítjük a törvényekben előre rögzített ún. külső kritériumok kizárólagos érvényesítése helyett. Többek között ezáltal válik az esélyegyenlőség gyakorlata mások számára is érthetővé és életközelivé s szándékunk szerint nem utolsó sorban progresszívvé.

Az esélyegyenlőség fogalmának további pontosítása a fogalom adott kontextusú használatakor minden esetben a szempontokhoz/prioritásokhoz tartozó **helyzetelemzéssel**, majd egy arra épülő „**Célok és a célokat megvalósító programokat**” bemutatató résszel egészül ki.

Ez a módszertan a továbbiakban értelemszerűen a program felépítését is strukturálja.

---

²⁴ Új Magyarország Fejlesztési Terv – Autonómia Alapítvány

Az európai uniós és hazai pályázatokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi elvárások szempontjai a Zeneakadémia „megújulás-projektjének” viszonylatában

I. Oktatás területe: Helyzeteírás

A Zeneakadémia a *Megújulás-projekt* lezárultával immár elitegyetemként kívánja magát pozicionálni. Az egyetemi besorolásnál sokat nyom a latba az Intézmény tudományos súlya. Az elit-jelleget a korábbi évek (2010, 2011) alacsony hallgatói/oktatói létszámaránya is alátámasztja.²⁵ A Zeneakadémia erős kulturális profilt erősítő világmárkát épít: egyszerre koncertközpont és egyetem; nemzetközi hírű fellegvára a muzsika oktatásának és előadásának. A Liszt Ferenc téren zajló fejlesztési munkálatok befejezése után tehát olyan integrált egység jön létre, ami egyedülálló a világon. Hiszen a már eleve adott, világviszonylatban is legmagasabban jegyzett zeneművészeti egyetem mellé – ahol tudományos kutatómunkát is végeznek – egy történelmi értékkel bíró, páratlanul érdekes épület csatlakozik, új, önálló koncertszervezési tevékenységgel. Az Intézmény neve a projekt befejezése után megváltozik, **Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Művészeti Központ** névre keresztelik át, hiszen minőségileg válik mássá. Az, ami a Zeneművészeti Egyetem keretein belül történik jelenleg, a világ zenei életének nemzetközi PR hatású tényezője. A projekt megvalósulása révén az Egyetem egyedülálló lehetőséghez jut: nemcsak a világ egyik legjobban jegyzett zenei felsőoktatási intézménye lesz, hanem az egyik legszebb, patinás hangversenyközpont is. A művészeti központ kiemelése azért elengedhetetlen, mert ez fejezi ki leginkább azt a korszakalkotó lépést, amellyel a projekt szintjén csaknem 15 milliárd forint értékűre hízott infrastruktúrát sajtos oktatási és kulturális feladatok szolgálatába lehet állítani. Azaz a megújult épületek megújult tartalommal gazdagodnak. Ez konkrétan azt jelenti, hogy a kulturális tevékenység is a az intézmény ernyője alá fog tartozni; az oktatás és a koncertélet pedig egységben szerveződik a továbbiakban. A nemzetközi zenei életben referenciapontként számon tartott, az épület, az egyetem és a koncerthelyszín egységéből álló Zeneakadémia koncertszervezési tevékenységbe is kezd Liszt Ferenc Zeneművészeti és Zenetudományi Egyetem, Művészeti Központ néven. A Zeneakadémia Művészeti Központ egyszerre

---

²⁵ táblázat

támaszkodhat a 138 év alatt felhalmozódott tudásra, a feltörekvő tehetségekre, a művésztanári kar előadói tapasztalatára és a páratlan koncertmúltból eredő presztízsrre.

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem a jövőben nemcsak felsőoktatási, hanem zenei központként is működni kíván. Nemcsak befogadó koncertek helyszínéeként válik Budapest kulturális életének egyik fontos centrumává, hanem a hangversnyélet más hazai szereplőit kiegészítő, velük továbbra is együttműködő, hangversenyszervező tevékenységre kívánja alapoznia teljesen megújuló Liszt Ferenc téri épület hangversenytermének és operaszínházának (a volt Kisterem) programját. Ez nemcsak lehetőség, hanem a folyó EU-s Projekt kormányzati szervek által aláírt Támogatási Szerződésben foglaltak szerint kötelezettség is.

A kultúra az egyén kiteljesedése és a társadalom javát szolgáló közjó, amely önmagában is cél, s amely hozzájárul a gazdasági növekedéshez, a foglalkoztatáshoz és a társadalmi kohézióhoz, a regionális és a helyi fejlődéshez is²⁶.

A projektet egy kulturális iparág részeként fogjuk fel, amely gazdasági jellegű többletérték létrehozására alkalmas. Ez utóbbi pedig visszaforgatható a kulturális iparágon belül magába a művészetbe.

Az Európai Bizottság felfogásában a kultúra kreativitás mozgatórugója, ill.a nemzetközi kapcsolatok kulcsfontosságú eleme.

Európa állami számára a tudás, a képzés befektetése. Az előrehaladás a kulturális hagyományok tiszteletét kívánja meg, az új tudás a történelmi tudásra épül, azt megszüntetve megőrző módon. A kultúra a kollektív és az egyéni emlékezet tiszteletét is magában hordozza. Miként eddig, a Zeneakadémia a jövőben is tiszteletben tartja a kreatív és intellektuális munka eredményeit, és segíti azok jogi védelmét.

A Zeneakadémia történelmi múltjából következően is a kreativitást állítja a kultúra, az alkotás és az innováció középpontjába. Tisztában van azzal, hogy a gazdasági, környezeti és társadalmi válságok a kreativitás felhasználásának módjáért is felelőssé teszi a társadalmat. A Zeneakadémia ebből fakadó célkitűzése: növelni a művészek és a kulturális ágazatban tevékenykedők határokon átnyúló mobilitását, valamint a művészeti alkotások határokon átnyúló terjesztését. A Zeneakadémia vezetősége, oktatói kara, valamint a szervezet működését biztosító alkalmazotti kara **cselekvési irányvonalként** a következőket fekteti le:

Az akadémiai projekt prioritásai között érvényesülő esélyegyenlőségi elv prioritásként érvényesíti az emberi erőforrásba és a tudásba történő befektetést.

---

²⁶ Lásd erről részletesebben: www.keanet.eu/

Ezzel függ össze az a misszió is, amelyet a Liszt Akadémia a *társadalomfejlesztés, a felzárkóztatás és esélyegyenlőség* terén kíván megvalósítani: elviszi a zenét az ország elmaradott részeibe, felfedezi és felkarolja az ottani tehetségeket, támogatja a zeneiskolák és művészeti iskolák hálózatát, a világraszóló magyar zenepedagógiát. Feléleszti a Kodály-mozgalmat (ennek érdekében Kodály szakkollégiumot hoz létre, hogy kiképezze a legjobb tanárokat) és *esélyegyenlőségi* programjaival (a venezuelai zenei csodához, az El Sistema-hoz hasonlóan) célt ad kallódó fiatalok és családjaik életének.

A Zeneakadémia esélyegyenlőséget biztosító stratégiai célrendszere az oktatás területén

1. A Zeneakadémiának célja a **szaktudás naprakésszé tétele**; dolgozók szakmai továbbképzése; a kreatív projekt végrehajtásához szükséges tudás, készségek és beállítottságok kifejlesztése folyamatos.
- 2.** A kreativitást az **egész életen át tartó tanulási folyamat**nak kell táplálnia, amelyben szorosan összekapcsolódik elmélet és gyakorlat. A kreativitás inicializálása folyamatos. Az Egyetemnek továbbra is meg kell maradnia a diákok és a tanárok számára egyaránt a kreatív gondolkodást, az ismeretszerzést és a gyakorlat általi tanulást biztosító helyének. **Támogatnia** kell a továbbiakban is **a tudományos kutatást**, hogy polgárai kulturális értelemben még érthetőbbé tegyék a világot, s őket magukat is még jobban értsék mások. Az Akadémiának folyamatosan **erős és sokoldalú kulturális ágazat** kialakítására kell törekednie, amely támogatni képes a kultúrák közötti párbeszédet.

- Ez a cselekvési szándék átrendezi az oktatás területét.
- Az innováció jegyében a szokványos műsorszerkesztést újragondoló koncerteken dolgozik a menedzsment.

- A vezetőség a kulturális menedzsmenttel együtt azt szorgalmazza, hogy a magyar zenei élet – a fővárosi és a vidéki zenekarok – újra birtokba vehessék az épületet.
- Ingyenesen látogatható előadások rendezésének a kidolgozása kezdődött el.
- Az Intézmény szeretné elkerülni azt, hogy „sztárkaptárként” tekintsenek rá. Éppen emiatt szorgalmaz magas szintű műhelymunkákat, mint amilyen a Marton Éva által vezetett Ének Tanszék és a Fekete Gyula irányítása alatt működő Zeneszerzés Tanszék szoros együttműködése is láthatóvá tesz.
- A kamarazene területén Zeneakadémia szándéka szerint azt szorgalmazza, hogy a már végzett hallgatók, diákok és tanáraik együtt mutatkozzanak meg a koncerteken. Az oktatásban pedig sokkal nagyobb hangsúlyt kíván fektetni a kamarazene képzésre, hiszen ideális esetben a szólista karrierre való felkészülés mellett a zenekari és kamarazenei képzés is hagyományosan az Intézmény szakmai múltjához tartozik, valamint a világban a nemzetközi hír repertoár-szintű megerősítését szolgálja.

3. A zenei értelemben vett kreativitás kifejlesztését, egyúttal az esélyegyenlőség minőségi szempontú fokozását szolgálja a Zeneakadémia **tehetséggondozásra** irányuló tevékenysége. E tevékenység elve: a tradíció. A személyes törődés hagyománya. Saját bevallásuk szerint jelenleg az Intézményben oktató művésztanárokkal is a jelenlegihez hasonló odaadással foglalkoztak annak idején. Egy művészeti akadémia ebből a szempontból valóban különbözik a tudás "nagyüzemi" átadására berendezkedett egyetemi központoktól. **A személyes törődés hagyománya** Lisztig vezethető vissza, és a tanári kar nagyon komolyan veszi ezt a feladatot. Ez a tradíció találkozott a nemzetközi jövőképpel, ugyanis a világ legjobb zeneakadémiáival szemben épp az a legfőbb elvárás.

A Zeneakadémia tehetséggondozó programja:

A program célja: a zenei tehetségen túl olyan képességek fejlesztése, ismeretek megszerzése, amelyek elősegítik azt, hogy a növendékek már egyetemi éveik alatt elkezdjék a felkészülést a nemzetközi zenei életben történő érvényesüléshez. Tehát a képzés nem kizárólag a zenei képességek továbbfejlesztéséről, hanem a személyiség felkészítéséről szól elsősorban.

A tehetséggondozás egyike a rekonstrukciós projekt mellékágaként folyó tartalmi fejlesztési keret 6 kötelezően előírt altémájának, melynek végigvitele

EU-elvárás. A program finanszírozására biztosított pénz másra nem elkölthető, az Egyetem költségvetését nem terhelte.

A program moduljai, előadói:

- Ki kicsoda a nemzetközi zenei életben? Művészi profil, CV kialakításának szempontjai, a fotó jelentősége – Kovács Géza, Devich János, Felvégi Andrea
- Felkészülés interjúkra, TV-felvételre – Horvát János, Petrovics Eszter és a Duna TV munkatársai
- Hangfelvétel, a zenei piac, szerzői jogok – Hollós Máté
- Alapvető vállalkozástani, adózási ismeretek – Jakab Eszter
- Mikre figyeljünk szerződéskötéskor? – Sándor Miklós
- Utazási tudnivalók – Faragó Hilda
- Nemzetközi kultúrák sajátosságai, protokollismeretek – Kepes András
- Színpadi mozgás, színpadi jelenlét, színpadi beszéd – Szinetár Miklós
- Beszédtechnika – Örley Zita
- Vizualitás a színpadon, stílus, anyagok, ruhatervek – Droppa Judit, Kiss Tibor, MOME hallgatói
- Mitől jó egy honlap? Milyen a mai kommunikáció? On-line kommunikációs csatornák – Fekete István, Hegedüs Mihály
- Pszichológiai modulok (személyiségfejlesztés, autogén tréning, stresszoldás) – Suhai Gábor, Holics László, Stachó László
- Nyelvórák (angol – Ittészné Kövendi Kata, Adrian Courage, német – Péter Corinna, francia – Freytag Orsolya)
- Látogatás a legfontosabb magyar impresszáriós irodáknál, fesztivál és hangversenyszervezőknél

Monitoring - a 2010-es program tanulságai:

Pozitívumok:

- A zeneakadémiai képzés korábban nem tartalmazta a megnevezett képességek fejlesztését, noha nagy szükség van rájuk, különösen, a hallgató otthonról nem viszi magával a társadalomban való sikeres boldoguláshoz szükséges kompetenciákat, műveltséget, tudást
- A hallgatók fejlődése többségében látványos volt.
- A nagynevű előadók többségét különleges élmény volt hallgatni.
- A záró teszten mindenki sikeresen teljesített.

Negatívumok:

- A programban résztvevő hallgatók kiemelése feszültséget szült.
- A hallgatók időnként fals elvárásokkal érkeztek: minden helyzetre, személyre azonnal alkalmazható kész receptet vártak.
- Néhány előadó nem tudott a hallgatóság igényeihez alkalmazkodni.
- Nem szerencsés életkori, műfaji szempontból nagyon heterogén csoportot létrehozni. Gyakran keletkeztek szervezési nehézségek az alkalmas időpontok megtalálására.

4. Mentorprogram

A mentorprogram célja egyrészt az, hogy a megakadályozza a hátrányos helyzetű hallgatók lemorzsolódását, másrészt az, hogy minden nemzetközi diákot egy-egy magyar Hallgató segítsen az integrációban. A külföldről érkező hallgatók ugyanis különöse az első néhány hétben el vannak veszve a lakhatással, az ország megismerésével, közlekedéssel kapcsolatban. A mentorok segítenek integrálódni a városba, megmutatják a város fontos pontjait, és segítenek akklimatizálódni az Akadémia közösségébe. A már hivatkozott Liszt Olympics Budapest 2012 egyértelműen azt mutatta, hogy ismereteik elég hiányosak az ország kulturális értékeiről.

- **5. Új szemléletű képzési programok a Zeneakadémia képzési profilja s áttételesen a társadalomfejlesztés/esélyegyenlőség érvényesítése érdekében, az esélyegyenlőség biztosítását érvényesítő felvételi szemlélet eredményei:**

Az elmúlt két évben teljes átrendeződés következett be a hallgatói szerkezetben. A részképzés fokozatosan veszített az erejéből, míg a teljes képzés és a Kodály Intézet hallgatói létszáma meredeken ível felfelé, a növekedés folyamatos. A teljes képzősök létszáma terén tapasztalt pozitív tendencia egyértelműen a megváltozott felvételi szemlélet eredménye, míg a Kodály Intézet erőteljes növekedése az Intézet nemzetközileg elismert tanárainak intenzív, személyes „roadshow”-kon alapuló nemzetközi jelenlétének, ill. tudatos kapcsolatépítésének eredménye. A részképzés csökkenő szerepe annak a következménye, hogy a Zeneakadémia azt a célt tűzte ki, hogy a külföldi hallgatókat a teljes képzés irányába terelje. A teljes képzés keretében ugyanis nem kizárólag főtárgy órán keresztül részesülnek a Liszt Akadémia képzéséből, hanem egyéb kurzusokon keresztül is részt vesznek az oktatásban, és a végén diplomát kapnak, aminek nagyobb presztízse van, mint egy „Certificate”-nek. A folyamat kezdetekor még sok akadályt kellett felszámolni (sok tárgy nem volt elérhető angolul, indokolatlanul szigorú volt a felvételi), de az építkezés elindult. Ennek

köszönhetően egyre többen választják a teljes képzést a részképzés ellenében, miközben fokozatosan letisztult a részképzés szerepe.

- A Zeneakadémia nemzetközi dimenzióban is paradigma-erejű képzési szemléletét és gyakorlatát megújítandó új szemléletű képzési programok háttérét adó tanulmányok és célzott kutatások elvégzése történt meg a 2011/12-es időszakban. A kutatási eredmények egyszerre szolgálják az Egyetem polgárainak képességfejlesztését a személyiség egészét illetően, egyúttal erősítik a társadalomba való beilleszkedés és fejlődés lehetőségeit. A tanári mesterképzés megújítását szolgáló új szemléletű képzési programok a következő témákban születtek:

- > zenepszichológia
- > hangszeres gyakorlás és zenei képzeletfejlesztés
- > stresszkezelési módszerek
- > komplex művészeti nevelés és Kokas-pedagógia
- > zenei foglalkozási ártalmak megelőzése
- > helyzetkép Kodály országról.

Több tanulmány mellé a mondanivaló hitelesebb demonstrálása céljából DVD-mellékletek készülnek, ebből elkészült a *Mozgásos pihenés muzsikálás közben*. Elkészült a *Musician's body* c. könyv fordítása is.

- > Beérkeztek az „Új szemléletű zenepedagógiai tárgyú képzési programok” keretében készülő kutatási jelentések is a következő témakörökben. A témakör-címek egyértelműen jelzik a fejlesztők differenciált társadalomszemléletét:

- a zeneterápia megjelenési formái és alkalmazási területei
- zenei nevelési koncepciók az alternatív iskola-modellekben
- alternatív zenepedagógiai képzési rendszer terve
- koncert-pedagógia

- > Folyamatban van a **Gyakorlatvezető mentortanár szakirányú továbbképzés** képzési programjának kialakítása.

- A Képzési programok szervezése külföldi diákok számára alprojekt esetében 2012 augusztusában kísérleti projektként egy Rézfúvós Nyári Akadémiát szervezett a Zeneakadémia., nagy sikerrel. A program így 2013 nyaratól az Intézmény rendszeres programjává vált. A tervek szerint egy szélesebb körű európai szervezésű eseménysorozat részévé fog válni.

6. Külföldi zenei felsőoktatási intézmények fogadása

Ez a program az EB-nek az oktatással szemben az esélyegyenlőség érvényesülése érdekében támasztott, „a mobilitás biztosítása” –szempontját szerepelteti még hangsúlyosabban a programalkotásban. A program célja: valójában offenzív megjelenés nemzetközi zenei felsőoktatási szinten. A Zeneakadémia fogadta a Louvain-la-Neuve-i Egyetem professzorát, Francois Bodart-t, akivel közös zenepedagógiai kutatási projektek előkészítéséről egyeztettek.

7. Az esélyegyenlőség társadalmi-szociális szempontú érvényesülését biztosítja az **Ensemble-kultúra**” azaz az együttjáték kultúrájának továbbfejlesztése, s mindenek tananyagba illesztése. A korábban elkészült tanulmányokat 2 újabb követte²⁷.

8. A Zeneakadémia kulturális profilja cáfolhatatlan. Az ebből következő s az esélyegyenlőséget társadalmi horizonton érvényesítő **kommunikációs tevékenysége** természetesen következik az Akadémiai projekt esélyegyenlőségi törekvéseiből. Konkrétan abból, hogy ismertesse az Intézmény szervezetével és a projekt célcsoportjával, a hallgatókkal, oktatókkal, a mindenkor megcélozható közönséggel, a művészeti képzés és a koncertélet mindenkori szereplőivel működését és prioritásait, melyek egyúttal az esélyegyenlőség elvét érvényesítik. A célcsoportok vonatkozásában ez a praxis ugyanis a **tájékozódáshoz való jogot**²⁸ érvényesíti. E jog érvényesítése természetes módon esik egybe a Zeneakadémia kommunikációs fejlesztési törekvéseivel. Az Intézménynek ugyanis célja az, hogy megerősítse, fenntartsa és folyamatosan megújítsa a zenei élet szereplőinek: a zenekaroknak, a különféle zenei élettel kapcsolatos szervezeteknek és a közönségnek a kapcsolatát. Ez utóbbi esetben kommunikációs célja az, hogy növelje a projekt iránti társadalmi bizalmat. Ennek egyik módja az intranet tökéletesítése – intézményi hálózatiság funkcióinak kiszélesítése, ami fokozottan biztosítja az esélyegyenlőség érvényesülését a szervezeten belül. Az Unió Alapjogi Chartájában²⁹ főként a 11. cikk foglalkozik az információs és kommunikációs kérdésekkel (a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságáról).

A továbbiakban cél az, hogy a működtetett infokommunikációs rendszer adjon lehetőséget a közönség, az Intézményben tanuló hallgatóság, valamint az Intézmény szervezetében dolgozó oktatók és a szervezet működését biztosító dolgozók számára a véleménynyilvánításra és a

---

²⁷ A kamarazene művész master képzés lehetőségei ill. Devich Sándor világhírű kamaraművész oktatónak, az Egyetem professor emeritusának esszé é tanulmánykötete az ensemble-kultúra apropóján.

²⁸ http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/hu/displayFtu.html?ftuId=FTU_4.17.7.html

²⁹ http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/hu/displayFtu.html?ftuId=FTU_4.17.7.html

tájékozódás szabadságára. Ez egyet jelent a nyilvánosság véleményének, valamint az őket foglalkoztató problémák figyelembe vételének az elvi érvényesítésével.

A továbbiakban lehetőséget biztosít annak ismertetésére, hogy miként biztosítja a projekt az Egyetem és Művészeti központ polgárainak mindennapi életét.

A továbbiakban lehetőséget biztosít a környező lakossággal helyi szintű kapcsolatok kialakítására a közkedvelt tömegtájékoztatási fórumok útján, így válik életszerűvé a stakeholder-szemlélet³⁰.

Az ambiciózusabb és szélesebb alapokon nyugvó intézményi innovációs politika ösztönzésének markáns részét jelenti tehát az intézményi kommunikáció. Olyan világban élünk, ahol ha valami nem kerül ki a hipertérbe, az az átlag percepció számára szinte nem is létezik. Az emberek többsége, főleg a potenciális közönség, mintákat követ. Ha az ügy érdekes, akkor a megjelenésekkel meg lehet szólítani a potenciális közönséget is, a rohanó, de értelmes embereket. Nagyon szűk klisékbe zárták be a kultúrát, és főleg a komolyzenei műfajban lenne igazán fontos, hogy a médiában az őt valóban megillető helyre kerüljön.

A Zeneakadémiánál korábban nem létezett sem olyan pozíció, sem olyan igazgatóság, melynek az intézményi kommunikációt működtetése lett volna a feladata. Szabó Stein Imre felel a jövőben az intézmény kommunikációs-marketing és médiatartalom fejlesztési munkájáért.

A tartalmi fejlesztésekkel a létesülő integrált egység megjelenítése – fejlesztési feladatok:

- új honlap; kiadványstruktúra; belső kommunikációval;
  - Fenn kell tartani a kreatív folyamatokat, gondolkodásmódot, folyamatosan biztosítani kell az alkotáshoz szükséges eszközök használatát.
  - Folyamatos monitoringozással fel kell tárnai a felhasználók igényeit, érzéseit, vágyait, képességeit. Egyetemet a tanárokkal és a diákokkal közösen kell megújítani folyamatosan oly módon, hogy az oktatás a tudásalapú társadalomra készítsen fel.
  - Támogatni kell az intézményi innovációt, amely hozzájárul a jóléthez és a fenntartható fejlődéshez. Jutalmazni kell a kezdeményezéseket!
  - További új kapcsolódási pontokat kell létrehozni a művészet, a kultúra és a vállalkozások világa között a kulturális ágazatban folyó kapacitásnövelés miatt.
  - A különféle tudományos ismereteket a tapasztalati alapú tudással kell párosítani.
- Stratégiai feladat ezen a téren: 1. Önmenedzselési programként a Zeneakadémia által autorizált Karrier-iroda működtetése, melynek célja: **tehetséges fiatalok „felépítése”**,

---

³⁰ <http://www.oefi.hu/rendezv/1/3stakeholderek.pdf>

akik egyszerre képesek magas szintű művészeti tevékenységre, képesek érvényesülni a hazai és a nemzetközi művészeti világban, tisztában vannak a jogaikkal és képesek azokat előadóként is érvényesíteni; képesek marketing tevékenységet folytatni saját előmenetelük érdekében, s mindezen kompetenciáikat egyszerre érvényesítik hazai és nemzetközi relációban egyaránt.

2. A Karrier-iroda mintegy „ügynökségként” segíti a hallgatókat a pályázati folyamatokban; valamint segíti őket intézményen kívüli külföldi fellépések megszervezésében.

3. Programszerkesztési elv: Már nemzetközi karriert befutott művészeket meghívni az Intézmény falai közé, és művész szakmai workshopok keretein belül az Egyetem alumni körébe tartozó tagok számára kompetencia erősítő együtt zenélési lehetőséget biztosítani.

9. Az **Alumni adatbázis** összeállítása témakörhöz kapcsolódóan összegyűjtésre kerültek az elérhető és felkutatható magyar és külföldi alumnik adatai; validálásuk folyamatos. A világon egyedülálló módon a Zeneakadémián a ma tanító tanárok döntő többsége visszavezethető az alapító génuszokig, azaz azalumnikon keresztül épül fel a tanárok kontinuitása. Ehhez kapcsolódóan összeállításra kerültek a Zeneakadémia tanszéki „családfái” mint az alumnik egyik speciális csoportja. Az alumnik másik speciális ágát alkotják azok a zeneszerzők, akik tanulmányaikat a Liszt Akadémián végezve megreformálták a 20. század második felének zeneszerzési technikáit. Az Egyetem tradícióit, a képzés gyökereit és kontinuitását művészi igénnyel bemutató kiállítással lehetőség nyílik az alumni-kutatás eredményeinek transzparens bemutatására az intézmény hallgatói, oktatói, dolgozói és vendégei számára egyaránt. A megújuló Liszt Akadémia biztos alapzatot jelentő tradíciói a megújulást és modernitást jelképező Ligeti György épület folyosóin láthatóvá váló kiállítással állandóan jelen vannak, nem utolsósorban hirdetve és igazolva a projektelem eredményeit.

"Az elmúlt években csökkenteni kellett a fizetéseket az óraszámok növelése mellett. A 60 perces főtárgy órák helyett 45 perceseket vezetett be a vezetőség. 2009-2010-es krízisidőszakban. Ez már sértette az oktatás színvonalát. 2013. február elsejével a Zeneakadémia visszatér a 60 perces főtárgy órákhoz. Ez az egyéni oktatás miatt lényeges, hiszen nem arról van szó, hogy a tanár 15 perccel kevesebbet vagy többet beszél. A személyes

foglalkozásban, a műhelymunkában, kivált a kamarazenében az egy óra is gyorsan elröpül. Mindezzel összefüggésben az Intézmény szeretné valamelyest emelni a fizetéseket is, a tanszékek önállóságát, a tanszékvezetői kompetenciát is meg kívánják erősíteni. Mert a tanszékek erősen kapcsolódnak a Liszt Ferenc téri koncertélethez, amelynek szellemi bázisaként szolgálnak majd.

10. Globális gondolkodás: A kultúra és a tudomány tekintetében is az Akadémiának Európa és a világ élvonalába kell tartoznia. Ez pedig egyet jelent a tudományos, kulturális és üzleti együttműködések globálissá növelésével is. A szegényebb országok kulturális és a lehetőségekhez képest megvalósuló üzleti támogatása pedig morális feladat.

Az LFZE továbbra is vállalja nemzetközi misszióját. A Kárpát-medencében, zenei központként szoros kapcsolatban áll a környező országok zeneakadémiáival. Európai hallgatók ösztöndíjas képzésében kívánja növelni presztízsét az Európai felsőoktatási térben. Távol-keleti, belső ázsiai hallgatók további, folyamatos fogadását, a legjobbakkal (pl. a kazahsztáni Művészeti Egyetemmel valamint a tokyói Gedai és TCM egyetemekkel) közös képzéseket tervez, ázsiai tagozat létrehozására tesz kísérletet Kínában, és hasonló folyamatot indít be a haladó arab országokban is.

A Zeneakadémia oktatási tevékenységének a dimenziói szinte már a kezdetektől világviszonylatban érvényes léptékkal mérhetők. Így mindazon elvekhez, melyek az oktatással kapcsolatosan a Maastrichti Szerződésben olvashatók, a Zeneakadémia oktatási esélyegyenlőségi programja kompakt módon illeszkedik, miközben az Intézmény oktatási tevékenységének jelenét és jövőjét az esélyegyenlőség egyszerre szűkebb – akadálymentes környezet megteremtése – és tágabb – minőségi szempontú oktatási szemlélet – kontextusában érvényesíti.

A Szerződés tételesen felsorolja azt, hogy az oktatásban – különösen a tagállamok nyelveinek terjesztése révén – melyek azok a területek, amelyeken Uniós cselekvés történhet. E szempontok elvi alapjukat illetően analógiásan érvényesíthetők annak az összehasonlításnak a során is, mely a Zeneakadémiának a hazai művészeti képzésben elfoglalt versenyhelyzetét, egyúttal specifikus, nemzetközi relációban is markánsan ható képzési potenciálját bizonyítja. Oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzése, illetve az azzal szembeni fellépés, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedések³¹ alapvető fontosságúak.

---

³¹ [doktori.unideb.hu/.../Eselyegyenlorségi%20képzés%202012.%20február; \[PPT\]](http://doktori.unideb.hu/.../Eselyegyenlorségi%20képzés%202012.%20február; [PPT])

11. Az európai dimenzió fejlesztése az oktatásban, különösen a tagállamok nyelveinek tanítása és terjesztése révén.

- ✚ Elkészült az egyetem képzéseinek külföld felé történő adaptálását segítő angol nyelvű akkreditációs anyag, mely egy igen jelentős mérföldkő az Egyetem további nemzetközi terjeszkedését illetően.
- ✚ Hiánypótló angol nyelvű alapfokú szolfézsmodszertan könyv is meg fog jelenni.
- ✚ Dr. Kiss Katalin hiánypótló angol nyelvű zeneelmélet tankönyvet állított össze, mely az idegen nyelven tartott zeneakadémiai kurzusok fontos kiegészítője lesz.
- ✚ Esélyegyenlőség szempontjából speciális csoportot alkotnak az Intézményben tanuló külföldi hallgatók, akik sokszor nagyon távolról érkezve csöppennek bele egy idegen nyelv, idegen kultúra világába, annak minden előnyével és hátrányával. Annak érdekében, hogy hátrányaikat az Intézmény csökkentse, és közelebb hozza őket a magyar kultúrához (a kultúrát nagyon széles értelemben véve), a Zeneakadémia szervezett számukra egy vetélkedőt Liszt Olympics 2012 címmel. Öt terület (magyar zene, kultúrtörténet, gasztronómia, történelem, budapest) érintettek a kérdések, modern, humoros módon is feldolgozva, utólag abszolút hiánypótlónak bizonyult a kísérleti projekt, melyet, a tapasztalatokon felbuzdulva az Intézmény évente megrendez majd.

12. A nemzetközi dimenzió fejlesztése az oktatásban

- ✚ **Helyzetleírás: A külföldi hallgatók elemzése:** 2012/2013-ban összesen 159 nemzetközi hallgató tanul a Zeneakadémián és a Kodály Intézetben, a létszám 14%-kal nőtt az előző évhez képest, és ezzel 19%-on áll a nemzetközi hallgatók aránya az összes hallgatón belül, amely az országos rangsorban a 2. helyezést jelenti. (I. Semmelweis Egyetem) A teljes képzős ZAK-hallgatók száma 75%-kal nőtt az előző évhez képest, így idén a teljes képzősök alkotják a (ZAK+Kodály) hallgatói lista legnagyobb csoportját 45%-os részaránnyal. A teljes részképzős arányban trendforduló állt be: 4 évvel ezelőtt kétszer

annyi részképzős volt, mint teljes képzős, napjainkban ennek éppen a fordítottja figyelhető meg. Az elmúlt években fokozatosan letisztult a „részképzés” szerepe: ma már elsősorban felvételi előkészítőnek, vagy diploma utáni „tovább”képzésre használják a hallgatók. A tavalyi részképzősök 30%-a most teljes képzésen van.

Nemzetiség szerinti megoszlás: A zeneakadémiai hallgatók 36%-a japán, 2. Spanyolország 10%-kal, 3. Kína (10 fő, 9%) idén erőteljesen növekedett (+66%), 4. Korea, ahonnan stabilan 4-5 fő érkezik. A Kodály Intézetben 1. Portugália és az USA 8 fővel 15%, 2. Kína (6fő, 12%), 2009/2010 óta Malajzia és Ausztrália növekedett a célzott missziós munka eredményeként. Még mindig szembetűnő a különbség az Egyetem és a Kodály Intézet hallgatóinak származási országai között (azaz vannak még kihasználatlan területek a szinergizmust illetően).

Az esélyteremtés érvényesülésének mértékét fokozó stratégiai feladatok:

- A szolgáltatások fejlesztése (kommunikáció hatékonysága, gyakorlás, kollégiumi elhelyezés biztosítása)
- Angol nyelvű kurzus kínálat növelése: Az angol nyelven oktatót, szabadon választható tárgyak körét bővíteni kell, jelenleg ugyanis alig van érdemi szabadon választható tárgy meghirdetve a nem zongorista hallgatóknak. Nagyon fontos lenne elérni azt, hogy a zongorán kívül egyéb hangszeres/énekes tanulók számára is több szakma specifikus óra álljon rendelkezésre. A nem zongora szakon lévőknek is kötelező kreditszámot kell teljesíteniük a szabadon választható tárgyakból. Számszakilag pl. a hangszeres BA szakon az összes megszerzendő kredit 7%-át, vagyis 13/180 kreditet, ének szakon 9%-ot, vagyis 17/180-at, (zongora szakon 13%-ot kell teljesíteni), míg MA-n 14%-ot vagyis 17/120 kreditet kell teljesíteni hangszeres és ének szakokon is, (zongorán pedig 32%-ot). A nemzetköziesítés és az EU projekt kapcsán vállalt, és kötelezően teljesítendő növekedés érdekében elengedhetetlenül fontos a szabadon választható, angol nyelven oktatót kurzusok bővítése.
- Növelni kell a nemzetközi hallgatóknak biztosított együtt zenelési és koncertfellépéseket
- Mentor program kidolgozása (magyar hallgatók nyújtanak segítséget külföldieknek).

- Exchange-programok további kiterjesztése a Távols Kelet felé.
- A központi kormányzat által támogatott gátak lebontása (Felvi.hu – angol nyelvű jelentkezés megoldatlansága; Ösztöndíjak hiánya az EU-n kívüli országokból érkező diákoknak; Kötelező érvényű hallgatói szerződés kötése a Magyar Állammal).

13. A hallgatók és oktatók mobilitásának a bátorítása, egyebek mellett a végzettségek és a tanulmányi időszakok iskolai elismerésének a bátorításával.

A Zeneakadémia EB elvárással kapcsolatos konkrét célkitűzései:

- ✚ A mobilitás esélyegyenlőséget biztosító szerepének érvényesítése miatt támogatja hallgatóit abban, hogy a koncertszervezései segítségével a hallgatók kiterjesszék tevékenységi körüket, azaz új közönséggel találkozzanak.
- ✚ A fellépési lehetőségek során ihletet merítsenek és ezáltal is tökéletesítsék előadó művészetüket.
- ✚ Tapasztalatot cseréljenek, tanuljanak egymástól,
- ✚ ezáltal továbbépíthessék karrierjüket
- ✚ A mobilitást előmozdító intézkedések
- ✚ Nemzeti információs szolgáltatások ("egyablakos ügyintéző helyek" / "one-stop shop") kialakítása, olyan webhelyek és/vagy információs irodák formájában, amelyek összehangolják és terjesztik a kapcsolatokkal, foglalkoztatási lehetőségekkel és feltételekkel, valamint adott esetben az európai országokban érvényesülő jogszabályokkal kapcsolatos (többnyelvű) gyakorlati információkat;
- ✚ A mobilitás gyakorlati és adminisztratív szempontjaival összefüggő információkat tartalmazó webhelyek összekapcsolása, például az európai kulturális portálon belül vagy a Bizottság által jelenleg kidolgozás alatt álló egyablakos mobilitás honlapon (one-stop mobility site);
- ✚ Az egyes művészek és a kulturális szereplők közötti hálózatszervezés lehetőségeinek javítása;
- ✚ A tagállamokból érkező művészeket és kulturális szereplőket felvevő létesítményekkel, így például szállásokkal és műhelyekkel kapcsolatos információk terjesztésére, és e létesítmények javítására szolgáló lehetőségek

megvizsgálása;

- ✚ A nagyközönség, különösen a gyermekek és fiatalok európai kultúrák és művészetek gazdagságával és sokféleségével kapcsolatos ismereteinek bővítését célzó módszerek és eszközök megvizsgálása;
- ✚ A művészeti hallgatók és tanárok, valamint a kulturális terület hasonló szereplőinek ösztönzése a közösségi csereprogramokban való részvételre;
- ✚ A művészek és kulturális szereplők számára szükséges mobilitási szakismeretek megszerzésének elősegítése, ideértve a nyelvi és vállalkozói ismereteket is;
- ✚ Az iskolák és a kulturális terület egyéb oktatási intézményei közötti interdiszciplináris valamint határokon átvelő együttműködés elősegítése, ideértve a szakértelem és szakképzettség átláthatóságának és elismerésének javítására irányuló módok megvizsgálását is;
- ✚ A kulturális területen érvényesülő mobilitással kapcsolatos statisztikai adatok begyűjtésének elősegítése, a jogi és adminisztratív korlátozó tényezők figyelembe vételével;
- ✚ A meglévő támogatási programok igénybevételének elősegítése, valamint nemzeti és/vagy európai támogatási mechanizmusok kidolgozása lehetőségeinek megvizsgálása a mobilitás előmozdítása érdekében.

14. Az oktatási intézmények közötti kooperáció elősegítése. A tagállamok oktatási rendszereire jellemző közös témákkal kapcsolatos információk és tapasztalatok cseréjének a fejlesztése. A célokban megjelenő implicit prioritások egyúttal az Akadémia és koncertközpont esélyeit növelik a 2014-2020 közötti időszakban arra, hogy az Intézmény bekapcsolódjon a Bizottság által javasolt Kreatív Európa projektbe. Ez a keretprogram „az európai kulturális és kreatív szakemberek számára egyszerű, felismerhető és könnyen hozzáférhető átjárót biztosít” és „lehetővé teszi a különböző kulturális és kreatív ágazatok közötti szinergia megteremtését és egymás kölcsönös gazdagítását”.

„A kulturális és kreatív iparágakban rejlő potenciál felszabadításáról” szóló, 2011. májusi

jelentésében (T7-240/2011) a Parlament üdvözölte annak tényét, hogy a kulturális iparágak nagyobb elismerésre tettek szert európai szinten, és sikeresen felkerültek az aktuális politikai napirendekre. A jelentés többek között hangsúlyozza a művészeti oktatás szerepét.³²

Az oktatás terültén az Európai Unió nem engedi meg a települések közötti egyenlőtlenségek létrejöttét, illetve törekszik az esélyegyenlőség megteremtésére. Alább, az *Értékfejlesztés-célkitűzések és programok* című fejezetben kerül bemutatásra az, hogy a Zeneakadémia miként ad lehetőséget a települések közötti egyenlőtlenségek felszámolására.

15. A közönség szempontjait érvényesítő művészeti tervezés, esélyegyenlőségi koncepció megjelenése a hangversenyéletben:

A megújulási projekt eredményeként tehát **létre jön egy saját koncerttér**, amely egyrészt megőrzi a hagyományokat, másrészt viszont XXI. századi technológiával, HD kamerarendszerrel és a legkiválóbb hangtechnikával, a kisterem esetében pedig komplett színpadtechnikával lesz ellátva. A sokak által ismert világsztárok mellett a koncertek jelentős részét az egyetemi, tanszéki szakmai szűrőkön átment, publikum elé vinni szándékozott, az egyetemi élethez kapcsolódó hangversenyek fogják kitenni. Teljes tanszékek fognak bemutatkozni rögtön az első három hónapban. Ez máris hatalmas kommunikációs feladat: ennek önálló arculatot kell adni, olyan elnevezést, ami a hagyományból gyökerezik, nem veti ki magából a közeg, de megmutatja azt, hogy egy 13 milliárdos fejlesztés eredményeképpen jön létre valami új. Az infrastrukturális fejlesztés funkciója korántsem merül ki annyiban, hogy **a koncertközpont a kiemelt tanszéki hangversenyeknek is helyet ad majd**. A szakberkekben világ szinten is a legnívósabbnak tartott, Keller András vezetett *Concerto Budapest* lesz a Zeneakadémia **rezidens zenekara**. Mindenekelőtt fontos, hogy legyen a megújuló Akadémiának egy rezidens zenekara, amely részt vesz az oktatás minőségének fejlesztésében (zenekari akadémiaként és más területek gyakorlati "terepeként" vállal szolgáltatást), s egyben önálló arculatú sorozatokkal, projektekkel rajzolja meg az új Liszt Akadémia hangversenyarculatát. Ám, nem csupán szimfonikus repertoárjával öregbíti a patinás intézmény hírnevét, de afféle inkubátorként (reprezentálja a Zeneakadémiát) részt vesz az egyetemi produkciók létrehozásában is, s egyben önálló arculatú sorozatokkal, projektekkel rajzolja meg az új Akadémia hangversenyarculatát. A hallgatóknak pedig lehetőségük lesz egy professzionális zenekar széksoraiban elsajátítani a színpadi játék technikáit. A Concerto Budapest néven működő

---

³² http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/hu/displayFtu.html?ftuId=FTU_4.17.4.html

inkubátor együttes egyrészt tehát a Zeneakadémia mint koncertközpont egyik pillére lesz, műsorain külföldi jeles muzikusok mellett az egyetem kiválóságai működnek majd közre. Ami még ennél is nagyobb jelentőségű, az az, hogy a Concerto Budapest révén egyfajta zenekari **műhely-képzést** vezethet be az Intézmény oly módon, hogy a magasabb évfolyamok legjobb hangszeresei projekt-alapon részt vehetnének a zenekar munkájában s később akár a zenekar hivatásos tagjaivá válhatnak. Ez az együttműködés egyébként - felhivatalos formában - már ma is működik a Liszt Akadémián.

2013-ban ünnepeljük mind Verdi, mind Wagner születésének 200. évfordulóját. A Zeneakadémia a Tavaszi Fesztiválra tervez egy saját projektet Verdivel kapcsolatban. Szeretném, ha ez a különböző generációkra, Apákra és Fiúkra – esetleg Lányokra is – épülne, a Verdinél különösen fontos apa-szerepekre a szervezők korábban végzett, befutott énekeseket hívnának meg, akik együtt lépnének színpadra a fiatalokkal. Ez dramaturgiailag is megfelelné Verdi egyik kedvenc gondolatának. Több zeneakadémiai program is lesz a Magyar Posta Benczúr utcai, gyönyörűen felújított épületében. Az új tevékenység eredményeként létrejövő koncertek, rendezvények rendjének kidolgozása fejezethez elkészült tanulmányok a megújulás-projekt szélesebb társadalmi (budapesti kulturális tér) relevanciáját mutatják be.

Az új tevékenység eredményeként létrejövő koncertek, rendezvények rendjének kidolgozása fejezethez elkészült tanulmányok a megújulás-projekt szélesebb társadalmi (budapesti kulturális tér) relevanciáját mutatják be.

16. A hallgatói és vizsgakoncertek a nyilvánosság felé nem voltak meghirdetve, most ebben is változás lesz. Úgy kell ezeket a hangversenyeket szervezni - az oktatási folyamattal is együttműködve -, hogy a legtehetségesebb növendékek koncertjei igazi események legyenek.

17. Az Intézmény művészi arculatába nem csak a komolyzene tartozik. Az Akadémián van népzene és jazz tanszak is. Heterogénebb összetételű közönség bevonására van lehetőség akkor, ha ez a két műfaj megjelenik a programstruktúrában is. A népzene autentikus bemutatása mellett a világzene fogalmkörébe tartozó, modernebb muzsikák is meg kell, hogy jelenjenek a repertoárban. A jazz esetében elsősorban az akusztikus standard irányzat helye lehet a nagyterem de a modern, kortárs jazz is szerepet kaphat itt.

18. A Liszt Ferenc téri épület, a Liszt és Kodály múzeum tevékenységét össze kell hangolni és intenzívebben nyitni kell a turizmus, és nagyközönség felé. Bizonyosan lesz érdeklődés a megnyíló, új épület iránt. A menedzsment ezt kívánja kihasználni szervezett épület-látogatással, ahhoz kapcsolódó koncertekkel, és a Liszt Múzeum megtekintésével is. Lényeges lenne a tér felől is megtalálni a kapcsolatot az éttermi negyeddal. Az Intézmény szeretne egy kis kioszkkal is kiköltözni az épület elé. Korábban a Zeneakadémia épülete csak a koncertekre nyitott ki, most a hétvégékre is tervezni fognak családi koncerteket, ismeretterjesztő rendezvényeket. A cél az, hogy a közönség felé nyitott intézmény legyen a Zeneakadémia. Nyilván számolni kell mindezzel összefüggésben azzal is, hogy az épületben oktatási tevékenység folyik.

19. A Zeneakadémia a projekt lezárultával részt kíván venni az iskolai nevelési tevékenységben: fontos szerepet szánnak a koncertpedagógiai tevékenységnek, amivel a kerületet is szolgálni kívánják. A menedzsment fontosnak tartja azt, hogy az Intézménynek jó kapcsolata legyen a lokális környezetével, az iskolákkal alakítsanak ki szakmai kapcsolatot; a helyi iskolások számára váljon természetessé, hogy rendszeresen meghallgatnak egy-egy koncertet a Zeneakadémián. Mindehhez a Szabó Stein Imre vezette kommunikációért felelős munkacsoport járul hozzá a szükséges marketing és közönségszervező munkával, honlap-frissítésekkel, hírlevelek készítésével.

20. Az esélyegyenlőségi koncepció megjelenése a hangversenyéletben alprojekt keretében a Zeneakadémia folytatta korábban elkezdett nagy sikerű kísérleti alprojektjeit a társadalom hátrányos helyzetű csoportjai felé.

> Az Értelmi Fogyatékosok Országos Szövetsége (ÉFOSZ)) részére újabb rendhagyó koncertet szervezett az Intézmény *Mindent a dalról* címmel, szintén ez a program járt Péccsett, a közönség soraiban ült a környék hátrányos helyzetű roma közösségeit gondozó alapítvány által szervezett több, mint 100 gyermek.

> Down-kóros gyerekeknek tartott a Zeneakadémia fiatal oktatója Fassang László, nemzetközi hírű orgonaművész lenyűgöző orgonabemutatót a régi Zeneakadémia Bach-termében.

> Folytatódott az a sorozat, ahol egy-egy hátrányos helyzetű zeneakadémiai hallgató tért vissza elmaradott régióban található szülőfalujába, ahol zenekadémista

csoporttársaival. ill. tanárukkal, Lakatos Györggyel adtak koncertet.

> A Zeneakadémia művészei jártak az ország egyetlen roma gimnáziumában, a pécsi Gandhi Gimnáziumban, ahol a hallgatók és tanárok együtt élvezték a produkciókat.

> A Zeneakadémia kísérletképpen új csoport, az anyaotthonok felé is nyitott. Zaklatott életükbe sikerült becsempészni néhány órányi megnyugvást a zene által.

> A Vakok Intézetébe a Zeneakadémia 2012 novemberében olyan koncertet vitt, ahol Rohmann Ditta, fiatal cselló művész, az Egyetem doktorjelöltje, amellet, hogy a cselló repertoár legszebb darabjait mutatta meg a közönségnek, részletesen mesélt a hangszeréről, sőt a koncert végén lehetőséget biztosított arra, hogy a közönség megérinthesse, átölelhesse, tapintással ismerhesse meg a csellót, átérezhesse rezgését, hangját. Ez a gesztus, módszer lényegében egy, az Ep.ben már hivatkozott BBC-zenekar esélyegyenlőséget szolgáló zenei koncepciójával. A koncert másik szereplője Fassang László volt, aki amellet, hogy a csellódarabokat zongorán kísérte, bekötött szemmel improvizált a közönségnek, megrendítő élményt nyújtva látónak, nemlátónak egyaránt.

> „El Classico, El Jazzico” brand elnevezéssel hozta létre a Zeneakadémia az első olyan koncertsorozatát (klasszikus és jazz), ahol olyan kiváló zenészek léptek fel, akik büszkén vállalják roma származásukat és mindannyiuk nagyra becsült Alma Matere, a Liszt Akadémia. A koncertek 2 művészeti vezetője kiemelt tanárai az intézménynek (Dráfi Kálmán ill. Oláh Kálmán), a fellépők többsége pedig kiváló zeneakadémiai hallgatók ill. régi hallgatók közül kerültek ki. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem mindig is büszke volt arra, hogy több mint száz éves története folyamán állandó kapcsolatot ápolt Magyarország legnagyobb etnikai kisebbségével, a roma közösséggel, mindez teljességgel igaz ma is. Az intézmény hallgatói közül számos tehetséges roma zenész került a zenei életbe. Az egyetemen a társadalmi szinten gyakran élesen jelentkező különbségeknek nincs érvényesülési terepe". "A Liszt Ferenc téri zenepalota újjászületésének jegyében az Intézmény ezt az értékes kapcsolatot a zeneszerető közönségnek is szeretné megmutatni két olyan koncerttel, amelyeken a Zeneakadémiához kötődő legkiválóbb roma művészek lépnek fel.

Az esélyegyenlőségi koncertek minden várakozást felülmúló sikere és rajtuk keresztül fontos üzenetek eljuttatása arra ösztönzi a Zeneakadémiát, hogy a fejlesztési projekt fejlesztési eredményeit is felhasználva méltó módon tudják folytatni az eredetileg kísérleti projektet.

- ✚ A magyar közönség sokkal konzervatívabb, mint akár a bécsi vagy a müncheni, londoni vagy a francia, ahol bátrabban lehet próbálkozni színesebb programok összeállításával. Fontos feladatot jelent a Zeneakadémia számára az, hogy a hagyomány tisztelete mellett megújuljon a koncertezés módja. A menedzsment bátrabban szerkesszen műsort; a repertoárba kerüljenek be olyan darabok, amelyek nem jelentenek kockázatkerülő megoldást, merjen az Intézmény hozzájárulni 20. századi és a kortárs repertoárhoz - és ez vonatkozik nemcsak a kamara- és a szimfonikus repertoárra, hanem például a zongorára is. Az Intézménynek felelőssége van abban, hogy a kortárs zene nyelvét megértesse az emberekkel.
- ✚ A repertoárral ki kell lépni a hagyományos koncerttermi közegből, és ott kell játszani, ahol a potenciális befogadó közeg jelen van. Vannak fesztiválok, amelyek például már nemcsak koncerttermekben zajlanak, hanem különböző városi terekben: kocsmában, könyvesboltban, aluljáróban, garázsban. Oda kell menni, ahol a közönség van, és nem szabad várni arra, hogy a közönség majd bemegy a koncertterembe. Ha már megtalálták az előadók a közönséget, akkor nagyobb az esély arra, hogy az legközelebb a koncertterembe is elmegy.
- ✚ A kortárs zenének erősebb megjelenést kell biztosítani. a tér intimitása szinte predestinálja arra, hogy ott a kortárs operák sikerrel menjenek.
- ✚ Az Intézmény szándéka repertoárt szándékozik felépíteni az operavizsgák sikeres előadásaiából. A Kisterem tökéletesen alkalmas lesz arra, hogy a nagy energia-befektetéssel készülő vizsgaprodukciók többször színpadra kerüljenek, hogy a rendezők elővegyenek régebben megvalósult sikeres darabokat is. Ezekben mindig van frissesség, és a fiatal közönségnek érdekes lehet, ha a saját kortársait látja a színpadon olyan rendezésben, ami az ő nyelvükön beszél. E

- ✚ közönség-szegmensnek meg lehet mutatni, hogy az operajátszás nem arról szól, hogy elegáns ruhában megjelenik egy csillogó palotában, és ott végig vigyázzban ül. Az új Központba el lehet jönni farmerban is.
- ✚ Más, az Intézményen kívül működő fővárosi zenekarok is bérletes koncertsorozatokkal jelentkezhettek az Akadémia megújult épületében.

Az esélyegyenlőséget biztosító már megvalósult értékfejlesztés; további célkitűzések és programok:

A zene határtalan közvetítő közeg, finom szövet az emberek között. A zene nyelvéen lehet kapcsolódni egészséges és fogyatékkal élő embertársainkhoz, a zene kivezeti az azt hallgatót a meg nem értés odújából, és mosolyt csal a gyermekek arcára.

Megvalósult fejlesztések: *A zene mindenkié* címmel rendezett esélyegyenlőségi koncertek -

- 2011.október 12.: Vadászi István Zeneakadémia-hallgató zongoraestje a Vakok Állami Intézetének Rehabilitációs Intézetében A műsort moderálta, a szerzőkről és a művekről mesélt: Fazekas Gergely, zenetörténész.
- 2011. december 1.: Vadászi István koncertje Kömlődön értelmi fogyatékos diákoknak. A kömlödi Hegyháti Alajos Készségfejlesztő Iskolában középsúlyos értelmi fogyatékosok nevelése folyik óvodától 18 éves korig. A december elseji esemény az „Egy zseni gyökerei” című, a Liszt-év alkalmából megrendezett zenei vetélkedő döntője volt, melyet az ÉFOÉSZ hirdetett meg. A szervezők a rendezvénnel elérték a céljukat. A hallgatóság mély átéléssel követte a koncert minden momentumát.
- 2012. január 25. : Gulyás István és Várad László koncertje Edelényben. A Zeneakadémia esélyegyenlőségi koncertsorozatának következő eseménye a rendkívül hátrányos helyzetű kistérségben, Edelényben zajlott, ahol Várad László, a rendkívüli tehetségek osztályának zongorista növendéke tanárával, Gulyás István zongoraművésszel, az Egyetem oktatójával adott koncertet. A környező iskolák érdeklődésére tekintettel az eredetnél nagyobb helyszínt kellett keresni. A műsort a rendezők úgy állították össze, hogy több korosztálynak is megfelelő legyen. Így kapott helyt a programban Ránki György Két bors ökröcske

című zenés meséje is.

- 2012. március 18.: A Zeneakadémia fúvós együttese a Down-világnapon lépett fel a Vígszínházban. Balogh Sándor: A brémai muzsikások c. darabját adták elő a szerző vezényletével.
- 2012. április 13.: Mindent a dalról – előadás fogyatékkal élő gyerekeknek. Fazekas Gergely magával ragadó műsorvezetésén keresztül ismerkedhettek a gyerekek a dal változatos műfajával. A fellépő művészek ihletett előadásában mutatkoztak be a műfajok: Darázs Renáta Kiss Péter zongorakíséretével a klasszikus dalokat, Guessous Majda Mária a tradicionális magyar, marokkói és török dallamokat, gyerekdalokat, Karosi Júlia és kísérelője, Balázs Tamás a jazzdal műfaját hozta közel a közönséghez.
- További megvalósult programok 2012 őszén:

A két bors ökröcske előadása különféle iskolákban; *Országjárás ...avagy sokezer hang Magyarországon...* Lakatos György, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanárának és növendékeinek hangversenye; nagyszabású romakonzert októberben: fellépnek a Zeneakadémia hallgatói és híres romazenészek. Művészeti vezető: Dráfi Kálmán, zongoraművész, a Billentyűs Tanszék vezetője.

Az esélyegyenlőséget biztosító további célkitűzések:

- > Növelni kell a nemzetközi hallgatóknak biztosított együttzenélési és koncertfellépéseket, még akkor is, ha adott esetben kompromisszumokat kell kötni. Mégis fontos, hogy a főépület megnyitása után érezzék, hogy k az Egyetemtől.
- > Exchange-programok kiterjesztése: fontos lenne, hogy a csereprogramok ne csak az EU-t ill. a Fullbright esetében – az USA-t érintsék, hanem az ázsiai régió egyetemeire is kiterjedjenek. Az ilyen irányú kapcsolatépítés elkezdődött: a Gulangyu Akadémiáról megérkezett az első kínai zongorista, ám a folyamatot intenzívebbé kell tenni.
- > Régóta megoldatlan probléma az, hogy nincs angol nyelvű felülete a felvi.hu-nak, amely a Zeneakadémiát mint az egyik, hallgatókat legnagyobb arányban külföldről fogadó magyar egyetemet, súlyosan érint. Ugyanis az Intézménybe államilag támogatott képzésre is érkeznek EU-állampolgárok, míg ez a nagy külföldi létszámot vonzó egyéb magyar egyetemekre (pl. orvosi karok) nem igaz, ők külön fizetős képzés keretében oldják meg

hallgatóik ügyeit. Mivel az EU-n belül számos ország törölte el a költségtérítést, kulcsfontosságú lenne, hogy a megújuló Zeneakadémia és Koncertközpont is kínálhasson államilag támogatott helyeket, amelyre akadálymentesen tudnak jelentkezni az EU-állampolgár hallgatók.

> A Zeneakadémia komoly versenyhátrányt szenved el a költségtérítés magas szintje miatt, ugyanis a többségében a Távol-Keletről érkező külföldi hallgatók akár már Bécsben hasonló színvonalú, de lényegesen olcsóbb oktatáshoz juthatnak. Az arányok érzékeltetését szolgáló adatok: legnépszerűbb szakok éves sítjai: zongora MA 6000 euró, hegedű MA 6600 euró, operaének MA 8800 euró. Európában az angliai képzések mögött a legdrágábbak a magyarországi képzések. Kb. 10x annyiba kerülnek, mint Németországban, Franciaországban, ahol egységesen nagyságrendileg 600 euró a tandíj. Ráadásul a Zeneakadémia legnagyobb versenytársánál, a szomszédos Ausztriában törölték a felsőoktatás költségtérítéseit, de ugyanígy ingyenes az oktatás a finnországi Sibelius Akadémián is. Ez azt jelenti, hogy ha nem tud az Intézmény ösztöndíjakat előteremteni (szponzori vagy állami segítséggel) a nem EU-ból érkező hallgatók számára, akkor az Akadémia nem tudja támogatni azokat a tehetségeket, akik nem engedhetik meg maguknak a tandíj költségét, jóllehet az Akadémián lenne a helyük. A Zeneakadémia sikerteleneül próbálta ösztöndíj alap létrehozására bírni távol-keleti (Kínából, Japánból, Koreából) anyavállalatok leányvállalatait.. A Zeneakadémia helyzete a hazai egyetemek között ösztöndíj lehetőségek szempontjából is sajátos. Csak egyéni lobbij útján várhat az Intézmény előrelépéseket, mert a többi egyetem más érdekekkel bír.

> A kötelező érvényű hallgatói szerződés kötése a Magyar Állammal igen erős gátló tényező az EU-ból érkező hallgatók számára. Az eddigi tapasztalatok szerint ez az intézkedés a többi egyetemet kevésbé érinti, mint a Zeneakadémiát, melynek az esélyeit jelentősen csökkenti az oktatási piacon.

> Miként azt fentebb megfogalmaztuk, a fogyatékos személyek kultúrához való egyenlő esélyű hozzáféréseinek biztosítását a Zeneakadémia kiemelt fontosságú, a társadalmi felelősségvállalást artikuláltan teljesítő feladatának tekinti. Éppen emiatt kerül sor a tervek szerint egy, a **90 decibel Project**³³ elnevezésű magyar, civil kezdeményezésű csoport és a Zeneakadémia között létesítendő közös projektre. A projekt mintája a BBC

---

³³ <http://www.90decibel.hu/?q=hu/node/2>

National Orchestra of Wales által hallássérültek számára kidolgozott esélyegyenlőséget teremtő programja. A program célja az, hogy a zenét befogadhatóvá tegye a halláskárosult emberek számára is.³⁴ Miként arra a **90 decibel Project** is hivatkozik³⁵, a Fogyatékos Személyek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt Magyarország az elsők között írta alá, melyet a magyar jelnyelvről és annak használatáról szóló törvény követett, amit 2009. november 9-én fogadott el a magyar parlament. „Hazánk lakosságának 10 %-a él valamilyen mértékű hallásproblémával, közülük kb. 60 ezren teljesen siketek, 300 ezren pedig súlyos fokban nagyothallók. Ebből kifolyólag nem tudnak teljes életet élni, s többek között nem tudnak olyan kulturális előadásokon részt venni, amely életüket szebbé és tartalmasabbá tehetné.³⁶ A 90 decibel és a Zeneakadémia Kulturális Igazgatósága olyan ifjúsági programok megszervezését tervezi, melyek 15-20 főből álló hallássérült fiatalok számára biztosítaná azt, hogy zenei élményekben részesüljenek. A helyszín biztosításán túl a Zeneakadémia a 90 decibel Project szakembereivel dolgozná ki az előadásoknak a módszertanát, mely a brit példa mellett paradigmaticussá tehető. A **90 decibel Project** végső célja éppen a társadalmi integráció jegyében ugyanakkor az, hogy minden évadban rendszeresen legyenek a hallássérülteknek akadálymentesített (jelnyelven tolmácsolt és narrált) előadások, köztük családoknak, gyerekeknek szóló produkciók is, ahol halló, látó, siket és látássérült nézők együtt ülnek a nézőtérén³⁷. A Project szakmai háttere, nemzetközi tapasztalatai és szakembereinek felkészültsége garanciát jelent a programban részt vevő Zeneakadémiának arra, hogy a közös elképzelés a legmagasabb szinten valósul meg és fenntarthatóvá válik.

Az esélyegyenlőség infokommunikációs szempontú biztosításához a 90 decibel Project média-felülete mediális-módszertani megoldásai miatt mintául szolgálhat a Zeneakadémia számára is. A 90 decibel Média online felülete akadálymentesített, tehát jelnyelven készült, jelnyelven tolmácsolt és/vagy feliratozott ismeretterjesztő, hír és szórakoztató programokat tekinthetnek meg az oda látogatók³⁸. A hallássérülteken kívül mindenképpen szót kell ejtenünk a látássérültekről is, akik között számos, zenében is rendkívül tehetséges ember megtalálható. Lehetőségük a zenetanulásra alap, közép és felsőfokon szinte egyáltalán nem biztosított, az

---

³⁴ A programról részletesebben lásd: <http://www.wbur.org/npr/173911147/orchestra-helps-deaf-feel-its-music?ft=3&f=173911147>

³⁵ <http://www.90decibel.hu/?q=hu/node/2>

³⁶ uo.

³⁷ uo.

³⁸

intézmények elzárkóznak, amikor látássérült növendék jelentkezik oktatásra. Erre a közelmúltban épp volt egy példa, melyben egy politikus személyes közbenjárására volt szükség, hogy a kiválasztott zenei oktatási intézmény felvegye a rendkívül tehetséges fiatal. Az elzárkózás oka a témában való tudatlanságban, valamint az intézmények fizikai akadálymentesítésének hiányában (pl.: vakok esetében Braille írású feliratok legyenek a termeken) keresendő. A Zeneakadémia felújítása során az infokommunikációs akadálymentesítésre is igen nagy figyelmet kell fordítani, melynek kivitelezésében a 90 decibel Project rendelkezésre áll.

A megújuló Zeneakadémia könyvtári szolgáltatásai az oktatás és az esélyegyenlőség elősegítésében

Az Európai Tanács – követve a világviszonylatban is releváns, aktuálisan zajló társadalmi, kulturális változásokat – a 2000-es év elejétől stratégiai célként határozta meg az Európai Unió számára a tudásalapú társadalom és gazdaság megteremtését.³⁹

A Zeneakadémia könyvtárát bármely természetes személy használhatja helyben regisztrációs olvasójeggyel. Kölcsönzési lehetőséget az egyetem oktatói, hallgatói és hivatásos zenészek, zenetanárok számára biztosít.

A Zeneakadémia „Megújulás-projektje” megerősítette az Intézmény könyvtári vezetésében is a szemléletváltásra való igényt, miközben maga is szembesül azzal a felismeréssel, hogy az elvont tudás intézményrendszerei közül a könyvtár elmozdítva a művelődés, a tudás, az informálódás hagyományosan centrális helyéről, funkcióját és szerepét keresi. A Zeneakadémia könyvtárában dolgozók tisztában vannak a könyvtárnak, mint közösségi térnek fontos funkciójával, azzal, hogy a könyvtár összeköti az egyes személyeket, amivel megszünteti a látszólagos különbségeket. A könyvtárban tehát valóban mindenki egyenlő!⁴⁰ Ahhoz, hogy a könyvtár betölthesse e szerepet, közös tanulási folyamatra van szükség.

A fogyatékos emberek „semmit rólunk nélkülünk” jelmondatával összhangban a könyvtár dolgozói 3 havonta kérdőíves módszerrel mérik a könyvtári szolgáltatásokat igénybevevők elégedettségét. Cél közösen megteremteni a jövőt, ahol a könyvtár, a könyvtáros és a fogyatékos ember is aktív részese a fejlődésnek. A Zeneakadémia könyvtára hisz abban, hogy az ilyen pozitív, befogadó attitűd kialakítása az egész társadalom számára üdvös.

Az elégedettségi mérés eredményeit a könyvtár honlapján a kiértékelést követően közzé teszik.

A mérés szempontjai a következők:

<i>Szempontok</i>
A könyvtár külső állapota
A könyvtár belső állapota
Akadálymentes, könnyű bejutás az olvasói terekbe
Akadálymentes, könnyű közlekedés a terekben
Jelek és eligazító táblák
A könyvtári terek elrendezése, beosztása
Ülőhelyek és asztalok száma és minősége
Világítás
Fűtés

³⁹ Daróczy Gabriella: Együtt a gyermekekkel a könyvtár-interface megteremtéséért http://olvasas.opkm.hu/portal/felso_menusor/konyv_es_neveles/egyutt_a_gyermekekkel_a_konyvtarinterface_megteremteseben

⁴⁰ Akadálymentesítési programiroda. http://fszk.hu/api/szakmai_anyagok/Konyvtari_kutatasi_tanulmany.pdf

Tisztaság
Nyitvatartási idő
Könyvek példányszáma választéka
CD-k, DVD-, videofilmek példányszáma választéka
Folyóiratok választéka
Elektronikus adatbázisok választéka
Várakozási idő: ruhatárra
:beiratkozásra
:kölcsonzési adminisztrációra
:raktári kérésre
:tájékoztatásra
:fénymásolásra
:nyomtatásra
:internetre
:egyéb szolgáltatásra
A könyvtárosok segítőkészsége
A kapott tájékoztatás minősége
A számítógépes katalógus kezelhetősége
A számítógépek használhatósága, állapota
Véleménye a könyvtár egészéről

További stratégiai célok:

- A Zeneakadémia Koncertközpont funkcióváltásának köszönhetően a könyvtár a Zeneakadémia Koncertközpont megnyitását követően igyekszik más kulturális intézményekkel – múzeumokkal, archívumokkal – partnerkapcsolat kiépítésére.
- A Könyvtár további célja az archívumban található tartalmak feltárása, közreadása és hozzáférhetővé tétele, ezzel elősegítve a lokális kötődés érzetét az egyre inkább globalizálódó világban.
- A Zeneakadémia Könyvtára működésével és programjaival segíteni szándékszik látogatóit azon kompetenciák elsajátításában, amelyek a tudásalapú társadalomban nélkülözhetetlenek. Ezek a kompetenciák a következők: a kulturális, az emberi és társadalmi tőke megteremtéséhez szükséges személyközi, interkulturális és szociális kompetencia. Miközben napjainkban mindezt nyilvánvalóan egy minőségében rendkívül összetett helyzetben szándékozik biztosítani. Hiszen túl a technikai-mediális környezet társadalmat és kultúrát érintő technikus hatású változásain, az iránykeresés során számolni kell a könyvtárak korlátozott gazdasági, pénzügyi lehetőségeivel is.

- A Zeneakadémia Könyvtára tisztában a technomédiumok fejlődése által generált hálózati kultúra terjedésével, valamint a tartalom-előállítás kollektivizálódásának tendenciájával. Ezek tudatában szándéka programszerűen mozgósítani látogatóit folyamatosan mozgó, élő hálózatok létrehozására.

II. A Zeneakadémia esélyegyenlőséget biztosító stratégiai célrendszere az épített – és az infokommunikációs infrastruktúra területén

Mit jelent az akadálymentesítési kötelezettség az épített – és az infokommunikációs infrastruktúra szempontjából a fogyatékkal élő személyek szempontjából?

Infrastruktúra fejlesztés esetén a projekt kötelező eleme az akadálymentesítés, amely tartalmaz fizikai és info-kommunikációs hozzáférés biztosítást, az alábbiak szerint:

- A pályázat keretében biztosítani kell az **épület megközelítésének és bejáratának**, valamennyi fogyatékosra kiterjedő akadálymentesítését, *és*
- a beruházással érintett ingatlan tekintetében kötelező a fejlesztéssel érintett épület/épületrész **projektarányos**, valamennyi fogyatékosra kiterjedő komplex (fizikai és info-kommunikációs) akadálymentesítése, valamint

- a szolgáltatás akadálymentes internetes elérhetőségének megvalósítása, a médiaműveltség forrásaihoz való hozzáférés.⁴¹

A fogyatékek fogalmát illetően alapvetően két megközelítés létezik: a fogalom elterjedtebb, orvosi megközelítése szerint a fogyatékosnak valamely olyan testi vagy szellemi képesség károsodása, amely képességgel mások egy elfogadott norma szerinti mértékben rendelkeznek. 1980-ban az Egészségügyi Világszervezet (WHO) is ezt a meghatározást alkalmazta⁴².

A zeneakadémiai esélyegyenlőségi program azonban figyelemmel van arra, hogy ne ebből a definícióból induljon ki kizárólag, hiszen e megfogalmazás az egyén helyzetét elszigetelten kezeli és nem tágabb szociális vagy társadalmi funkcióban. Azaz tekintettel van arra, hogy a testi vagy szellemi képességbeli fogyatékosnak a társadalmi hozzáállás teheti ténylegesen fogyatékos állapotát.

A fogyatékkal élő személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény szerint 2005. január 1-jéig akadálymentessé kellett tenni valamennyi közhasználatú épületet. Az akadálymentesítési kötelezettség egyaránt vonatkozik a középületekre és a vállalkozások, alapítványok tulajdonában lévő, vagy általuk üzemeltetett épületekre, ha azok közhasználatúak.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. § 1. pontja szerint: "Akadálymentes: az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális létesítményekre, eszközökre, illetve muszaki megoldásokra van szükségük".

Az építési, eszközbeszerzési projekteknél az akadálymentesítési kötelezettség azt jelenti, hogy a projekt által létrehozott, felújított, átépített, bővített valamennyi építménynek akadálymentesnek kell lennie. Az internetes, multimédiás, informatikai fejlesztések és az eszközbeszerzések során biztosítani kell a fogyatékkal élő személyek korlátlan hozzáférhetőségét.

Az oktatási környezet tárgyi feltételrendszerét illetően a legátfogóbb, azaz a kiterjedésében, működésében és hatásában is legmarkánsabban ható, a kulturális tőkéhez való hozzáférést széles társadalmi spektrumban biztosító egység az oktatás helyeül szolgáló

---

⁴¹ [doktori.unideb.hu/.../Eselyegyenlorségi%20képzés%202012.%20február; \[PPT\] Eselyegyenlorségi képzés - Debreceni Egyetem - Tudományos ...](http://doktori.unideb.hu/.../Eselyegyenlorségi%20képzés%202012.%20február; [PPT] Eselyegyenlorségi képzés - Debreceni Egyetem - Tudományos ...)

⁴² Dr. Csernus Eszter: Esélyegyenlőtlenségek Magyarországon – A fogyatékkal élők jogai. <http://www.e-epites.hu/2195>

II.1. Infokommunikációs infrastruktúra

Helyzetleírás:

A kilencvenes évek végére egyre nagyobb hangsúlyt kapott két, az oktatási politikától elválaszthatatlan terület: a foglalkoztatási helyzet javítása és az információs társadalom kiépítésének követelménye. E területeken az EU eredményesebbé kívánta tenni a közösségi fellépést, amely az oktatási politika céljainak átalakítását is megkövetelte. A munkaerő-piaci kihívásokat jobban előtérbe helyező oktatási politikában a jelenlegi és a jövőbeli munkaerő versenyképességének javítására irányuló két új kezdeményezés kiemelt figyelmet kapott: az **élethosszig tartó tanulás** (angolul: life long learning), és az **elektronikus tanulás** (eLearning). Mindkettő a XXI. században szükséges tudásalapú társadalom kiépülésének nélkülözhetetlen eszköze⁴³.

A médiakoncentrációval, illetve annak médiapluralizmusra és a véleménynyilvánítás szabadságára gyakorolt lehetséges hatásaival kapcsolatos állandó politikai aggodalmakra válaszul az Unió 2007-ben háromlépcsős megközelítést vezetett be a médiapluralizmusról Európa-szerte folytatott vita továbbvitelére. Az első két lépcsőt 2009 végére teljesítették. Az Európai Parlament elismeri az ágazatnak a kulturális sokszínűség megőrzésében játszott szerepét

Az információs technológiák esetén ugyanúgy értelmezhető az akadálymentesség fogalma, mint bármely más technológia esetében. Az elektronikus akadálymentesítés (nagykontrasztú és vakbarát honlaptartalmak, felolvasó funkció) mellett ide tartozik a többi infokommunikációs akadálymentesítés⁴⁴ is: a jeltolmács alkalmazása, a jól hallható vagy

---

⁴³ zskfink.uw.hu/nk/EU_Oktatas&kepzes.htm

⁴⁴ 1998 évi XXVI tv. 2. és 4. §

könnyen látható feliratozás, jelzés, és bármilyen más fogyatékosbarát, és igényeikre válaszoló kommunikációs intézkedés⁴⁵. **Zeneakadémiai stratégiai lépések:**

- ✚ A Zeneakadémia az informatikai szoftverek és az Intézmény honlapjának fejlesztése esetében is biztosítja a kommunikációs akadálymentességet. A webes tartalmak akadálymentesítése esetében alkalmazza a W3C akadálymentes szabvány legfontosabb elemeit.
- ✚ Az internetes, multimédiás, informatikai fejlesztések és az eszközbeszerzések során az Intézmény célja az, hogy biztosítsa a fogyatékos személyek korlátlan hozzáférhetőségét.

Az infokommunikációs akadálymentesség a fogyatékosokkal élők szempontjai mellett a minőségi tartalomfejlesztés, a kulturális sokszínűség megőrzésének kontextusában is releváns. Az Európai Parlament elismeri a médiaműveltség-ágazatnak a kulturális sokszínűség megőrzésében játszott szerepét **Médiaműveltségen** a médiához való hozzáférésre, a média és a médiatartalmak különböző aspektusainak megértésére és kritikus szemmel való vizsgálatára, valamint a különféle kontextusokban megvalósuló kommunikációra való képességet értjük. A médiaműveltség a média valamennyi területére, így a televízióra és filmekre, a rádióra és a zenei hangfelvételekre, a nyomtatott sajtóra, az internetre és minden egyéb új digitális kommunikációs technológiára kiterjed. Ez nemcsak a fiatal generációk, hanem a felnőttek és idősek, szülők, tanárok és a médiaszakemberek számára is alapvető fontosságú készség. Az Unió napjaink információs társadalmában a médiaműveltséget az aktív polgári szerepvállalás egyik fontos tényezőjének tekinti. A **médiapluralizmus** átláthatóságot, szabadságot és sokszínűséget követel meg az európai tömegtájékoztatás területén.

A rekonstrukciós projekt további stratégiai megoldásai:

- Az épületben korszerű vagyonszámla, IT, CCTV és CATV gyengeáramú rendszerek létesültek.
- **Strukturális interferencia:** A Zeneakadémia AVISO Stúdiója ismét jelentős átalakuláshoz érkezett; a Zeneakadémia közel száz éves kiemelt műemlék épületének rekonstrukciós programja keretében a Zeneakadémia info-kommunikációs eszközparkja korszerűsödik, megteremtve ezzel a mára mindinkább előtérbe kerülő sokcsatornás, nagyfelbontású hangfelvételek készítésének feltételeit. E beruházási program keretében a közelmúltban került sor a stúdió teljes rendszertechnikai-technológiai átépítésére. Teljesen átalakult a központi stúdióhelyiség, melyben

---

⁴⁵ www.nfu.hu/download/27583/Eselyegyenlőség%20Útmutató.doc

installálásra került egy, napjaink technikai élvonalát képviselő AMEK Media 5.1 keverőasztal. A megújult utómunka-stúdióban a hangtechnikai utómunkálatokat a Philips és a Polyhymnia cégeknél már bizonyított, DVD audio és Super Audio CD kompatibilis Merging rendszeren végézik.

- A legmodernebb, HD-minőségű stúdióberendezések, a kamerarendszer és a professzionális hangtechnika segítségével az intézmény tartalomgyártóként is színre lép majd, mely a projekt gazdaságossági faktorát növeli a jövőben. A médiatermékek és -szolgáltatások összetett jellegéből fakadóan elengedhetetlen volt a fejlesztés, melynek jellege többszörös, hiszen ezek nem tekinthetők kizárólag kulturális vagy gazdasági javaknak.

II.2. A Zeneakadémia esélyegyenlőséget biztosító stratégiai célrendszere az épített infrastruktúra területén

Az Ep.ben fentebb már ismertett koncepciónak megfelelően a helyzetleírásokban valamint a célok és a célokat megvalósító programok című egységekben az ún. külső szempontokkal együtt érvényesítjük az esélyegyenlőség minőségi szempontú fogalmi tartalmát.

A megújuló Zeneakadémia – projekt esélyegyenlőségi programja tartalmazza tehát az **akadálymentes épület**

- > megtervezésével, kivitelezésével, használhatóságával, valamint a kiegyensúlyozott térhasználattal kapcsolatos helyzetelemzést és programot,
- > és egy erre épülő intézkedési tervet, ám szükségképpen megfogalmazza a prioritások mentén megjelenő anomáliákat is. Ez utóbbiak a projektet és a hozzá tartozó esélyegyenlőségi programot az aktuális társadalmi kontextusba helyezik vissza közvetlenül.

A prioritáshoz s a hozzá tartalmilag és funkcionálisan is szorosan kapcsolódó az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetének javulásához hozzájáruló intézkedések közül ez egyszerre jelenti a Zeneakadémia képzési helyei közül a *Zeneakadémia megújul* című program által érintett épületeket: a Liszt téren található Főépületet, valamint a Wesselényi utcai Ligeti-épület, azaz a W52 olyan irányú fejlesztését, mely lehetővé teszi >

- az oktatás hatékonyságának növekedését
- segíti az esélyegyenlőség megvalósulását: az akadálymentesítést; az infokommunikációs akadálymentesítést és az oktatási infrastruktúra fejlesztését;
- a környezettel harmóniában működtethető és gazdaságosan fenntartható, funkcionális és egészséges, a társadalom felé is nyitni képes oktatási épületeket létrehozását;
- az új technológiák fogadására alkalmas infrastrukturális háttér biztosítását;
- segíti a munkaerő-piaci integrációt szolgáló oktatást és nevelést;
- az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a hazai és nemzetközi igényeknek is megfelelő folyamatos *minőségű oktatás* igényeinek infrastrukturális kielégítését, összességében tehát a ZAK-pályázat által érintett épületekben dolgozó hallgatók, oktatók és dolgozók igényeivel és céljaival kapcsolatos összefüggéseket;

Az épített infrastruktúra⁴⁶ esetében az esélyegyenlőség az akadálymentességet⁴⁷ jelenti mindenek előtt. Akadály fogalma alatt értendő: szintkülönbség (lépcső) , helyszűke, keskeny átjáró vagy bejárat, kerekesszékből el nem érhető szerkezet (kilincs, lift gomb, vízcsap stb.); szintkülönbség vagy átjáró vagy falból kiemelkedő tárgyak hangjelzés vagy nagykontrasztú jelzés nélküli, illetve akusztikus jelzés vagy nagykontrasztú jelzés alapján való tájékozódási lehetőségek hiánya; a megfelelően elhelyezett és látható információk hiánya közterületeken, épületekben, közlekedést kiszolgáló helyiségekben.

A Liszt Ferenc Zeneakadémiája, az európai felsőfokú zeneoktatás megújuló központja elnevezésű, európai uniós támogatással megvalósuló rekonstrukció a Wesselényi utcai, Ligeti György nevét viselő épülettel együtt - az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg mintegy 13 milliárd forintból.

Mindkét épület műemléki érték, azaz a törvényi fogalomnak megfelelően olyan épületek, amelyeket az illetékes miniszter – jelenleg a Nemzeti Erőforrás Minisztériumának minisztere, korábban a kulturális és oktatási miniszter (kultúráért felelős miniszter) – rendeletében védetté nyilvánított a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) előterjesztése alapján.⁴⁸

Liszt Ferenc téri épület Magyarország első vasbeton vázas középülete⁴⁹, ennek megfelelően az épületet a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 1. számú melléklete, mint az állam kizárólagos tulajdonában tartandó műemléket tünteti fel.

2002-ben készült el az épület műemléki tudományos dokumentációja (Hild-Ybl Alapítvány, Bor Ferenc) és az előzetes szakági restaurátori kutatások ekkor lettek készen. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, az Oktatási Minisztérium, és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma 2003-ban építészeti tervpályázatot írt ki a Zeneakadémia Liszt Ferenc téri műemlék épületének rekonstrukciójára. A továbbtervezésre kiválasztott pályamű felelős építész vezető tervezői Magyarai Éva, Pazár Béla és Potzner Ferenc voltak. Ez alapján 2004-ben elkészült a beruházás építészeti, műszaki koncepcióját megfogalmazó tanulmányterv.

---

⁴⁶ Infokommunikációs infrastruktúra esetében is!

⁴⁷ In: 1997. évi LXXVIII. Törvény az épített környezet alakításáról és védelméről (Étv.). A hivatkozott törvény két ütemben: 2011. január 1-jén és 2012. január 1-jén módosult. A módosítások a hivatkozott fogalom értelmezésén nem változtattak.

⁴⁸ A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. tv-ben foglaltak szerint a műemlék: olyan műemléki érték, amelyet e törvény alapján jogszabállyal védetté nyilvánítottak; műemléki érték: minden olyan építmény, kert, temető vagy temetkezési hely, terület (illetve ezek maradványa), valamint azok rendeltetészerűen összetartozó együttese, rendszere, amely hazánk múltja és a közösségi hovatartozás-tudat szempontjából kiemelkedő jelentőségű történeti, művészeti, tudományos és műszaki emlék, alkotórészeivel, tartozékaival és berendezési tárgyaival együtt. <http://www.ingatlanjogok.hu/muemlek-epuletek>

⁴⁹ Szerkezeti tervező: Zielinski Szilárd

A fejlesztés tervezésében az építész tervezőkön kívül több mint 20 különböző szakági tervező vett részt.

Az Egyetem 2007 őszén a 16/2006. (XII. 28.) MeHVM-PM együttes rendelethez vonatkozó szabályainak figyelembe vételével közbeszerzési eljárást indított a tanulmányterv alapján kidolgozandó építési engedélyezési-, majd kiviteli tervek elkészítésére, amelynek eredményeképpen a tervdokumentációk elkészítésére az MNDP Építőművészeti Kft-vel kötött szerződést.

II.2/a

A rekonstrukciós projekt által érintett épületek - Wesselényi utcai, Ligeti- épület

Helyzeteírás:

A 2003-as tervpályázat során nyilvánvalóvá vált a Liszt Ferenc téri zenepalota túlterheltsége, és látható volt, hogy a műemléki értékeket csak úgy lehet maradéktalnan megőrizni, ha bizonyos funkciók kikerülnek onnan. Ezt bizonyítja a tény, miszerint a Zeneakadémia első évtizedeiben az egyetemi polgárok - a hallgatók és a tanárok - összlétszáma alig érte el az ötszáz főt. Most körülbelül ennek a két és félszerese ez a szám. Mindemellett a Zeneakadémia nem a főváros első számú hangversenytermének épült, hanem oktatási célra, ám ezzel együtt a tervezőknek már akkor is egy sor kompromisszumot kellett kötniük. Ezért lett olyan szűk például az előcsarnok.

Nagyobb közönségforgalmi területeket csak a telek megnagyobbításával lehetett volna elérni. Annak idején léteztek olyan tervek, hogy a Zeneakadémia épülete érjen a körútig, de az akkor alig tíz éve álló szomszédos lakóházat már nem lehetett volna lebontani. A Liszt Ferenc téri épület rekonstrukciójához tehát még egy épületre volt szükség, amelyben el lehetett helyezni azokat a funkciókat, amelyeket a Liszt Ferenc téren nem lehet költséghatékonyan, illetve a műemléki szempontok szem előtt tartásával fenntartani. Ilyen például

- az adminisztráció, vagy
- a hallgatói kiszolgáló területek némelyike, a hallgatói számítógépes terem és a menza, de ilyenek
- a gyakorlótermek és
- a hallgatók bemutatkozó anyagainak készítését szolgáló stúdió is.

Ezeket a tereket mind-mind meg kellett teremteni, és helytelen lett volna a Liszt Ferenc téren, a patinás műemléki környezetben kialakítani. Nagyon szerencsésen alakult az, hogy a fővárosnak a ruhaipari iskolával kapcsolatos tervei és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem igényei találkoztak. Hosszú tárgyalások eredményeként az épületet az Oktatási Minisztérium közvetítésével Budapest Főváros Önkormányzatának Közgyűlése 987/2006. (V. 25.) számú rendeletével a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemnek ajándékozta, melyet a 2006. június 1-én kelt ajándékozási szerződés, valamint a 2007. október 16-án

kelt tulajdonátruházó nyilatkozat rögzít. A kontraktus alapján az ingatlan tulajdonosa a Magyar Állam, vagyonekezelője az Egyetem lett.

Az épületet 1881-84 között népiskola céljára építették. Tervezője a pesti Vigadó épületét is jegyző Feszli Frigyes volt. Az épület **nem áll műemléki oltalom alatt**, de épített örökségünk része, **homlokzata városképi szempontból védendő érték**. A tervezők *Mányi István* Ybl-díjas építész vezetésével ezt igyekeztek figyelembe venni. Itt évtizedekig szakmunkásképző, illetve szakközépiskola működött: a Modell Divatiskola. A helyszűke miatt az ötvenes-hatvanas években több fázisban beépítették az udvart és átalakították az egyes termeket. Az irodákban pedig helyenként galériát alakítottak ki. Az épület nagyon rossz állapotban volt, jóval nagyobb volt a terhelése, mint amit elbírt, az utólagos beépítések pedig tovább rontották a műszaki állapotát. A Fővárosi Önkormányzat végül elvitte innen ezt a képzést, mindazonáltal az épület ideális helyen van.

A Zeneakadémia 2005-ben lezárt egy eredménytelen PPP-pályázatot, amelynek során felmerültek más helyszínek is. A vezetőség kereste az új egyetemi épületkapacitást, de a kínákozó épületek egyike sem volt megfelelő helyen. Szóba jött a Tűzoltó utcában és a Lágymányosi híd mindkét oldalán egy-egy helyszín, de az új épületnek a Zeneakadémia Liszt Ferenc téri és a Vörösmarty utca-Andrássy út sarkán lévő épületétől, valamint a Semmelweis utcaitól is jól megközelíthetőnek kell lennie. A Wesselényi utca ebből a szempontból különösen jó döntésnek bizonyult, hiszen mindegyik épületbe pár perc alatt el lehet innen jutni.

2007-ben már látható volt, hogy a Zeneakadémia felújítása állami forrásból nem, csak európai uniós forrás bevonásával lehetséges.

A tervezési munkák indításához szükséges közbeszerzési eljárásokat 2007 második felében bonyolították le. A Wesselényi utcai épületre a Mányi Stúdió kapott megbízást, amely 2008 elején kezdett el dolgozni az engedélyezési terveken. A Liszt Ferenc téri épületet illetően már a 2003-as tervpályázat után lehetett látni, hogy mi fér el ott, és mi nem. Ennek figyelembevételével került meghatározásra az, hogy mit kell tudnia a Wesselényi utcai épületnek. Egyértelművé vált az, hogy itt kell elhelyezni a hallgatói demó-felvételek elkészítésére alkalmas stúdiót, a huszonnyolc gyakorlótermet, valamint a Liszt Ferenc téri átalakítások során megszűnő tantermekeket.

Elmondható tehát, hogy a Zeneakadémia épülete a modern technológiák segítségével és a hagyományok megőrzése mellett teljesen megújul.

A megújulás jelentős mértékben befolyásolja a továbbiakban a Zeneakadémián folyó koncertéletet és az oktatást, azaz alapvetően határozzák meg az Intézmény

funkcionalitását és stratégiáját, egyúttal tehát az esélyegyenlőség biztosításának minőségi szempontú tartalmait.

Az esélyegyenlőségi célcsoportot ill. annak képviselőit bevonták a projekt tervezésébe, egyeztették a fejlesztési terveket a célcsoportokkal. Ezekkel a pozitív esélyegyenlőségi intézkedésekkel megtörtént a „Semmit rólunk, nélkülünk!” igény és elv alapján a fejlesztési tervek egyeztetése azokkal, akik számára pozitív esélyegyenlőségi intézkedéseket valósít meg a projekt. Az érintettek: >

- A Zeneművészeti Egyetemen dolgozó *oktatói kar*
- *az egyetemi polgárok - HÖK*
- *a mintegy 10 különféle osztály adminisztrációs kara*
- *az AVISO-központ munkatársai*

Az új épület megvalósításával lehetővé válik a Liszt Ferenc téri főépület tehermentesítése, pótolhatók az onnan hiányzó funkciók és megteremthetők a teljes körű rekonstrukció végrehajtásának feltételei.

A fentebb már hivatkozott egyeztetések alapján is egyértelművé vált az, hogy a Liszt Ferenc téri épületből a helyhiány miatt egyes funkciók kiköltöztetése válik szükségessé. Így a program meghatározása során e várható igényeket már figyelembe lehetett venni.

Az esélyegyenlőség minőségi, nem kizárólag külső, hanem az oktatás funkcionális folyamataival, az Egyetem transzparens működési igényeivel is kapcsolatban álló szempontjai alapvetően határozták meg a társadalmi értelemben vett fogyatékosági csoportok igényei mellett a rekonstrukciós munkálatok céljait és programját.

Az Egyetem működési igényével és hatékonyságával kapcsolatos, az optimális térkapcsolatok és használati követelmények érvényre juttatásakor alkalmazott alapelvek a következők:

- telepítési rend, használati igények,
- kapcsolatrendszerek (közlekedés),
- technikai színvonal,
- akusztikai védelem,

/E fenti négy alapelv szinergikusan biztosítja az esélyegyenlőség minőségi szempontú tartalmait./

- esélyegyenlőségi szempontok,
- és a fentiek közös nevezőjeként a disztingváció.

Az alapelvek alapján kijelölt és megvalósított esélyegyenlőségi program – szöveges formátum:

a) Az oktatás folyamatát befolyásoló *funkcionális szempontok* szerinti bemutatás:

- A jelenleg szétszórta, több egyetemi ingatlanban működő egyetemi adminisztrációt az új, Ligeti-épületbe kell költöztetni úgy, hogy a belső szervezeti kapcsolatok az épület helyiségeinek kapcsolatrendszeréből is tükröződjenek.
- Az Egyetem működését meghatározó fontos tényező a tanszéki élet felpezsdítése, az önállóbb tanszéki működés feltételrendszerének megteremtése. A jelenleg teljesen hiányzó tanszéki és decentralizált tanulmányi-ügyintézési infrastruktúra csak a kiegészítő épületben oldható meg.
- Harmadik alapelv: a rekonstrukciót megelőző korlátozott lehetőségek miatt alig működő hallgatói szolgáltatások bővítése, a szolgáltató infrastruktúra megteremtése. Ennek keretében kellett létre hozni a hallgatói önkormányzat közreműködésével az önálló hallgatói munka (gyakorlás és önkontrollt biztosító stúdiófelvétel-készítés), a közösségi élet (találkozó helyek, aulák kialakítása) és egyéb szolgáltatások (pl. hot spotok, étkeztetés) megfelelő hátterét.
- Valamennyi elméleti terem korszerű IKT- infrastruktúrával van felszerelve.
- A Wesselényi utcai épület küldetése az, hogy egy korszerű, modern, ugyanakkor hallgatóbarát egyetemi szolgáltató központ legyen. Főleg olyan lehetőségeket lesznek itt elérhetők, amelyeket az 1907-es épületben a műemléki és tradicionális kötöttségek miatt nem lehetett kialakítani. Így az alagsorban - amely közös légterű aulával kapcsolódik a földszinhez
- Az épületben lesz többek között hallgatói számítógépes terem is, amely akár kottaíró programokat ismertető kurzusok megtartására is alkalmas. Ha már a számítástechnika szóba került, fontos megemlíteni, hogy az egész épület korszerű, vezeték nélküli interneteléréssel lesz lefedve. Elengedhetetlen, hogy ez az épület szervesen beépüljön az összes hallgató egyetemi életébe, mindenki a sajátjának érezze. Ehhez várja a menedzsment a HÖK és a hallgatók további javaslatait.
- A termék alaprajzai nem véletlenül szabálytalan formájúak (pl. a gyakorlók méhsejtszerűek), látható, hogy nincsenek párhuzamos falak; ezzel az egyszerű építészeti megoldással kedvező, káros visszaverődésektől mentes akusztikai körülményeket

lehetett megteremteni. Ezenkívül az akusztikailag igényes termeket az épületen belülré helyezték el, egyrészt így nem a régi szerkezetbe - amelynek akusztikai tulajdonságai sokkal rosszabbak a tervezett új szerkezeteknél - telepítették őket, másrészt az utcai zajoktól is védelmet élveznek. Nem szabad elfelejteni, hogy ez egy kétirányú dolog, hiszen így a Zeneakadémia környeze is kevésbé fogja a zeneakadémiai munkát "élni". Előbbiek segíti még, hogy az épületben minden oktató- és gyakorlóterem klimatizált lesz, így ablaknyitásra nem lesz szükség.

- (Gyakorló terem – Ligeti-épület)
- Pótolni kellett a központi épület rekonstrukciójával várhatóan kieső tantermekeket, ki kellett alakítani a professzionális hallgatói bemutatkozó (demo) felvételek, valamint egyéb archív anyagok készítésére alkalmas stúdiótechnikai kapacitást, egyes speciális kurzusokhoz (pl. Operafilmek elemzése, stúdiógyakorlat, hang- és vizuáliskultúra).
- Létre kellett hozni egy nagy hanghűségű, referencia AV-oktatótermet.
- Az épület térrendszerét az oktatás funkcionális követelményei szerint kellett bővíteni. Ez ténylegesen a következőket jelenti: az épületet a belső udvarban kétszintes aulával

és az aula köré szervezett tantermekkel bővítették. A megemelt tetősík alatt új gyakorlótermeket, hangfelvételi stúdiót, valamint az üzemeltetést kiszolgáló technikai funkciókat telepítettek. E fejlesztésekkel a tervezők tovább erősítették az akadémiai polgárok fejlődésének esélyeit.

- A rekonstrukciót követő év volt az első olyan év, amikor a zongoristáknak jóval több lehetőségük volt gyakorolni, mint korábban, hiszen a Wesselényi utcai épületbe a nap 24 órájában jöhetnek gyakorolni. Az épület olyannyira ideális a gyakorlásra, hogy a növendékek a későbbiekben, a Liszt Ferenc téri épület megnyitását követően is leginkább itt fognak gyakorolni, hiszen ezek a pince szinten kialakított kis cellák – szám szerint 28 darab - kifejezetten erre valók. Éjjel-nappal rendelkezésre állnak. Mágneskártyával lehet bejutni, kulcsra nem is lesz szükség.

Nem feltétlenül lesz mindegyikben zongora. Ezeket a termeket majd az interneten lehet előre foglalni. Emellett az épületben lesz még kilenc hangszeres oktatóterem, amelyek kizárólag a hangszeres oktatást fogják szolgálni.

- A hallgatói szolgáltatások centrumában az önálló hallgatói munkát lehetővé tevő gyakorlótermek találhatóak, melyek az épület 3. emeletére kerültek. A kialakítás lehetővé teszi, hogy a helyiségek az épület többi részétől függetlenül a nap 24 órájában a hallgatók rendelkezésére álljanak.
- Az épület pinceszintjén alakították ki a melegítő konyhás éttermet, mely az Egyetem polgárainak korábban az Egyetem területén belül nem megoldott meleg ételes étkeztetésének hiányát pótolta.
- A földszinten kialakított, a hallgatóság által leggyakrabban látogatott helyiségekben az oktatásszervezéssel kapcsolatos szervezetek kaptak helyet: tanszéki adminisztrációs irodák, a nemzetközi tanulmányi csoport irodája, doktori iskolai adminisztráció, hangszeres oktatóterem, frontális oktatóterem, zsibongó, dohányzó, vizesblokkok, közlekedők.

b) Az akadálymentes környezetet kialakítását biztosító építészeti megoldások:

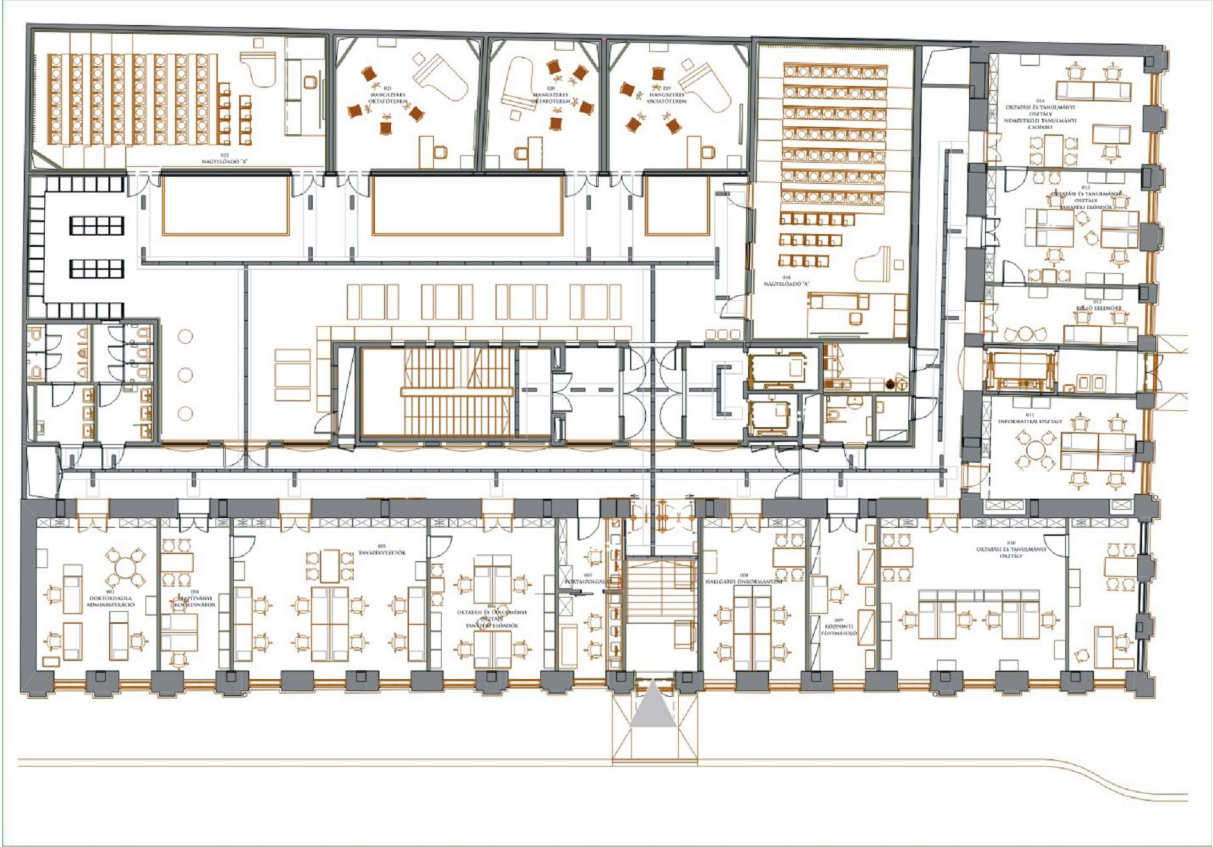
Az épületben a tervezők a meglévő épület adottságainak figyelembe vételével biztosítják az akadálymentes használat lehetőségét az OTÉK valamint a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által közzétett „IX. Segédlet a komplex akadálymentesítés megvalósításához” című kiadvány szerint. A megfelelő tervezői megoldások

kiválasztásához a kiviteli tervszakasz elkészítésében rehabilitációs (esélyegyenlőségi) szakmérnök működik közre.

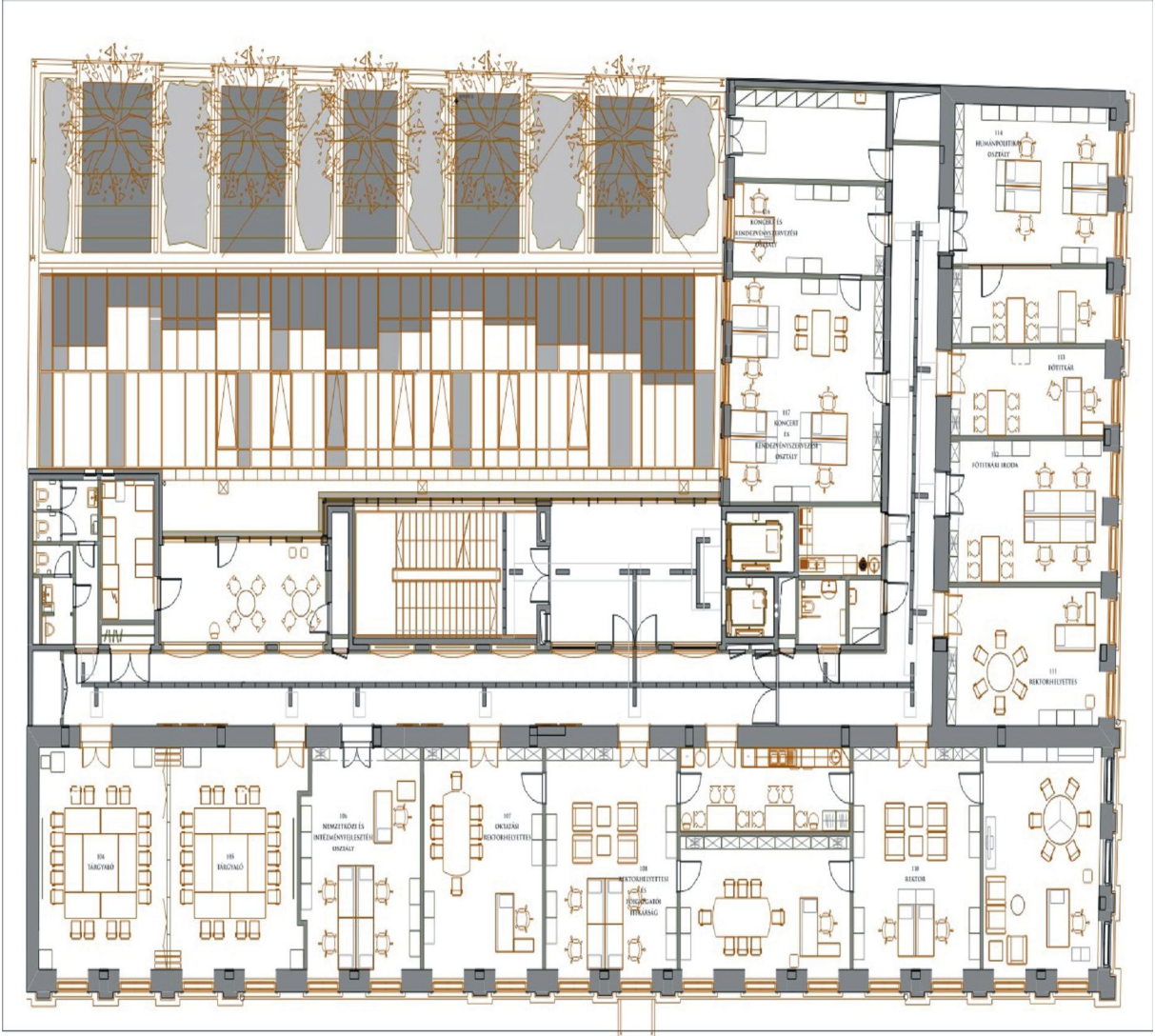
Építészeti megoldások:

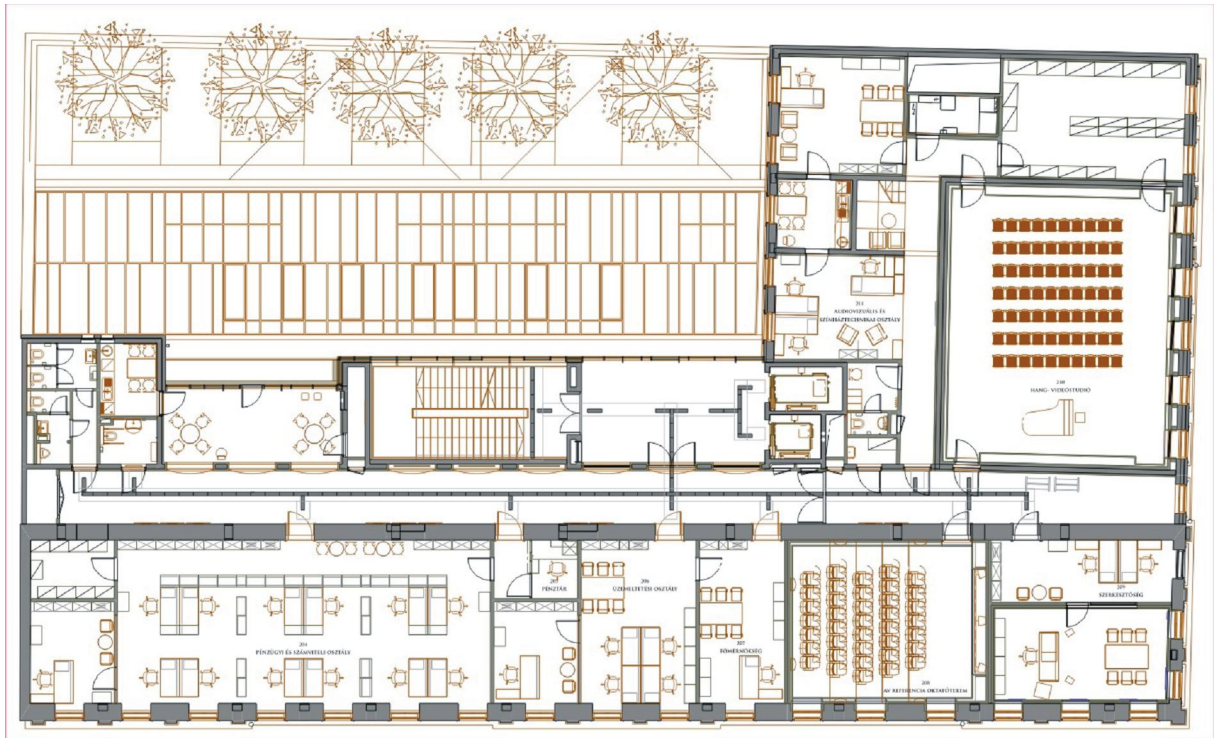
- A környező külső járdaszintről a Wesselényi utcai bejárónál biztosítják az épület akadálymentes bejáratát.
- Az ajtót kártya és kaputelefon segítségével lehet nyitni.
- A bejáratától akadálymentesen közelíthető meg az épület minden használati szintjét elérő felvonó, amely mind személy, mind teherszállításra alkalmas.
- Minden szinten biztosítottak akadálymentes WC helyiséget.
- A közlekedő-területeken, az ajtóknál, valamint az akadálymentes felvonókban és vizes helyiségekben vakok és gyengén látók számára tapintható információs táblák vannak elhelyezve. A közlekedő-területeken a gyengén látók számára a padlóburkolatban egyértelmű jelzés, illetve vezetősávok könnyítik meg a tájékozódást.
- A szerelvények mindenhol olyan magasságban vannak, hogy a mozgásukban korlátozott emberek elérhessék őket.
- Minden szinten meghatározott helyre „kitűző”, és zárható vitrinise táblák kerültek. A közlekedő-folyosókra nagyméretű szitázott, színes zeneszerzői portrék grafikái kerültek. A zsibongóba, valamint a kijelölt helyeken LCD-monitorokat helyeztek ki, melyek a folyamatosan változó információknak adnak helyet.

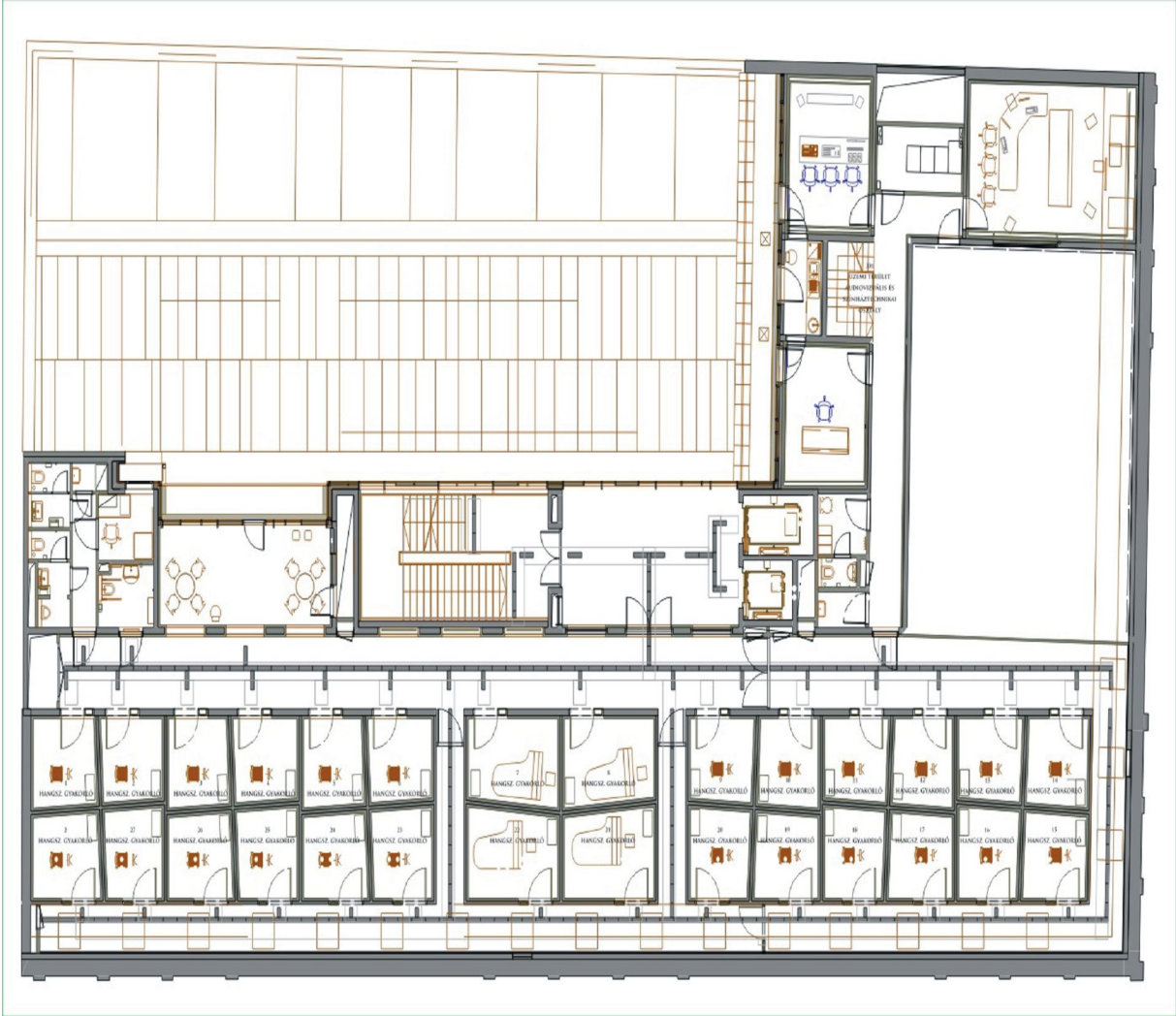
Az alábbiakban a Wesselényi utcai épület akadálymentes térképei láthatók, melyek az épület alaprajzait is bemutatják.

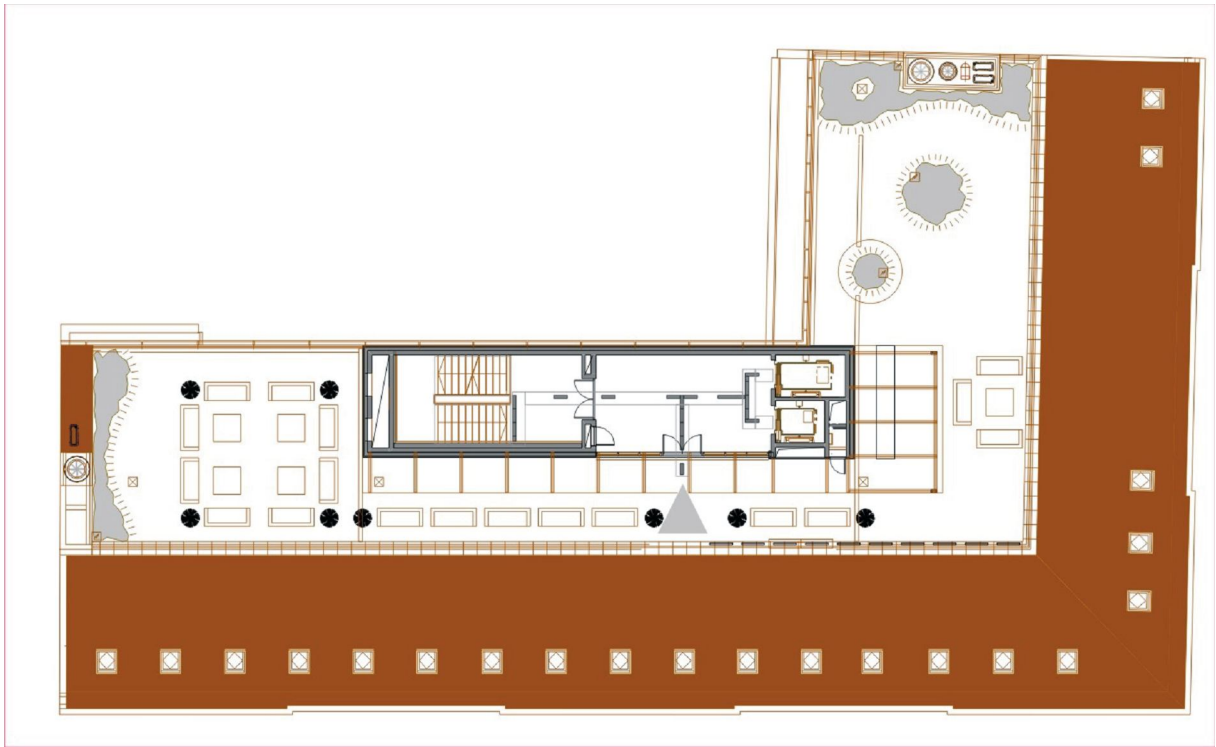

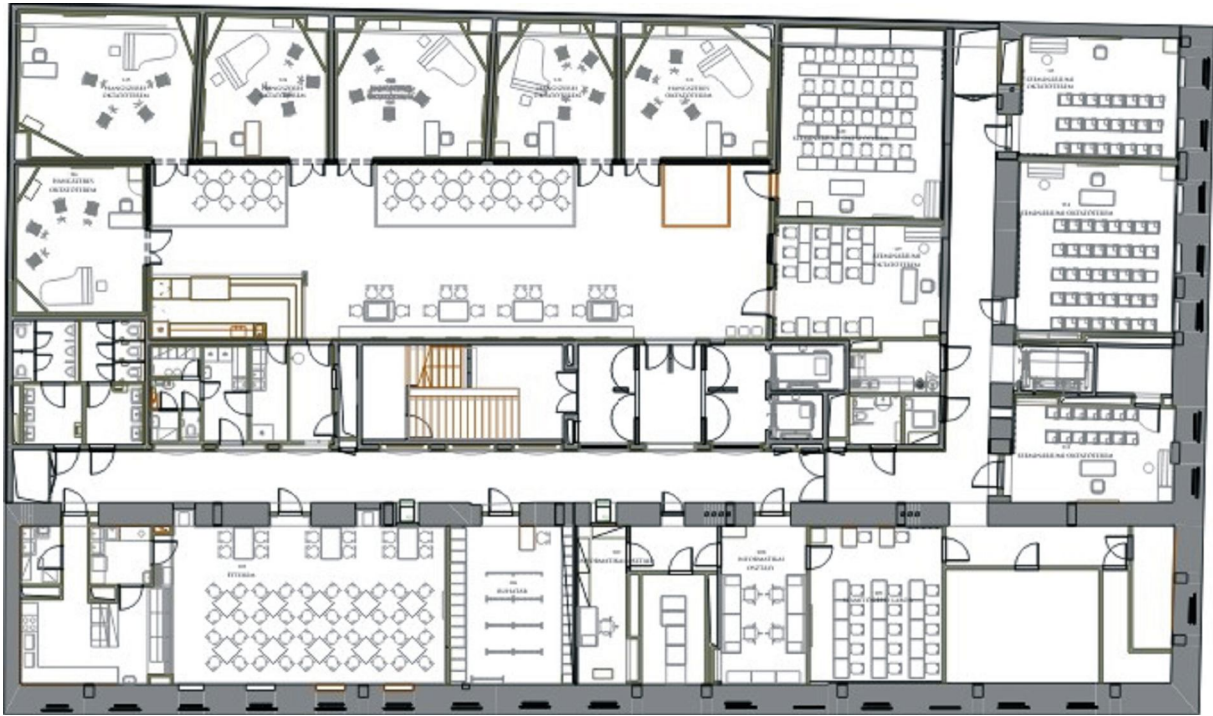

Összefoglalva:

Esélyegyenlőségi szempontból a fejlesztés eredményeként létrejött új infrastruktúra az Egyetem egyik legfőbb stratégiai célját szolgálja, a „nyitást” a külvilág, a társadalom szélesebb tömegei felé. Fokozza a nemzetközi hallgatók bevonását a képzésbe, a hallgatói mobilitást elősegíti (ld. honlap üzemeltetés és egyéb IKT-szolgáltatások stb.). S mindez úgy valósul meg, hogy az egyetemi szervezet egészében részt vevő polgárok mindegyikének mindennapjaihoz szervesen kapcsolódik, egyúttal megfelel az akadálymentes környezeti elvárásoknak.

Másrészt teljesíti a kiírt oktatási programot és indokolt mértékben betölti az üzemeltetést megalapozó kiegészítő funkciókat.

A megújító tervezés során a tervezők az épület építészeti értékeit műemléki státusznak kijáró védelemben részesítették. A tervezési folyamat során a tervezők egyenlős súllyal jelenítették meg a megvalósítás gazdaságossági követelményeit és az építészeti minőség iránti igényt, melyek minden elemét a tervezési programban rögzített feltételrendszer vezérli. Ezek eszközei egyrészt a tömörség, amelyet pontosan megfogalmazott funkcionális kapcsolatrendszer specifikál, másfelől az építészeti minőség és egyediség, amely az épület rendeltetéséhez kötődik.

II./2.b

Liszt Ferenc téri épület

Az építészeti értelemben vett **strukturálisan megújuló épület** egyedi adottságai egy **funkcióban új intézmény** létrejöttét eredményezik.

Erre a funkcióra utal az elnevezésben a **Hangversenyközpont** fogalom, mely a jövőben új koncepciók mentén zajló koncertszervezési tevékenységet jelent az Intézmény életében. A Liszt Ferenc téri épületben zajló rekonstrukciós munkálatok a hangverseny-élet mellett a művészeti oktatás minőségét is meghatározzák, így e két fő funkció korszerű követelményeknek megfelelő működését közvetlenül kiszolgáló tereket kell kialakítani. A tervezés során biztosítani kellett az épületben a hangversenyélet jelenleg hiányzó infrastruktúráját, a korszerű színpadtechnikát, szcenikai rendszereket, a hangszerraktárt, a megfelelő méretű és számú zenekari öltözőket és a szólisták öltözőit, a szcenikai üzemeltetés helyiségeit, valamint egy korszerű, a hangversenytermek eseményeinek dokumentálására specializált stúdiót.

A Zeneakadémia épülete kiemelt műemlék, épületszerkezetei, gazdagon díszített belső terei, nyílászáró szerkezetei fokozottan védettek, a műemlékvédelmi szempontokat a rekonstrukciós munkálatok során tehát folyamatosan érvényesülnek: Az épület nagy értékű védett tereiben új belsőépítészeti elemeket nem helyeznek el. Restaurálják, javítják, kiegészítik, újragyártják az elhasználódott, sérült, átalakított vagy eltűnt részleteket. Az eredeti tervek, archív fotók, leírások ebben segítséget nyújtanak. Mindenhol az eredeti, vagy ahhoz hasonló állapot visszaállítását tervezik.

A tervezett bővítés következtében kialakított új terekben nem azonos vagy hasonló díszítőelemek és stílusjegyek kialakítását tartják követendőnek. Modernista zárványként nem különülhetnek el, de nem is konkurálhatnak a hajdani gazdag díszítéssel. Mintegy a háttérben meghúzódva visszafogott eleganciával kell, hogy kísérjék azokat.

Az esélyegyenlőséget szolgáló közönségforgalmi igényeket kielégítően biztosító kommunikációs funkciók hagyományosabbnak tekinthető technikai kivitelezése lehetetlen volt a Zeneakadémián: az épületben a meglévő felirati táblákhoz illeszkedő mobil információs táblákat kellett tervezni, ugyanis a nemes falfelületre semmilyen felirat nem kerülhetett.

Stratégiai célok:

A stratégiai célú fejlesztések az Intézmény esélyegyenlőség-teremtő erejét fokozzák széles, társadalmi értelemben, ugyanis a rekonstrukció a kulturális infrastruktúra fejlesztésével az egyébként is színvonalas oktatás számára további perspektívikus lehetőségeket biztosít. Egyúttal természetesen áll a közönségfejlesztés szolgálatában is. A **Zeneakadémia - Hangversenyközpont** az alábbi stratégiai fejlesztésekkel juttatja érvényre az esélyegyenlőség minőségi szempontú tartalmait.

Központi épület:

- Az épület adta keretek között növelni kellett a közönségforgalom tereit.
- Meg kellett oldani az akadálymentes közlekedést.
- Meg kellett oldani a teher -, a díszlet és hangszerszállítást: A rekonstrukció eredményeképpen a teherszállítás egyrészt a Körúthoz közelebb eső Király utcai bejáraton bonyolítható le. A minden szintet kiszolgáló, zongora szállítására alkalmas lift szintkülönbség nélkül közelíthető meg az utca szintjéről. A Dohnányi utcai oldalra tervezett emelő segítségével mozgathatók a színpadi kellékek, ill. a hangszerek a kisterem színpada és a központi hangszerraktár – 3.00 m-en lévő szintje között. E szinten, a folyosón keresztül a Király utcai teherlift is elérhető, a pódium emelővel a nagyterem és a kisterem közötti kapcsolat is biztosított.
- Ki kellett cserélni és bővíteni kellett az épület gépészeti és elektromos rendszereit.
- Ki kellett építeni a gyengeáramú hálózatokat (IKT technológia, elektroakusztika, stúdiótechnika, rádiós – és televíziós közvetítések, beszédhangosítás, beléptetés, biztonságtechnika, tűzjelző rendszer, épületfelügyelet).
- Szcenikai-színpadtechnikai berendezéseket kellett kiépíteni: (hanghatásrendszer, hatásvilágítás, csillármozgatás, széksüllyesztés, színpadgépezet).

- Teremakusztikai, zaj – és rezgésvédelmi javításokkal az épületakusztikai tulajdonságokon kellett javítani.
- A műemlékvédelmi értékmegőrzés jegyében a Liszt Ferenc téri épület kiemelkedő műemléki és iparművészeti értékeket képviselő belső tereit épületszerkezeteinek, részleteinek, vasbeton tartószerkezeteinek restaurálását, javítását el kellett végezni; a homlokzatot megnyugtató védelmét el kellett látni, a hiányzó eredeti elemeket vissza kellett állítani (obeliszkek, címer, eredeti felirat, tetőfedés ornamentikája).
- A rekonstrukciós projekt esélyegyenlőséget teremtő proaktív hatásai abban is nyilvánvalóak, hogy a korszerűsített épületben meg lehet szüntetni az egyes funkcionális helyiségeknek az üzemeltetés hatékonyságát jelentősen rontó keveredését, miközben funkcionálisan tiszta helyiségkapcsolatok jönnek létre. A gazdaságosságot szolgálja például a készenléti zongorajavító műhely, mely a lépcsőházhoz és a felvonóhoz közvetlenül kapcsolódó új, közbenső osztófödém beépítésével jöhetett létre.

**Az esélyegyenlőség minőségi szempontú érvényesülését is biztosító strukturális –
funkcionális kölcsönhatású változtatások:**

A rekonstrukciós munkákat megelőzően a tervezők tájékoztak arról, hogy melyek azok a funkciók, amelyek térben alulreprezentáltak vagy teljesen hiányoznak.

E strukturális és funkcionális kölcsönhatásokkal kapcsolatosan el kell mondani azt, hogy végső soron az épület gazdaságosabb működtetéséhez járulnak hozzá, és ez a **proaktív hatás** fokozza a befektetési költségek megtérülésének mértékét.

- Az épület nyilvános **közönségforgalmi** - és nem nyilvános **oktatási** és a hangversenyéletet kiszolgáló **terekre** osztható. A rekonstrukció során egyrészt megoldásra került az, hogy a Liszt Ferenc téri épület két fő funkcióját kiszolgáló terek, azaz a hagyományos oktatási termek és a megújuló nyilvános terek jól működhessenek. Ehhez az épület háttér tereit – pinceszint, udvarok, szomszéd ház tűzfala mellett lévő vertikális blokk, tetőtér - lehetett felhasználni. Összességében a rekonstrukciót megelőző időszakhoz képest megnövekedett szintterületen jöttek létre a két fő funkció működését biztosító feltételek.

Másrészt a funkcionálisan különböző terek határai időben változtak, tehát a nagyközönségnek akkor is lehetősége lesz jegyvásárlásra és információszerzésre, ha az épület zárva tart, ugyanis a tervek szerint napközben a Liszt Ferenc téri főbejárat üzemel személybejáratként, a pénztár és a portás helyiség visszakapja eredeti funkcióját, ám mindkét helyiségből nyílás létesül a szélfogóba, amely tehát zárt épület esetén is biztosítja a **közönségszolgálatot**.

- A strukturális és funkcionális változtatások eredményeként átalakuló térhatásokat jelölni kellett - az épületen belüli **tájékoztatót**: Hangversenyek idején a földszinti és az emeleti előcsarnok nyilvános, ekkor az első emeletről továbbvezető lépcsők indulásánál beépített detektorokat aktiválják, ill ellátják e helyeket mobil jelzőtáblákkal.
- A tervezés során a funkció-kapcsolódással összefüggésben kiemelten kezelték a hangversenytermek **kiszolgáló tereinek bővítését**, a megfelelő **funkcionális kapcsolatok kialakítását**. Ennek megfelelően a pinceszinten, a kazánház helyén kétszintes, a Nagyterem színpadával közvetlen süllyedő kapcsolattal rendelkező hangszerraktár kapott

helyet, amelyből szintkülönbség nélkül a teherlift és a kisterem színpadához tartozó emelő is elérhető. **Több párhuzamos produkció** megtartására van lehetőség ezáltal, valamint az **átállási idő csökkenthető**.

- A jelenlegi II. tanterem helyén alakították ki a Kisterem ruhatárát, mellette egy multimédiás, korszerű IKT-technológiával felszerelt előadótermet terveznek.
- A Zeneakadémiának - ha a Liszt Ferenc téri épület rekonstrukcióját követően - három, nyilvános hangversenyezésre kitűnően alkalmas terem áll rendelkezésére: a Nagyterem, a Kisterem és a Régi Zeneakadémia kamaraterme. Ezekon kívül kisebb házi koncerteket lehet majd rendezni a megújuló X-es, az eredeti alapterületét visszanyerő XXIII-as termekben és a Kupolateremben. Ezek hosszú távon is képesek lesznek kiszolgálni a felmerülő igényeket. Az elmúlt évtizedben nyilvánvalóvá vált, hogy a hallgatók számára egyre inkább elengedhetetlen egy demo-felvételek készítésére alkalmas tér kialakítása. E felvételek jó minőségű elkészítése a belépő számos nemzetközi versenyre, próbajátékokra, illetve ösztöndíj-pályázathoz. Eddig az egyes koncertek, rendezvények és próbák között, sokszor lehetetlen időpontokban a Nagy- és Kisteremben kellett ezeket a felvételeket elkészíteni, ami nem egyszer a művészi munkára is negatív hatással volt. Arról nem is beszélve, hogy nem túl költséghatékony egy zongora szakos növendék versenyjelentkezéshez szükséges anyagát felvenni a 7500 köbméteres, üres Nagyteremben. Ehhez sokkal megfelelőbb egy stúdiótér. Bár volt ilyen a Liszt téren is, az az épített adottságai miatt a követelményeknek nem tudott megfelelni. Mivel egy ilyen tér kialakítására a Liszt Ferenc téren nem volt lehetőség, a kiegészítő épületben kellett elhelyezni ezt a funkciót is, amely mellest akár nagyobb együttesek próbahelyszínéül is szolgálhat. A Zeneakadémia vezetősége szeretné, hogy a "technika" ne legyen idegen a diákok számára - manapság ugyanis az innen kikerülő hallgatók legnagyobb része kapcsolatba fog kerülni ezekkel a technológiákkal pályája folyamán. A médiaműveltség részeként jó lenne, ha már itt

megismerkedhetne a professzionális stúdiók működési elveivel, a körülményekkel.

- A III. emeleten megszűnik a XXII/2-es terem, így a XXIII-as visszanyeri eredeti, vívótermi méretét. A 26 tonnás acélhíd beemelésével a klimatizálás és annak gépészete - mely óránként 56 ezer m³ levegőt mozgat majd - nem az oktatási területekből vesz el értékes részeket. A híd mintegy 40 centiméterrel ível át a Nagyterem fölött, hiszen semmiféle rezgést nem adhat át annak. A hanggátlást új, immár a függőleges síkokra is kiterjedő üvegszerkezetekkel is segítik.
- A megvalósíthatósági tanulmány is megmutatta: megnövekszik az összes alapterület, ez lehetővé teszi, hogy több hallgatót vegyen fel az Intézmény, ezáltal több oktatót tudnak foglalkoztatni. A Nagyterem korszerűsítése, klimatizálása pedig ezen túl az áprilistól októberig terjedő időszakra is megengedi annak bérbeadását - eddig olyan meleg volt odabent, hogy erről szó sem lehetett. Egy tudatosabb, szisztematikusabb koncertszervező tevékenység is elindulhat, együttműködésben a Müpával és az Operával, ezáltal nagyobb bevételekre tud majd szert tenni a Zeneakadémia Koncertközpont. Feltételezhetően még a külföldi hallgatók érdeklődését és létszámát is növelni lehet. Noha a projekt igényel még pluszforrásokat, a végén ez meg fog térülni, olyannyira, hogy akár az Egyetem az államnak visszatéríteni is képes lesz - ha nem is pénz formájában, de a két új épület megvalósulásával fölöslegessé válik például a Semmelweis utcai épület, így ezt egy az egyben vissza lehet adni az államnak.

Nagyterem – Kisterem:

- Mind a **Kisteremben**, mind a **Nagyteremben** kevesebb **nézőtéri szék** lesz (utóbbiban kétszázzal kevesebb), a földszinti (zsöllye) széksorokat eltávolítják; ez nagyobb sortávra ad lehetőséget, de a Nagyterem szélesebb körű kihasználására is lehetőséget ad, hiszen fokozza a variabilitást az a megoldás, hogy a földszinti nézőtér székeit összetolható kivitelben tervezik, a hangszerraktár mellett lesz elhelyezve a székek süllyesztő berendezése, tehát maga a berendezés sem zavarja a közönség műélvezetét. A sortávolság és a székszélesség növelésével, az ülésorok mozgathatóságával a közönség komfort-érzete, kényelme növekedni fog. Az új ülőhelyeket az eredeti székek alkatrészeiből készítik el, azokat építik vissza. (A szakemberek némelyik faanyagot sokkal jobb állapotban találták, mintha ma vásárolnák őket. A műemlékvédelmi értékmegőrzés szándékával a Kupolateremben a helyszínen található és a régi Zeneakadémián meglévő elemek felhasználásával rekonstruálják az értékes falburkolatot.
- A fellépő művészek és a produkciós személyzet minőségibb kiszolgálását biztosítja az a megoldás, hogy a Kis – és a Nagyteremhez is ügyelői és várakozó teret biztosítottak a tervezők.
- A hangversenytermeket stúdió-helyiségeknek kell kiszolgáltatniuk. Mivel a műemléki védelem alatt álló épületben nincs lehetőség megfelelő nagyságú és akusztikai kialakítású ún. stúdió-feljátszó helyiség kialakítására, a Liszt Ferenc téri épületben a hangversenyek dokumentálására specializált technológiájú stúdiótechnikai kapacitás kerül kiépítésre. A stúdiótechnikai utómunkálatokhoz, ill. a hallgatói demo-felvételekhez szükséges kapacitások a Wesselényi utcai kiegészítő épületbe kerülnek.

Nagyterem:

- Klimatizálást megoldották.
- Bővült a Nagyterem színpadtechnikája.

- A Nagyteremnek 4+1 szólista-, és három nagyméretű csoportos öltözője lett. A négy szólistaöltözőhöz vizesblokk is tartozik.
- Az orgona visszakerül. "A 2013-as megnyitóra egyelőre csak a Nagyterem belsőépítészeti megjelenése szempontjából meghatározó homlokzati sípokat építik be, hiszen a betonszerkezetekkel, vakolatokkal, aljazatkiegyenlítéssel több ezer köbméternyi víz érkezik az épületbe, aminek időt kell hagyni az elpárologásra. Addig felelőtlenség lenne a többi orgonasípot bevinni.
- A nagytermi hangversenyeken fellépő művészek komfort-érzetét javítja az az építészeti megoldás, hogy a szólistáknak saját vizesblokkal rendelkező öltözőket terveztek. Az alagsorban a nagyobb létszámú együttesek (zenekarok, kórusok) részére új átöltözőt és hangolót biztosítanak.
- A színeket illetően komoly restaurátori munkára volt szükség, hiszen a Nagyterem négy sarkában lévő ívzáradékokban 8 rétegnyi festéket találtak, melyekből 6-7 vöröses árnyalatú, vagyis egészen más színvilág uralkodott egykor a jelenleg zöld-arany teremben. Az ajtók ébenfekete színűek voltak, később kapták a barna árnyalatot, de a rekonstrukció után ismét eredeti megjelenéssel láthatók.

Kisterem:

- A színpadtechnikára közbeszerzési pályázatot írtak ki 5-600 millió forint értékben.
- Visszaállították a Kisterem zsinórpadlását az operatanítás, valamint kamaraopera és scenírozott előadások céljára.
- Három magassági szinten ismét használatba vehető az eredeti, de később befalazott zenekari árok: lehet két méterrel a nézőtér alá süllyeszteni. lehet azzal egy szintre hozva és a színpaddal egy magasságba helyezve is használni.
- Kibontottak két hátsó traktust, ezzel két új, toronyszerű szárny keletkezett, ahol backstage-területet alakítottak ki.
- A Kisterem falait mindenhol vasbetonnal erősítették meg, ami kiterjed az álmennyezet és a plafon közötti mintegy 70 centiméteres terekre is.

- A Kisteremhez 6 öltöző tartozik majd.

Közönségforgalmi zónák -, szolgáltatások

- Mind a Nagyterem, mind a Kisterem közönségforgalmi zónáját bővítik az udvarok lefedésével, mely területeken büfé, catering szolgáltatási funkciók helyezhetők el.
- Az emeleten felszabaduló terület növeli a közönségforgalmi teret. A régi fényképek alapján itt még le is ülhetek a fogyasztók. A kornak megfelelő thonet bútorok használatával visszaállítható ez a lehetőség.
- A Liszt Ferenc téri előcsarnok alatti boltozott terekben új közönség WC-csoport létesül (a felújított Zeneakadémián összesen 57 mosdó működik majd), mellyel a közönségforgalmi területeken elhelyezett – jelenleg erősen alulméretezett – szociális helyiségek kapacitása a többszörösére nő.
- A földszinti előcsarnokban a fogas kiosztás sűrítésével a ruhatár kapacitása a jelenlegi 900-ról 1400 főre bővíthető, ez elláthatja a teljes Nagytermet és a tantermeket, valamint a Kisterem egy részét is.
- A volt szólistaszoba társalgóvá alakul.
- A Nagyterem alatti kazánház megszűnik, helyette klimatizált hangszerraktár létesül és megoldják a nagyobb hangszerek Király utcával egy szintben történő bejuttatását is. és természetesen az orgona is visszakerül. "A 2013-as megnyitóra egyelőre csak a Nagyterem belsőépítészeti megjelenése szempontjából meghatározó homlokzati sípokat építjük be, hiszen a betonszerkezetekkel, vakolatokkal, aljzatkiegyenlítéssel több ezer köbméternyi víz is érkezett a házba, aminek hagynunk kell időt az elpárolgásra. Addig felelőtlenység lenne a többi orgonasípot bevinni.
- Catering feltételeinek megteremtése – műemlékvédelmi szempontok: Tekintettel az épület műemléki értékeire, a catering és büfé

technológiák belsőépítészeti vonatkozásai miatt azok kialakítását tervezik, azonban a technológiai eszközöket a szolgáltató szerzi be. A projekt pénzügyi megtérülését segítheti elő az a szerkezeti megoldás, hogy az épület földszintjén a Király utcai oldal lefedésével tervezett új közönségforgalmi térben egy egész nap működő büfét helyeznek el. Az emeleten a Kis – és Nagyterem közötti udvar lefedésével másik kisebb foyert terveznek, amelyben van büfé, ez is csak hangversenyek idején van nyitva. Az első emeleti foyer alkalmas lesz fogadások megtartására is, amelyeket esetenként teljesen zárt rendszerrel dolgozó catering szolgáltatás lát majd el.

- Az *első emeleti előcsarnok*ban megszűnik a ruhatár - ahogy 1907-ben sem volt ott - és a Kisterem bejáratához közeli kávéautomata is eltűnik, hogy a mögötte lévő Zichy István-freskó eredeti szépségében pompázhasson eredeti helyén, de egy megújult falon. Ezen a szinten jól lehetett látni azokat a vasbeton szerkezeteket, amelyeknek

alkalmazását csak abban az időben kezdték el, és amelyek a számos közlekedési műtárgy tervezéséről ismert Zielinsky Szilárd mérnök statikai tervei szerint készültek.

III. Esélyegyenlőség a munkavállalás, szociális szolgáltatások, egészségügyi szolgáltatások területén

Az alábbiakban jelezzük, mely esélyegyenlőségi szempontok szempontokat követve biztosítja a szervezetben a Zeneakadémia az esélyegyenlőségi követelmények érvényesülését, a Zeneakadémia családbarát munkahelyként történő értelmezését.

A munkakörnyezet tekintetében a következő intézkedések realizálódtak:

- Esélyegyenlőségi szakértő képzése⁵⁰ megtörtént.
- Az Intézmény a szervezet döntéshozói, munkavállalói vagy közönsége számára évente esélyegyenlőségi képzést tart.
- Egyenlő munkáért egyenlő bért – elvét folyamatos érvényesítésére törekszik.
- Képzettségi mutatók vö. rendelkezésre álló nyilvántartásokat közzé tesz.
- Felmérés készül arról, hogy a tervezett fejlesztés milyen hatással lesz a szervezetben dolgozók életére, biztosítják-e ezek a változások a szervezetben dolgozók esélyegyenlőségét? A felmérés eredményét közzé teszi az Intézmény honlapján.

A felmérés a következő szempontsor alapján történik:

- ❖ Hogyan segíti az Intézmény munkavállalóit abban, hogy munkájuk mellett eleget tudjanak tenni gyermekneveléssel kapcsolatos kötelezettségeiknek?
- ❖ Biztosít-e gyermekgondozási szolgáltatásokat (óvoda, bölcsöde) alkalmazottainak?
- ❖ Kaptak-e felkészítést a projektben részt vevők az esélyegyenlőség érvényesítésével kapcsolatban?
- ❖ Van-e az esélyegyenlőséggel foglalkozó munkatársa?
- ❖ Munkatársai közül vett-e már részt valaki esélyegyenlőséggel kapcsolatos képzésben?
- ❖ Lehetővé teszi-e az alkalmazó Intézmény teljes munkaidőben dolgozó munkavállalói számára, hogy választásuk szerint rugalmas munkaidőben, részmunkaidőben vagy távmunkában dolgozzanak? Ha igen, munkavállalói közül hányan élnek ezzel a lehetőséggel?

---

⁵⁰ A Kormány 118/2010. (IV.16) Korm. Rendelete az esélyegyenlőségi szakértők képzésének követelményeiről. In: Magyar Közlöny 2010. évi 55. szám, 12879.o. A rendeletet a Kormány az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény 63/A par. (15) bekezdés alapján hozta.

- ❖ Tud-e arról, hogyan kívánja a jövőben elősegíteni az Intézmény azt, hogy többen dolgozzanak rugalmas foglalkoztatási formában?
- ❖ Tud-e arról, hogy az Intézmény felmérte-e ennek a lehetőségeit, esetleges akadályait?

Az Intézmény vezetőségének esélyegyenlőségi tudatosságát mérő kérdéssor:

- ❖ A munkavállalók felvétele során - az álláshirdetésekből, az állásinterjúkban, illetve a döntésnél - hogyan garantálja azt, hogy ne történhessen diszkrimináció?
- ❖ Milyen gyakorlatot, belső döntési mechanizmust (kivizsgálás, fegyelmi eljárás, békéltetési eljárás) alkalmaz, illetve kíván kialakítani arra az esetre, ha valamelyik alkalmazottja azt állítja, hogy munkája során diszkrimináció érte?
- ❖ Alkalmaznak-e, illetve vállalják-e a pályázatban a törvényi kedvezményrel élve hátrányos helyzetű – pályakezdő, Gyes-ről visszatérő nő, 50 év feletti stb. – munkavállalók alkalmazását?
- ❖ Rendelkezik-e a szervezet olyan dokumentummal, belső szabályzattal („Viselkedési Kódex”), amely a diszkrimináció tilalmával és az esélyegyenlőség biztosításával foglalkozik? Van-e olyan fórum a szervezeten belül, amelyhez fordulhat a munkavállaló ilyen esetekben?
- ❖ Az Ön szervezete közzé tesz-e a Munka Törvénykönyve alapján
  - > a munkaerő felvételre, az alkalmazásra, a munkabérekre, jövedelmekre, juttatásokra,
  - > képzésekre, továbbképzésekre és egyéb ösztönzésekre vonatkozó programokat?
- ❖ Bemutatják-e a munkahelyi érdekvédelmet szolgáló szervezeteket a dolgozók számára?
- ❖ Vizsgálják-e a megváltozott térhasználati funkciókkal összefüggésben az oktatási épületekben dolgozók munkájában bekövetkező életminőségbeli változásokat?

- Kötelező adatszolgáltatást végez a következő esélyegyenlőségi indikátorokat követve:
  - a) *foglalkoztatottak száma: előző lezárt időszak alapján*
  - b) *a projekt végső célcsoportjának mérete szerint a projekt befejezésekor, a fenntartás végén*
  - Statisztikai információk:

	<i>Adatközlés időpontjában A fejlesztést megvalósító szervezetnél</i>	<i>A program végén</i>
<i>a) Foglalkoztatottak száma(fő) (Statisztikai állományi létszám)</i>		
<i>b) A nők száma a foglalkoztatottak között (fő)</i>		
<i>c) A projekt által érintettek száma (fő) (a fejlesztés végső érintettjeinek létszáma)</i>		
<i>cA) Nők száma a projekt által érintett célcsoportban (fő) (szakmailag megalapozott becslés)</i>		
<i>cB) Roma emberek száma a projekt által érintett célcsoportban (fő)</i>		
<i>cC) Fogyatékos emberek száma a projekt által érintett célcsoportban (fő)</i>		

A családbarát munkahely tágabb értelmezése a család legkülönfélébb formáival számol, figyelembe veszi nemcsak a gyerekek, hanem más, pl. idős, beteg, fogyatékosággal élő családtagokkal kapcsolatos kötelezettségeket is.

A Zeneakadémia családbarát munkahelyi koncepciója nem abból indul ki, hogy mindez kizárólag a nők feladata, ezért lehetővé teszi a munkarend családi szükségletekhez való igazítását, és törekszik arra, hogy mind a nők, mind a férfiak igénybe vegyék a munkaadó által nyújtott lehetőségeket a munka és a magánélet közötti egyensúly erősítésére.⁵¹

⁵¹ Esélyegyenlőségi Útmutató. Regionális Fejlesztési Programok pályázók és értékelők számára

IV. Nemek, férfiak és nők közötti esélykülönbségek csökkentése

A nők és a férfiak társadalmi egyenlőségének biztosítása az Unió egyik elve és stratégiája, amely az 1997-es Amszterdami Szerződésen kívül is számos közösségi és tagállami szakpolitikában, a gazdasági és szociális szféra dokumentumaiban megfogalmazódik.

A nők és a férfiak társadalmi egyenlősége az Unió tapasztalatok szerint még nem érvényesül a gyakorlatban. Az EU által felvállalt széles körre való kiterjeztése kifejezi az európai közösség szándékát, hogy túl a formális egyenlőtlenség megakadályozásán, tevőlegesen járuljon hozzá a nők és a férfiak közötti tényleges egyenlőtlenségek csökkentéséhez. A gender mainstreaming alapját a nemek közötti egyenlőtlenségekkel kapcsolatos ismeretek képezik.⁵²Ezeket az ismereteket a Zeneakadémia prioritásként értékeli az esélyegyenlőség biztosítása érdekében. A prioritások a következők:

A nemek közötti esélyegyenlőség biztosítása az Európai Unió egyik legfontosabb politikai célja az integráció kezdete óta. A nemek közötti egyenlőség előmozdítására irányuló politikák létfontosságúak a gazdasági, növekedés, a jólét és a versenyképesség szempontjából is. Különbséget szokás tenni az egyenlő bánásmód biztosítása és az esélyegyenlőség politikája között. A nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód biztosítása a nőikkel szembeni hátrányos megkülönböztetés, azaz a diszkrimináció tilalmát jelenti.

Az egyenlő bánásmóddal szemben az esélyegyenlőségi politika azt kívánja meg a tagállamoktól, hogy tegyenek lépéseket a nők tényleges egyenjogúsítása érdekében az élet legkülönbözőbb területein: szociális biztonság, oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, stb.

Az Európai Bizottság 5 fő fejlesztési területet határozott meg a nemek közötti egyenlőségére vonatkozó stratégiájában (2010-2015), melyek a következők:

1. A nők gazdasági függetlensége. A nők foglalkoztatási aránya jelentősen megnőtt az elmúlt évtizedben.

Ennek a növekedésnek azonban folytatódnia kell ahhoz, hogy megvalósuljon az Európa 2020 stratégiában meghatározott 75%-os foglalkoztatási arány, és ki kell terjednie a nőkre, akiknek a legalacsonyabb a foglalkoztatási aránya. A munkahelyek, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúllyal foglalkozó politikák színvonalának javításához előrelépésre van szükség.

---

⁵² „Partszélről a fősodorba”. Gender mainstreaming kézikönyv; Nemre való tekintettel

2. Egyenlő díjazás: továbbra is bérszakadék áll fenn a férfiak és a nők között, még az egyenlő és egyenlő értékű munka esetén is. E szakadéknak számos oka van, többek között az oktatás területén és a munkaerőpiacon érvényesülő szegregáció.
3. Egyenlőség a döntéshozatalban: a nők alulreprezentáltak a döntéshozatali folyamatokban, a nemzeti parlamentekben és kormányokban, illetve a nagyvállalatok igazgatótanácsában egyaránt. Ennek ellenére az Unióban a munkavállalók fele, a friss diplomásoknak pedig több mint fele nő.
4. Méltóság, sérthetlenség és a nemi alapú erőszak megszüntetése: becslések szerint az Unióban élő nők 20–25%-a életében már legalább egyszer szenvedett el fizikai erőszakot.
5. A nemek közötti egyenlőség az Unió külpolitikájában.

Célok, irányelvek: A Zeneakadémia felveszi a Nőjogi és esélyegyenlőségi bizottságnak, valamint a Kulturális és Oktatási Bizottságnak az Európai kulturális ipar működésével kapcsolatos véleményét⁵³.

- Jogszabályi kontextus: 1004/2010. (I. 21.) Korm. határozat és *A nők és férfiak társadalmi egyenlőségét elősegítő Nemzeti Stratégia - Irányok és Célok 2010-2021* című melléklete⁵⁴.

Az irányelvek a következők:

- A. A Zeneakadémia tisztában van azzal, hogy a kulturális sokféleség és az eszmék szabad áramlása az eredetiségben, az identitás sokféleségében és a férfiak és nők

---

⁵³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2008-0063+0+DOC+XML+V0//HU#title3>

⁵⁴ http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/docl_15652_877604593.pdf

A Stratégia 6 prioritást határoz meg olyan területeken, ahol a nők és férfiak társadalmi egyenlőségének eléréséhez határozott kormányzati lépések megtétele szükséges. Ezek a következők: 1. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele. 2. A szakmai, a magán- és családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása. 3. A férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén. 5. A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása. Az oktatásra vonatkozó EU-s irányelvek azt hangsúlyozzák, hogy lehetőséget kell adni mindenki számára a személyes fejlődésre, az új nemzetközi környezet által megkívánt legmagasabb szintű teljesítmény elérésére és a társadalmi integrációhoz szükséges forrásokhoz való hozzájutásra. 6. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés). A stratégia megalkotására készítő nemzetközi egyezményekről, rendeletekről lásd tk.: *A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia általános célja a Kormány programja és a nemzetközi kötelezettségek tükrében II. fejezet, 2. bek.*

esélyegyenlőségében nyilvánul meg, ezért a Zeneakadémia a férfiak és nők közötti esélykülönbségek csökkentését fontosnak tartja, mivel

- tisztában van azzal, hogy a nemek esélyegyenlősége az Európai Unió alapvető értéke, amelyet a kultúra közvetít, és mivel ez az érték közvetítés az európai integráció ügyét szolgálja.
- mivel a kulturális ipar területén a nemek közötti egyensúly még egyáltalán nem valósult meg,
- mivel a kulturális iparban dolgozó nők elsősorban a kis- és középvállalkozásokban töltnek be felelős beosztást, vagy akkor, ha ők maguk indítanak saját vállalkozást,
- mivel a kulturális ipar kulcságazatát alkotó távközlés, Internet, média, elektronikus kereskedelem és szoftverek terén rendkívül alacsony a nők részvétele (30%), és e szektorban az új vállalkozások mindössze 20%-át hozzák létre nők,
- mivel manapság ugyan egyre több nő jut be a kulturális ipar munkaerőpiacára, ennek ellenére a nagy vállalkozásokban főként középvezetői szintű, vagy kevésbé jelentős beosztást töltnek be, tekintettel arra szerepre, amelyet a női szervezetek a kulturális iparban betölthetnének, valamint lehetséges hozzájárulásukra a nők helyzetének javításához valamennyi ágazatban.

Az irányelvek alapján a Zeneakadémia Ep. – stratégiai intézkedéseivel a nők szervezetben betöltött szerepfokozásához minden lehetőséget biztosít:

- indok: a két nem közötti egyensúly jobban hat a kreativitásra, az ötletek sokféleségét eredményezi.
- Indok: biztosítani a nők előmenetelét és képzését a kulturális iparágban > sürgetni a menedzsmentet, hogy mozdítsák elő a nők által alkotott művek nagyobb elismerését és szélesebb körű terjesztését, valamint ösztönözni a nőknek nemzetközi kulturális cserékben való részvételét
- Megkönnyíteni a nők számára az ágazaton és az Intézményen belül a vezető beosztásba kerülést annak tudatában, hogy az ágazat legtekintélyesebb vezetői állásainak nagy többségét még mindig férfiak töltik be.

V. Fogyatékos személyek⁵⁵ életminőségének és munkaerőpiaci esélyeinek javítása - hallgatók

A fogyatékossgal élő hallgatók esélyegyenlőségének biztosítása. Fogyatékossgal élő az a hallgató, aki testi, érzékszervi, beszéd fogyatékos, autista, megismerés és viselkedés fejlődési zavarai miatt a tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott.⁵⁶ A Zeneművészeti Egyetemen a fogyatékossgal rendelkező hallgatók kérelmei vonatkozásában az Esélyegyenlőségi Bizottság egyedileg határoz. A képzési, tanulmányi és vizsgakövetelmények megváltoztatása nem vezethet az oklevél megszerzéséhez szükséges alapvető követelmények alóli felmentéshez.

Fogyatékossgai csoportok a felsőoktatásban

Jogszabályi háttér; a fogyatékossgal élő hallgatókra vonatkozó rendelkezések A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 39.§ (7) bekezdés c) pontja

A Kormány előnyben részesítési követelményt állapíthat meg a fogyatékossgal élő jelentkezők csoportjához tartozók részére azzal, hogy az előnyben részesítés kizárólag az előnyben részesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható, és nem vezethet az alap és mesterképzésben az oklevél által tanúsított szakképzettség, illetve felsőfokú szakképzésben a bizonyítvány által tanúsított szakképesítés megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.

44.§ (1) bekezdés

Ha a felsőoktatási intézmény a felvételi kérelem elbírálásához e törvény felhatalmazása alapján vizsgán való részvételt ír elő, fogyatékossgal élő jelentkező esetén a középiskolai tanulmányok során nyújtott mentesítést, a vizsgázás sajátos formáját biztosítani kell. Megilleti ez a jog azt is,

⁵⁵ *Fogyatékos személy*: aki érzékszervi, így különösen látásszervi, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során (lásd A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. §-át)

⁵⁶ Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Esélyegyenlőségi Szabályzata. 3. o.

akinek a középiskolai tanulmányai során nem biztosítottak ilyen lehetőségeket, de igazolja, hogy fogyatékossgal élő.

44.§ (3) bekezdés

A fogyatékossg megállapításának és igazolásának rendjét a Kormány határozza meg.

46.§ (3) bekezdés f) pontja

A hallgató joga, hogy a felsőoktatási intézményben biztonságban, egészséges környezetben folytathassa tanulmányait, továbbá tehetségétől, képességétől, érdeklődésétől függően segítséget kapjon a tanulmányaihoz, a pályakezdéshez, e körben különösen, hogy állapotának, személyes adottságának, fogyatékossgának megfelelő ellátásban részesüljön.

147.§ (8) bekezdés

Fogyatékossgal élő hallgató: az a hallgató, aki *testi, érzékszervi, beszéd fogyatékos, autista, megismerés és viselkedésfejlődési rendellenességű.*

79/2006. (IV. 5.) Korm. rendelet

a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

A rendelet hatálya

1. § E rendelet hatálya a felsőoktatási törvény 3. §-ában meghatározott természetes és jogi személyekre, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre, valamint az általuk folytatott tevékenységre terjed ki.

Előnyben részesítési követelmények

[az Ftv. 39. §-ának (7) bekezdéséhez]

18. § (1) A fogyatékossgal élő hallgató számára - kérelmére - a felsőoktatási intézmény a tanterv előírásaitól részben vagy egészében eltérő követelményeket állapíthat meg, illetve - figyelemmel a felsőoktatási törvény 39. §-ának (7) bekezdésére - azok teljesítésétől eltekinthet.

(2) Mozgáskorlátozott hallgató esetében:

a) biztosítani kell - a szabályzatban foglaltak alapján - a gyakorlati követelmények teljesítése alóli részleges vagy teljes felmentést, illetve annak más formában történő teljesítését,

b) helyettesíteni lehet az írásbeli vizsgát szóbelivel, a szóbeli vizsgát írásbelivel,

c) a hallgató mentesíthető a geometriai, szerkesztési feladatok alól, ha nem tudja a szükséges eszközöket használni, de szóban a szabályok ismerete megkövetelhető,

d) lehetővé kell tenni az írásbeli feladatok megoldásához szükséges speciális eszközök (különösen speciális füzetek, írógép, számítógép), valamint kerekesszéssel, továbbá más segédeszközzel is megközelíthető, dönthető, állítható csúszásmentes felülettel ellátott asztallap használatát,

e) szükség esetén a nem fogyatékossgal élő hallgatókra vonatkozóan megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési időt, illetve személyi segítőt kell biztosítani.

(3) Hallássérült (siket, nagyothalló) hallgató esetében:

a) a szóbeli vizsga helyett biztosítani kell az írásbeli vizsgalehetőséget,

b) a súlyosan hallássérült (siket) hallgató az államilag elismert nyelvvizsga követelménye alól is felmentést kaphat,

c) aki fogyatékossga miatt nem képes az államilag elismert „C” típusú nyelvvizsga szóbeli követelményeinek teljesítésére, felmentést kaphat az „A” típusú (szóbeli) nyelvvizsga letétele alól,

d) a hallgató kérésére a szóbeli vizsgáztatás esetén jelnyelvi tolmácsot kell biztosítani,

e) az érthetőség és a megértés szempontjából a feltett kérdéseket, utasításokat egyidejűleg szóban és írásban is meg kell jeleníteni a hallgató részére,

f) minden vizsgáztatás alkalmával szükséges a segédeszközök (pl. értelmező szótár, kalkulátor), a vizuális szemléltetés biztosítása,

g) szükség esetén a nem fogyatékossgal élő hallgatók esetében megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési időt kell biztosítani.

(4) Látássérült (vak, gyengénlátó) hallgató esetében:

- a) az írásbeli vizsgák helyett a szóbeli vizsga lehetőségét, illetve az írásbeli számonkérés esetén speciális technikai eszközök használatát biztosítani kell,
- b) aki fogyatékosága miatt nem képes az államilag elismert „C” típusú nyelvvizsga írásbeli követelményeinek teljesítésére, felmentést kaphat a „B” típusú (írásbeli) nyelvvizsga letétele alól,
- c) a fogyatékosága miatt egyes gyakorlati követelmények teljesítése alól felmentést kaphat, illetve a gyakorlati követelmények teljesítése megfelelő (nem gyakorlati) követelmények teljesítésével helyettesíthető,
- d) a hallgató mentesíthető a geometriai, szerkesztési feladatok alól, de szóban a szabályok ismerete megkövetelhető,
- e) a kérdések, tételek hangkazettán, lemezen, pontírásban vagy nagyításban történő hozzáférhetőségét, megfelelő világítást, személyi segítő, illetve szükség esetén a nem fogyatékosággal élő hallgatók esetében megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési időt kell biztosítani.

(5) Beszéd- és más fogyatékos (különösen súlyos beszédhiba, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia) hallgató esetében:

- a) a súlyos beszédhibás hallgató a szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tehet valamennyi vizsgatárgyból; amennyiben a hallgató a szóbeli vizsgalehetőséget választja, úgy számára a nem fogyatékosággal élő hallgatók esetében megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési időt kell biztosítani;
- b) a diszlexiás - diszgrafiás hallgató
  - ba) írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát vagy szóbeli helyett írásbeli vizsgát tehet,
  - bb) ha fogyatékosága miatt nem képes az államilag elismert „C” típusú nyelvvizsga írásbeli követelményeinek teljesítésére, felmentést kaphat a „B” típusú (írásbeli) nyelvvizsga letétele alól,
  - bc) ha fogyatékosága miatt nem képes az államilag elismert „C” típusú nyelvvizsga szóbeli követelményeinek teljesítésére, felmentést kaphat az „A” típusú (szóbeli) nyelvvizsga letétele alól,
  - bd) a hallgatónak írásbeli vizsga esetén a nem fogyatékosággal élő hallgatók esetében megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési időt kell biztosítani,
  - be) részére az írásbeli beszámolóknál a számítógép használata megengedett,
  - bf) részére a vizsga esetén a szükséges segédeszközöket (pl. írógép, helyesírási szótár, értelmező szótár, szinonima szótár) biztosítani kell;

bg) ha fogyatékosága miatt nem képes az államilag elismert „C” típusú nyelvvizsga szóbeli és írásbeli követelményeinek teljesítésére, felmentést kaphat a nyelvvizsga letétele alól.

c) a diszkalkuliás hallgató a számítási feladatok alól felmentést kaphat, esetében a vizsgák alkalmával engedélyezhető mindazon segédeszközök használata, amelyekkel a hallgató a tanulmányai során korábban is dolgozott (táblázatok, számológép, konfiguráció, mechanikus és manipulatív eszközök), továbbá hosszabb felkészülési időt lehet számára biztosítani.

(6) Az autista hallgató esetében a szakvélemény és a kérelme alapján a (2)-(5) bekezdésben meghatározott kedvezmények alkalmazhatók.

(7) A (2)-(6) bekezdésekben a felkészüléshez biztosítható hosszabb felkészülési idő a nem fogyatékossgal élő hallgatók esetében megállapított időtartamhoz képest legfeljebb 30%-kal hosszabbodhat meg.

A fogyatékossg megállapításának és igazolásának rendje

[az Ftv. 44. §-ának (3) bekezdéséhez]

19. § (1) A fogyatékossgal élő hallgató fogyatékossgának típusát és mértékét, annak végleges vagy időszakos voltát szakvéleménnyel igazolja.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szakvélemény kiadására

a) amennyiben a jelentkező fogyatékossga már a közoktatási tanulmányai során is fennállt, és erre tekintettel a tanulmányai és az érettségi vizsga során kedvezményben részesült, a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvényben meghatározott szakértői bizottság;

b) amennyiben a fogyatékossgot később állapították meg az Országos Rehabilitációs és Szociális Intézet jogosult.

(4) A (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben a hallgató a felsőoktatási intézmény szabályzatában meghatározott módon nyújtja be azoknak a közoktatási intézmény által kiállított dokumentumoknak - az intézmény által hitelesített - másolatát, melyek igazolják, hogy fogyatékossga a középfokú tanulmányai során fennállt és emiatt kedvezményben részesült.

A fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányaival kapcsolatos elvek

[az Ftv. 61. §-ának (2) bekezdéséhez]

20. § (1) A hallgató fogyatékossgára tekintettel - a 19. § (1) bekezdése szerinti - szakvélemény alapján kérheti a tanulmányi kötelezettségek teljesítése, illetve a vizsgák alóli részleges vagy teljes felmentését vagy azok más módon történő teljesítésének engedélyezését.

(2) A felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint:

a) bírálja el a fogyatékossgal élő hallgatók segítségnyújtásra, mentességre és kedvezményekre irányuló kérelmeit,

b) látja el feladatát és kerül megbízásra a fogyatékossgal élő hallgatók segítségét intézményi részről irányító koordinátor,

c) veheti igénybe a fogyatékossgal élő hallgató - a fogyatékossga típusa és mértéke szerint - az intézmény által biztosított, illetve az intézmény által nem biztosított, de más módon rendelkezésre álló személyi és technikai segítségnyújtást és szolgáltatásokat,

d) használhatja fel a fogyatékossgal élő hallgató a speciális jegyzet, illetve jegyzetet helyettesítő, más módszerű felkészülést segítő technikai eszközök esetében a tankönyv- és jegyzettámogatást.

(3) A (2) bekezdés b) pontja szerinti koordinátor feladata:

a) részvétel a fogyatékossgal élő hallgatók által benyújtott, a (2) bekezdés a) pontja szerinti kérelmek elbírálásában és nyilvántartásában,

b) kapcsolattartás a fogyatékossgal, élő hallgatókkal, azok személyes segítőivel,

c) a fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányai, vizsgái során alkalmazható segítségnyújtási lehetőségek biztosítása, illetve szorgalmi időszakban a fogyatékossgal élő hallgatók által igényelt konzultációs lehetőségek megszervezése,

d) javaslattétel a fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányainak segítségét szolgáló normatív támogatás felhasználására, a segítségnyújtáshoz szükséges tárgyi eszközök beszerzésére.

A Zeneakadémia érzékszervi fogyatékos hallgatói 2012-ben:

Mozgássérült (testi fogyatékos): 0

Hallássérült: 0

Látássérült: 3 fő > 2 fő zongorista;

1 fő népi énekes;

Súlyosan beszédhibás (beszéd fogyatékos; dyslexiás, dysgráfias, dycalculiás): 0

Pszichés fejlődési zavarokban szenvedő: 0

Az elmúlt két évben 3-4 főt kellett felkészíteni különféle beszédhiba-típusok miatt nyelvizsgára.

A fogyatékossgal élő jelentkezők 50 pontot kapnak az intézménybe történő jelentkezéskor.⁵⁷

---

⁵⁷ 237/2006.(XI.27) korm rendelet. 22. par. 3. bek.

Összefoglalás

A Zeneakadémia Esélyegyenlőségi Programja az esélyegyenlőség biztosításának 5 alapvetően fontos területét vizsgálva jelen dokumentumban bemutatta azt a folyamatot, melynek során egy európai mértékkel is nagyszabásúnak minősülő projekt eredményeként miként biztosítja a különféle érintett célcsoportok tekintetében az esélyegyenlőség érvényesülését. E hatások proaktivitása az Intézmény működése szempontjából nyilvánvaló. Ennek artikulálása az Ep. egyik központi motívuma volt.

Az európai elvárásoknak megfelelő esélyegyenlőséget tárgyazó elemző részek megfogalmazása során arra törekedtünk ugyanakkor, hogy az esélyegyenlőség-fogalmát egy, az oktatás minőségi szempontú megközelítését lehetővé tevő kontextusban működtessük.

Ez a törekvés a világhírű Zeneakadémia esetében sui generis indokoltságot élvez.